

Staverse jollen overzicht

een inventarisatie van Staverse jollen 1988 –
1993 door Ria Snijder aangevuld met
actuele informatie

Samenstelling: Dirk Huizinga

Vooraf

Rond 1987 ontstond het plan een boek samen te stellen over Staverse jollen. Het idee kwam van de nieuwe eigenaar van de jol ST 53, Ton Tekstra. Hij nam daartoe contact op met het ZZM en watersportvereniging De Kreupel. Jan Kooijman wilde de eindredactie wel op zich nemen. Artikelen voor het boek zouden eerst gepubliceerd kunnen worden in *De Spiegel der Zeilvaart*, om reacties van lezers uit te lokken die kunnen helpen de voorlopige inhoud te verbeteren. Een deel van het boek zou kunnen bestaan uit een overzicht van op dat moment varende jollen. Een aantal mensen werd per brief uitgenodigd mee te werken aan dit project. Ondertekenaars van de brief waren Ton Tekstra, medewerker van uitgeverij De Branding, Antwerpen; Jan Kooijman, scheepsbouwer/ontwerper en medewerker van de *Spiegel der Zeilvaart*; Thedo Fruithof, medewerker van het Zuiderzeemuseum en redactielid van de *Spiegel der Zeilvaart*.

Ria Snijder, actief jollenzeilster met de ST 12 (Aaltje Vis) ontving de brief van Thedo Fruithof over deze plannen en was bereid mee te werken aan het maken van zo'n overzicht. Van 1988 tot 1993 verzamelde ze systematisch van vele jollen gegevens op een standaardformulier. De ideeën voor het maken van een boek zijn echter blijven steken op planniveau. Het boek is er nooit gekomen, terwijl Ria wel de nodige informatie had verzameld. Weliswaar is haar inventarisatie op dit moment van zo'n 25 jaar geleden en is er in tussentijd dus het nodige veranderd, maar het blijft mijns inziens een interessant overzicht. Ria had de jollen alfabetisch geordend, op naam van het schip. Die opzet heb ik niet overgenomen. Ik heb de jollen zoveel mogelijk geordend naar herkomst, naar de ontwerper (vaak ook bouwer) van de jol. Ria Snijder maakte voor iedere jol een informatieblad, zo mogelijk voorzien van een foto. Alle bladen werden door haar samengevoegd in een ringmap. Het was een gebruikelijke werkwijze uit die tijd, uit de jaren voor de digitalisering en informatisering. In dit overzicht heb ik de bladen van Ria gescand en in een Word-document geplakt. Qua lay-out en vormgeving levert dat geen optimaal beeld op, maar het doet wel recht aan het werk van Ria Snijder en het maakt zichtbaar welke informatie zo rond 1990 over jollen uit die tijd verzameld kon worden. Inhoudelijk kreeg Ria net als alle andere onderzoekers over jollen voor en na haar te maken met het probleem dat er van veel jollen maar weinig bekend is en de informatie die gevonden wordt lang niet altijd controleerbaar, correct of betrouwbaar is. Een probleem is bijvoorbeeld, dat er geen werfboeken van Roosjen, Strikwerda en de gebroeders Wildschut bewaard zijn gebleven (als die er bij Roosjen of Strikwerda überhaupt zijn geweest). Ook een probleem bij de identificatie van jollen is de visserijregistratie die veel minder

verhelderend is dan het lijkt. Meestal is de registratie voor de Zuiderzeevervisserij uit 1882 nog bekend, evenals de nieuwere registratie voor de kustvisserij uit 1911 die voor veel gemeentes gepaard ging met een omnummering. Wat er echter van jaar op jaar veranderde, is slechts een enkele keer bewaard gebleven. Zo'n overzicht is van gemeente Lemsterland bekend en dan zie je hoe vaak een bepaald visserijnummer bij één visser in de loop der jaren voor verschillende schepen wordt gebruikt en ook, nadat het nummer vrij is gekomen door uitschrijving, het in latere jaren aan een andere visser kan worden toegekend voor weer andere schepen. Bij dit overzicht van jollen zien we die onduidelijkheid bij jollen met de (al dan niet vermeende) registratie van ST 22. Welke visser op welk moment met welke jol onder dat nummer geregistreerd stond, blijft onduidelijk omdat het gedetailleerde overzicht van jaarlijkse mutaties ontbreekt.

Ik vond het ondanks de datering 1988 - 1993 echter zeer de moeite waard om het inventarisatiewerk van Ria Snijder digitaal toegankelijk te mogen maken. Het overzicht is digitaal gemakkelijk te verspreiden, zodat meer liefhebbers van jollen bereikt kunnen worden. Ik houd me daarbij aanbevolen voor aanvullingen en verbeteringen. Eerdere reacties en aanvullingen op de ringmapbladen van Ria heb ik geplaatst direct achter een gescande pagina van Ria, met bijzondere dank aan Johannes Wassenaar, Wim Tasseron en Robert van Heyst voor de informatie die zij mij toestuurd. De diverse hoofdstukken heb ik voorzien van een korte inleiding. Helemaal achterin heb ik een register opgenomen zodat de beschreven jollen gemakkelijker terug te vinden zijn.

Dirk Huizinga, Drachten, 28 maart 2020

Inhoud

1. Jollen van Douwe Roosjen uit Stavoren 7
2. Jollen van Strikwerda uit Stavoren? 47
3. Jollen van Wildschut uit Gaastmeer 55
4. Jollen van de Westwal 113
5. Jollen ontworpen door Jaap Gipon 133
- Voorbeelden van aangepaste Gipon-ontwerpen 205
- Gipon-ontwerpen uitgevoerd in kunststof 195
6. Jachtjollen van Henk Tingen, gebouwd bij Huisman in Ronduite 205
7. Jollen van Erik Slagmoolen uit Andijk 217
8. Jollen van Willem Nauta en Eeltje Kuperus, Makkum 223
9. Jollen van Anton van der Werff uit Stavoren 228
10. Jollen van Lunstroo uit Amsterdam 235
11. Jollen van Pier Piersma uit Heeg 241

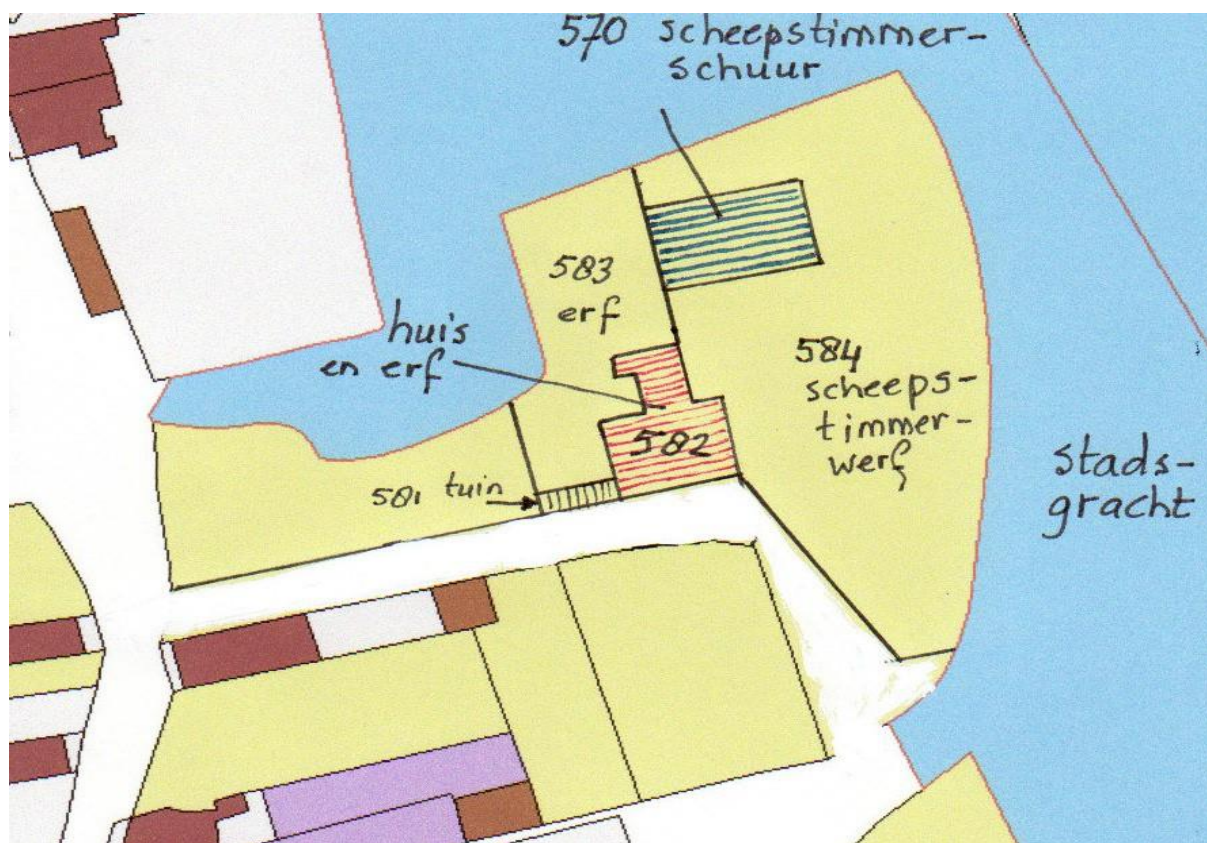
12. Jollen van Elsenga, gebouwd in Sneek 247
13. Jollen op en van Urk 251
14. Jollen van Brandsma uit Rohel 261
15. Jollen van de Gebroeders Kok uit Muiden 266
16. Een jol van Blom uit Hindeloopen 268
17. Zelfbouwjollen 269
18. Jollen van onbekende herkomst 283

1. Jollen van Douwe Roosjen uit Stavoren

Rond het jaar 1860 wordt er voor het eerst in de Leeuwarder Courant melding gemaakt van 'jollen' die gebruikt worden door de vissers van Stavoren. In die jaren waren er in Stavoren 12 vissersfamilies actief die vanaf 1859 geleidelijk aan met jollen in de herfst aal gingen vissen met fuiken langs de dijk. Eerst waren er een drietal jollen in gebruik. Twintig jaren later waren dat 12 jollen. Deze scheepjes werden gemaakt op de scheepswerf van werfbaas Douwe Roosjen, direct binnen de zeesluis. Het waren fuikenbootjes om paling te vangen die volgens contract geleverd werd aan de palinghandelaren Visser uit Heeg en Gaastmeer, die de aal eerst levend in Gaastmeer bewaarden in 'leggers' om ze tenslotte met grote palingaken naar Londen te vervoeren en daar te verhandelen.

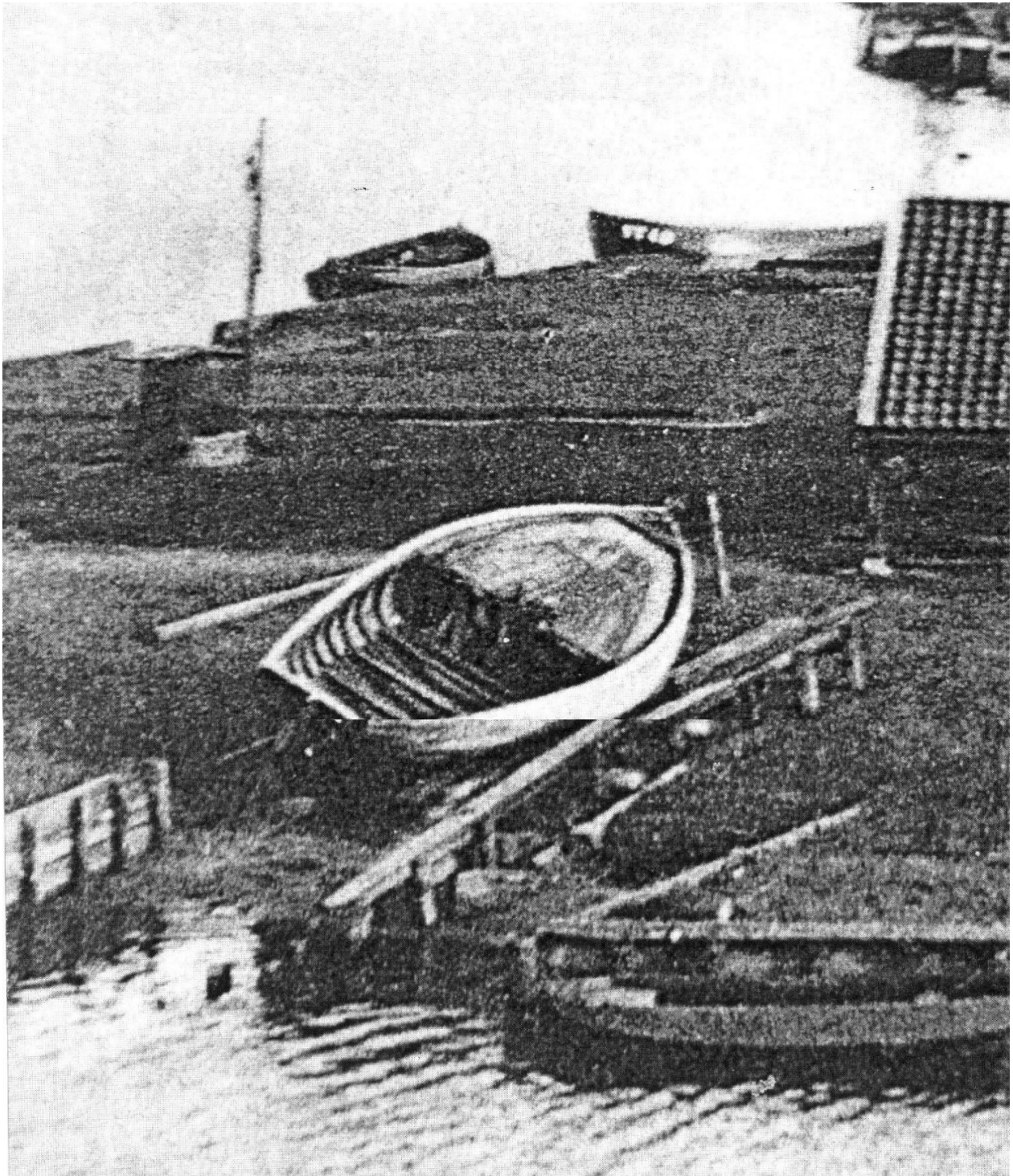
Stavoren, 1902. De jollenwerf van werfbaas Douwe Roosjen met de oude schuur die in de nacht van 15 op 16 oktober 1903 afbrandde. Deze schuur behoorde nog bij de werf van Veldstra. Eigenaar van de werf is de schoonzoon van Roosjen: Pieter Heinsius die onder meer de kotterjachten verhuurt die voor de kant liggen.

Stavoren, het terrein van de scheepswerf uit 1846. De gegevens zijn overgenomen van de kadastrale kaart uit 1887 (uit archief Jan Visser) en ingetekend op de kaart van 1832 (Bron: Hissgis).

Voordat Douwe Roosjen in 1860 als werfbaas in Stavoren begon, was hij timmerknecht op de sloepenwerf van Wijbrands in Hindeloopen. Hij kreeg de kans werfbaas te worden op de scheepswerf van Van Swinderen in Stavoren en hij nam zijn collega Gerben Strikwerda uit Hindeloopen mee als knecht. De 12 jollen die hij in ruim 20 jaren tijd (van 1860 tot 1882) bouwde voor de vissers in Stavoren, zagen er niet wezenlijk anders uit dan de jollen die wij van later datum van zijn werf kennen. Van die eerste jollen is er nog één bekend: de ST 43, die in dit overzicht is opgenomen. Er is veel gespeculeerd over de bijzondere vorm van de Staverse jol, maar je kunt het ook eenvoudig houden. Deze jollen zien er uit als zwaar gebouwde, volle sloepen met een kromme steven en naar binnen vallende boorden (zoals alle platbodems hebben) zonder berghout en voorzien van een diepe, doorlopende kielbalk, zodat er geen zwaarden nodig zijn bij het zeilen. De naar binnen vallende boorden waren niet bedoeld om de staande netten gemakkelijk te kunnen halen, want die netten bestonden toen nog niet. De jollen waren fuikenboten die gebruikt werden op de Zuiderzee, vlak bij de haven, langs de dijk. De fuiken werden geplaatst met een schutwant tussen de fuik en de dijk. Voor het plaatsen van het schutwant tot aan de

dijk moest pacht betaald worden. De visserij op zee, vanaf zes meter uit de kust was vrij.

Stavoren, ca. 1900. Een open jol van Roosjen in de vernieuwde sluis van 1894.

De zeileigenschappen van deze jollen hoefden niet heel goed te zijn. Op bezeilde stukken werd een zeiltje gehesen en bij blakte of tegenwind kon er geroeid en geboomd worden. De jollen bleven tenslotte vlakbij de haven van Stavoren. Na 1883, als de Zuiderzeevervisserij groeit door het in gebruik nemen van staand want om haring en ansjovis te vangen, ontstaan conflicten tussen de traditionele vissers met de kuil en de nieuwe vissers met staande netjes. Om greep op de situatie te krijgen, worden de vissers door de overheid verplicht zich als visser te laten registreren in hun thuishaven. Hun registratienummer moeten ze goed zichtbaar op beide boegen van het schip schilderen. De visserijregistratie wordt toegekend aan de visser en niet aan het schip. Stapt de visser over op een ander schip, dan neemt hij zijn registratienummer mee. Als een visser zich uit laat schrijven, kan dat nummer weer aan een andere visser worden toegekend met een ander schip. In de loop der jaren blijken vele vissers regelmatig van schip te wisselen en ook wordt een bepaalde visserijregistratie regelmatig door een andere vissersfamilie gebruikt. Zo kan het gebeuren, dat er op dit moment verschillende schepen bestaan met hetzelfde visserijnummer. Die veranderingen zorgen ervoor dat vissersschepen niet eenvoudig op grond van hun visserijnummer zijn te relateren aan een bepaalde visser die op enig moment vanuit een haven met dat specifieke schip heeft gevist. Bovendien zijn bij oude vissersschepen niet alleen meerdere visserijregistraties van toepassing geweest, maar weten we ook vaak niet meer welke dat waren. In de zestiger jaren van de vorige

eeuw kwamen voormalige vissersjollen als jachtje terug in de vissershaven van Stavoren, maar ook de oud-vissers waren het in die tijd zelden eens over de vraag welke vissersjol dat jachtje vroeger was geweest.

De oudste nog varende vissersjol: de ST 43 van de familie Visser uit Stavoren. 1926. Huidige eigenaar Johannes Wassenaar, Mirns.

De voormalige vissersjol ST 43 van Jan Jacobs Visser is begin dertiger jaren verkocht aan J.F. Maij, hoofd der lagere school in Koudum. Voor de pleziervaart. In 1936 liet Maij het scheepje bij Jan Valk in Stavoren verbouwen tot jachtjol met een bakdek en een modern tuig, wat in die tijd geen discussie op riep. Het scheepje is de afgelopen vijftig jaren eigendom van de fam. Wassenaar uit Mirns. (Foto: collectie J. Visser, Stavoren)

Sneek, okt. 2016. De ST 43 met de toepasselijke naam 'Fûkejol' in onderhoud op de werf van Job. van der Meulen. De jol was te rank. Daarom heeft J. Wassenaar 250 kg. lood ballast in de kiel laten zetten.

De ST 43 is een klein jolletje van 5.20 meter lang, dat gedurende langere tijd in één familie uit Stavoren gebruikt is als vissersschip. De familie Visser behoorde tot de 12 leden van het Stavere Visschersgilde. Van vader op zoon waren zij visser. Het hoge nummer van de gemeentelijke visserijregistratie (ST 43) is vrijwel zeker ontstaan door een combinatie van de nummers ST 4 en ST 3 waarmee de gebroeders Visser in 1885 nog visten. Volgens Jan Visser (geb. 1938 en zoon van Andries Visser, geb. 1910) is dit scheepje waarschijnlijk gebouwd voor 1870. In 1884 was deze jol eigendom van de familie Visser. Jan Jacob Visser (geb. 1875) ging mee te vissen toen hij 9 jaar was. Volgens de overlevering zou de jol toen circa 20 jaar zijn geweest. In dat geval zou die dus rond 1864 gebouwd zijn. Bij 'oral history' past natuurlijk enige voorzichtigheid. Het liefste zie je een en ander bevestigd in aktes of andere documenten. Wat de informatie redelijk betrouwbaar maakt, is het gegeven dat deze jol een halve eeuw in één familie is gebleven die ermee vanuit Stavoren viste. De ST 43 zou daarmee een echte 'herfstjol' zijn, een fuikenjol, die in het najaar gebruikt werd voor de aalvangst en waarmee pas na 1882 ook haring en ansjovis is gevangen.

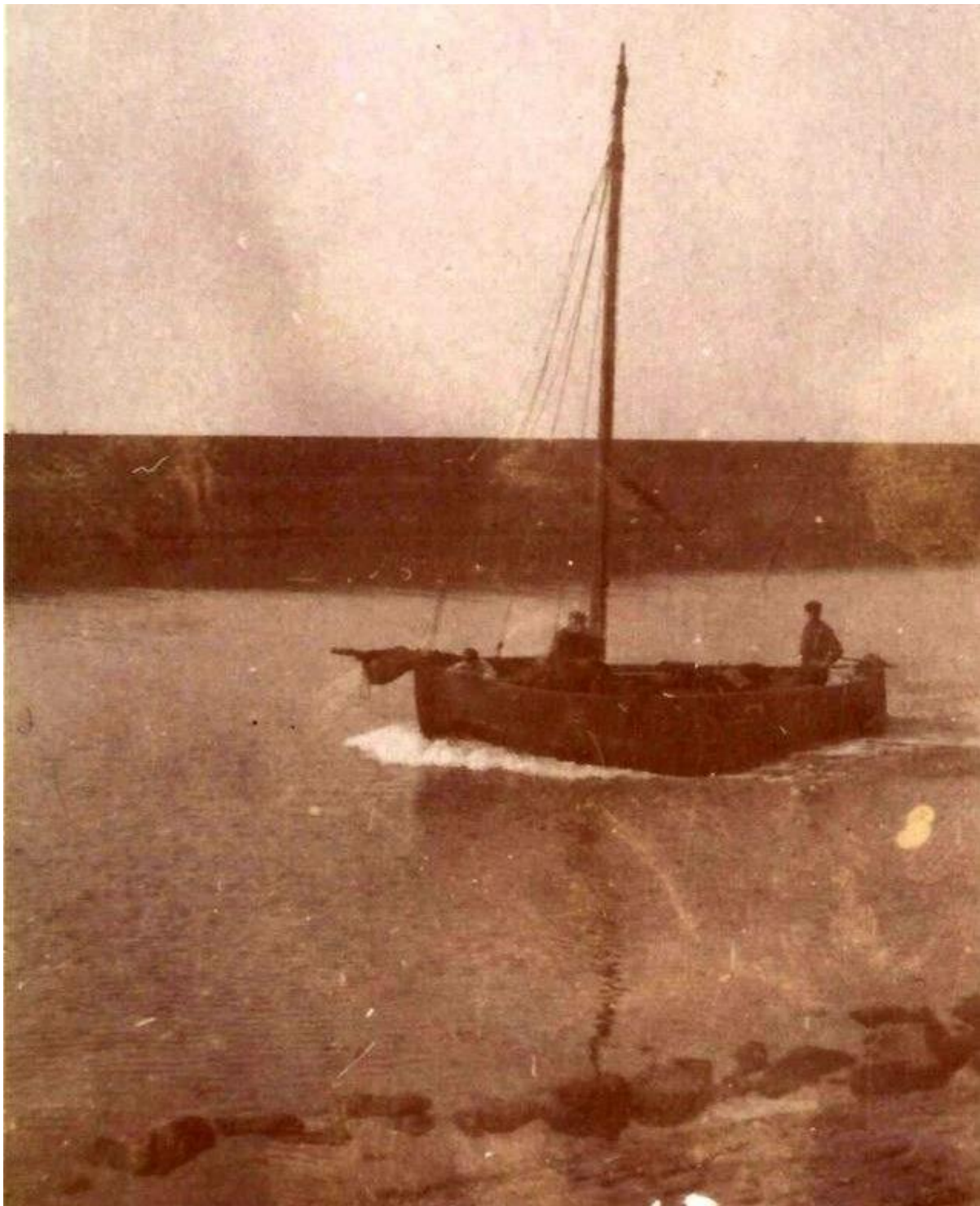

De ST 43 heeft de kenmerkende slanke lijnen van een vissersjol zoals Douwe Roosjen die bouwde.

Deze jol behoort met de ST 48, de ST 22, de ST 16, ST 60 en de HL 62 tot de weinige jollen waarvan we zeker weten dat die bij Douwe Roosjen zijn gebouwd. De ST 16 en de HL 62 in het jaar 1901. De ST 48 in 1894 en deze ST 43 is waarschijnlijk de oudste. Waarschijnlijk is de jol gebouwd voor 1870. De ST 43 heeft een lengte van 5.20 meter en heet terecht 'Fûkejol', naar de toenmalige visserij met fuiken voor de aalvangst. De kiel is bij een restauratie ietsje verdiept, waarbij tevens een loden ballastdeel is aangebracht. Bij de restauratie is de vorm van het roefje, zo kenmerkend voor de dertiger jaren, gehandhaafd. Het moderne grootzeil met een mastje met een hoog geplaatste zaling dat in de dertiger jaren is aangebracht, is later vervangen door een BM-grootzeil en weer later door Johannes Wassenaar vervangen door een platbodemuig.

NAAM	: St 16. De Jong Sijmen
THUISHAVEN	: Norderbos
EIGENAAR	: Wil Pelen, Vera West en Jhan 9. Koninkslaan 4 Boxmeer 68855-76362
BOUWWIJZE	: vissersman, hout
BOUWJAAR	: 1901
ONTWERP	: Rooijen, Sluisman
WERF	: "
LENGTE	: 6.20
BREEDTE	: 2.90
DIEPTE	: 0.80
ZEILNUMMER	: St. 16.
ZEILOPPERVLAK	: laken
ZEILMAKER	: de Vries, Alkmaar
MOTOR	: Allin
MAST	: steekmast
BIJZONDERHEDEN	: 90 Gebouwd voor Doue Muller, visser Steenen rdmp 1375 1940: jacht 1972: Roy D. De Vries Hulp bemanning 9.26 goed, verspreiden vis de uit 92 kluip 93

Stavoren. De vissersjol 'De Jonge Siebren' vaart de haven uit. Het visserijnummer ontbreekt. Direct na de afsluiting van de Zuiderzee hoefden de vissers geen nummer meer te voeren. Hun visserij was binnenvisserij geworden. Een paar jaar later is dit aangepast en moesten ook IJsselmeervissers geregistreerd staan.

*Stavoren. Boven: De ST 16 in de zestiger jaren als jachtjol met aan boord Jan Wijbrands.
Onder: De ST 16 in 1995 als visserman voor de woning van Jan Albada en Tjitske Albada-
Zwaan, kleindochter van Douwe Mulder die deze jol, de Jonge Siebren, in 1901 bij Douwe Roosjen
liet bouwen.*

Workum, 2010. De ST 16 is gekocht door Jos de Vries uit Hindeloopen (Skijs Maritiem) en wordt gerestaureerd bij Johan Prins. (Foto: Theo Kampa)

De ST 16 is een extreem brede jol. Bij een lengte van 6.25 meter is de jol 2.90 breed wat bij vissers de bijnaam ‘de walnoot’ opleverde. Ondanks die breedte slaagde Roosjen er wel in de jol een enigszins spitse kop mee te geven. De ST 16 heeft gevist tot 1938. Douwe Mulder was in 1936 overleden en zijn zoon Siebren en schoonzoon Klaas Zwaan bleven nog twee jaren met de jol vissen. Uit de nalatenschap van Douwe lieten zij in 1938 een stalen schouw (ST 16) bouwen bij Auke van der Werff in Stavoren. Auke bouwde gelijktijdig een zusterschip, de ST 58, voor Hylke Smits. Met die twee schouwen werd in span zeilende een kuilnet door het IJsselmeer getrokken. De jol ‘De jonge Siebren’ werd verkocht en werd verbouwd tot jachtjol met een kajuitje. In 1972 liet de toenmalige eigenaar de jol restaureren bij Piet Dekker in Kortenhoef die het scheepje terug bracht in de vissermanuitvoering. Vanaf 1981 voer Wil Peeters uit Boxmeer ermee en in 1994 kwam de jol terug in Stavoren. Na het overlijden van Jan Albada nam Jos de Vries de jol over.

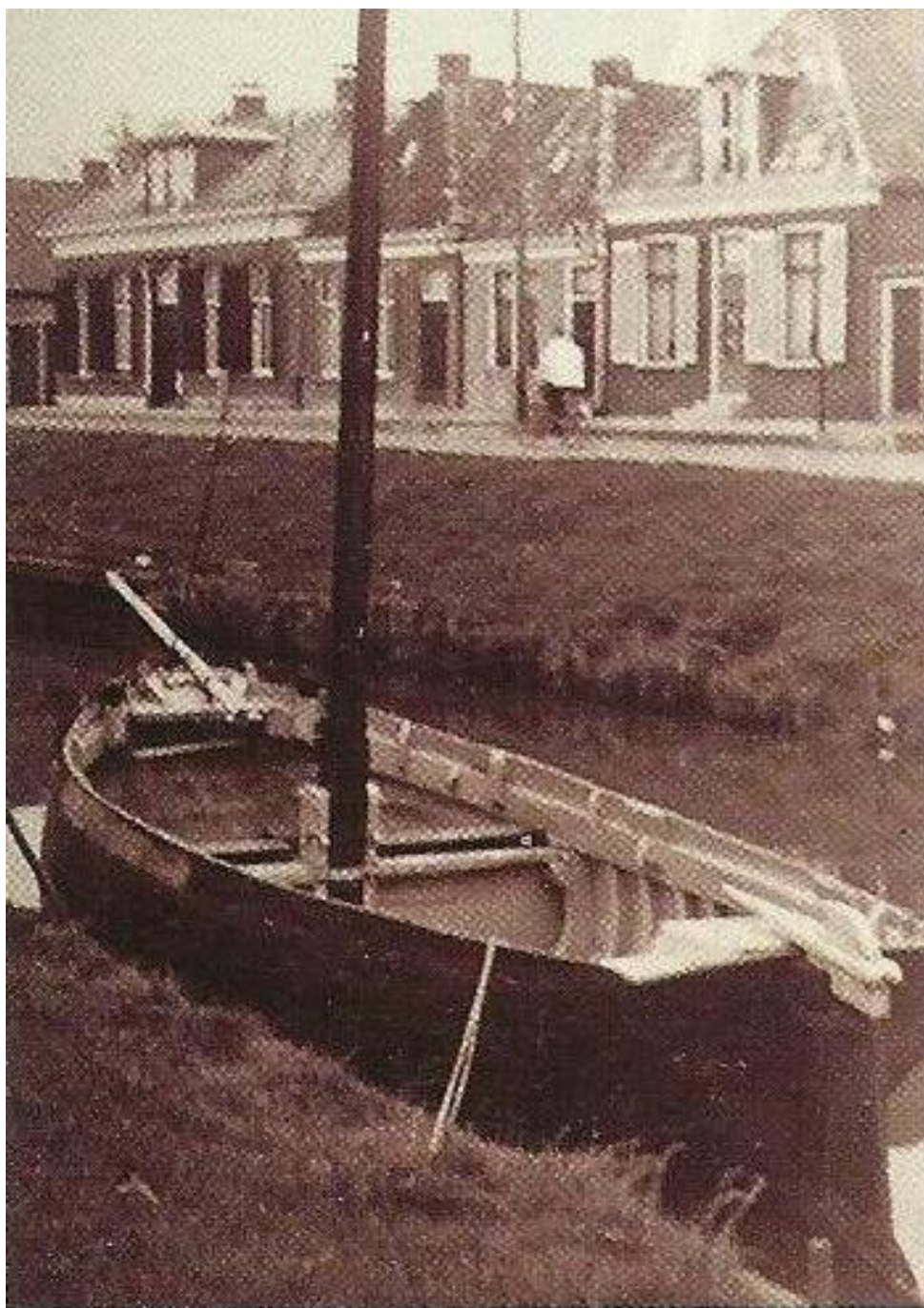

Stavoren, 2016. De ST 16 van Jos de Vries uit Hindeloopen voor de woning van Tjitske Zwaan. De bijnaam 'de walnoot' was niet ten onrechte. De kop is spits met relatief scherpe waterlijn. (Foto: D.H.)

Hindeloopen, 2015. De gerestaureerde ST 16 tijdens een wedstrijd. (Foto: Anja Grassmid)

De Staverse jol ST50 van Jan Frederik de Boer te Staveren.

Het lijkt erop, dat de ST 50 voorzien is van verhoogde boorden. Helemaal rechts de woning van Ids Strikwerda en zijn drie zussen.

*Stavoren, 1906. De achterkant van de woningen aan het Noord, naast de sluis. Arthur Marshall, de fotograferende vagebond uit het gezelschap van Tomalin, maakte deze foto vanaf de noordwestpunt van het werfterrein. In die tijd woonden daar v.l.n.r. bakker Foppe Venema, de vissers Popke Bleeker en Arend de Jong en de herbergier J. Boersma. In 1910 komt zeilmaker/oliehandelaar De Groot in diens zaak. Voor de wal de **ST 50 van Jan F. de Boer** en de ST 69 van Arend de Jong.*

ST 50, gebouwd in 1902.

NAAM	: St. 53 / Hi 5
THUISHAVEN	: Seiden
EIGENAAR	: Ton Tekstra Roodenburgerlaan 20 2313 HK Seiden 071-134385
BOUWWIJZE	: vissermen, hout
BOUWJAAR	: 1890
ONTWERP	: Wildschut, Gaastmeer
WERF	: "
LENGTE	: 5.20.
BREEDTE	:
DIEPTE	:
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	: m13m gpk
MAST	: gekogeld
BIJZONDERHEDEN	: ook bekend als Hi 5 90 rvd 91

Volgens Ton Tekstra is zijn jolletje (de ST 53 / HI 5) bij Wildschut in Gaastmeer gebouwd. Dat lijkt mij echter onwaarschijnlijk, zowel vanwege de vorm van het scheepje als vanwege het gesuggereerde bouwjaar. Dit is overigens de eerste jol die Wim Tasseron in Middelburg in bezit heeft gehad.

Volgens Ton Tekstra is zijn HI 5 een Wildschutjol. Mijn gedachten gaan eerder naar Roosjen als bouwer.

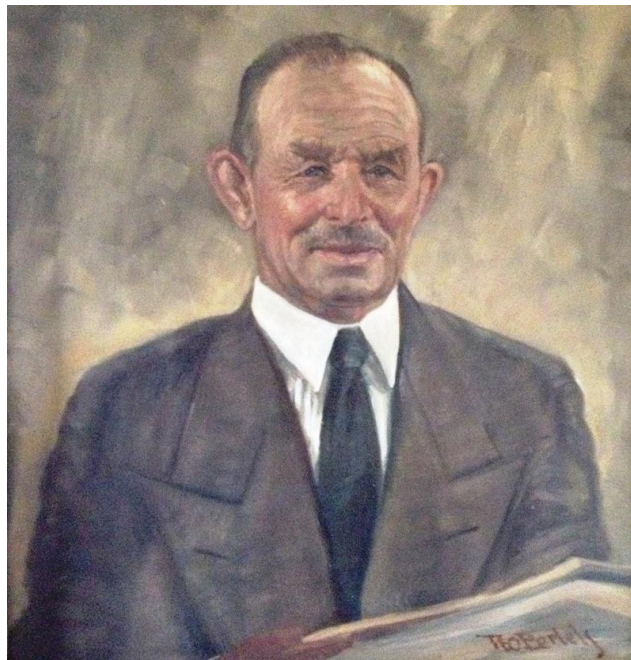

NAAM	: St. 48. de Jong Gerard
THUISHAVEN	: Dordrecht
EIGENAR	: Pieter Janine Bouma Noord 135 8711 AE Dordrecht 05151-12092
BOUWJAAAR	: 1894
ONTWERP	: vissersman, hout
WERF	: " "
LENGTE	: 6.25
BREEDTE	: 2.25
DIEPTE	: 0.85
ZEILNUMMER	: geen, houten zeil
ZEILOPPERVLAK	: 25 m ² , blauw
ZEILMAKER	:
MOTOR	: 1800 Penta diesel, 10 pk 2 cil
MAST	: Alukmaat. geboord voor mltter, slanten en sling 2000 st 13. leed 185 vsm slak 2 vsm met st 13 1/2 met 144 144 219
BIJZONDERHEDEN	: ook: 800 slakken. vsm: 10000 slak, 3 met slak 16, slakken * ook: 10000 slak, 3 met slak 16, slakken over sigaal schip: 1/8 eigen 1/8 Roding 91 93

Stavoren, 1911, De Schans, gezien vanaf de jollenwerf. Op de voorgrond een Stavorense sloep, geheel rechts de ST 13 van Wietze Visser (de huidige ST 48) Langs de Schans tot de Koebrug Staverse jollen die hun vangsten komen lossen. De verlengde Schans is nog niet bebouwd. (Foto's: collectie Jan Visser, Stavoren)

Wietse Visser (1879-1967) viste van 1911 tot 1924 met de ST 48. In 1911 heeft hij op verzoek van Mulder Jr. het ongeluksnummer ST 13 laten veranderen in het nieuwe nummer ST 48.

Workum, 2013. De ST 48 van de stichting De Staverse Jol is gerestaureerd bij Scheepswerf de Hoop door werfbaas Harold de Lange. Aan boord Lars de Bok. (foto: Stichting De Staverse Jol)

De ST 48 is in 1894 bij Roosjen gebouwd in opdracht van Gerrit Mulder. Gerrit kreeg de visserijregistratie ST 49. In 1911 nam zijn zoon de jol over. Het visserijnummer werd ST 13. Het was de slechte tijd voor de Zuiderzeevissers. Het nummer ST 13 bracht daarom zeker geen geluk en op verzoek van Mulder werd zijn visserijregistratie veranderd in ST 48. Nog het zelfde jaar deed Mulder Jr. de jol over aan Wietze Visser uit Stavoren, die ermee bleef vissen tot 1924. Toen werd de jol als vissersschip uitgeschreven uit het Centraal Visserijregister, maar wel verhuurd aan Pieterman van Urk die de jol gebruikte voor de visserij met de UK 219.

In 1935 ging de jol over naar de recreatie en kwam er een kajuit op te staan. Vanaf 1970 zeilde Richard Bakker met de jol (ST 48). Hij sloopte de kajuit eraf en liet Piet Dekker in Kortenhoef de jol opknappen. Toen Richard ook in het bezit kwam van de ST 16 en binnenschip kocht, een luxe motor, werd de ST 48 in 1975 verkocht aan G. Veldpape. In 1976 was de ST 48 van Klaus Roding in Wanneperveen. Na een restauratie bij Joh. van der Meulen nam Piet Bouma uit Hindeloopen de ST 48 in 1989 over. Toen een volgende restauratie onvermijdelijk werd, verkocht Piet zijn jol in 2012 voor € 1,00 aan de Stichting De Staverse Jol die zorgde voor de restauratie door Harold de Lange in Workum. De stichting exploiteert de jol met ‘jonge vissers onder zeil’.

NAAM

: St. Jo. Noitgedacht

THUISHAVEN

: Mariken

EIGENAAR

: Tim Helkoot
Burg. de Benschot 71 1560 KB Oostdelft
075-284141

BOUWWIJZE

: wissena, hout

BOUWJAAR

: 1911

ONTWERP

: Rooijen, Steunstra

WERF

:

LENGTE

: 6.70

BREEDTE

:

DIEPTE

:

ZEILNUMMER

:

ZEILOPPERVLAK

:

ZEILMAKER

:

MOTOR

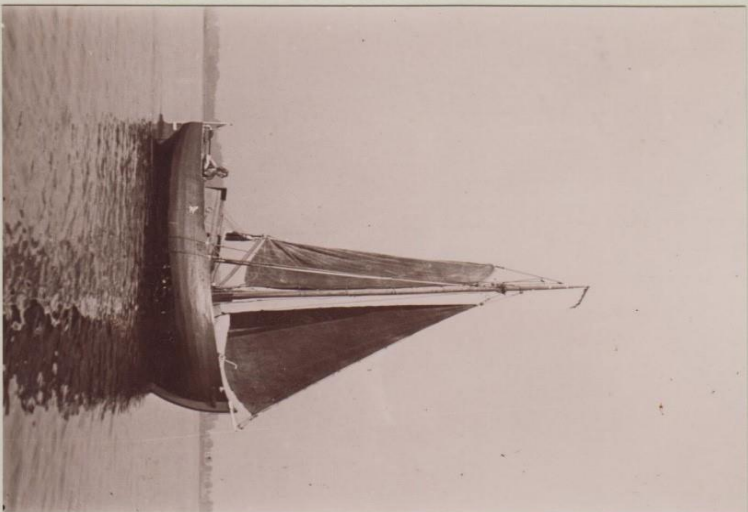
:

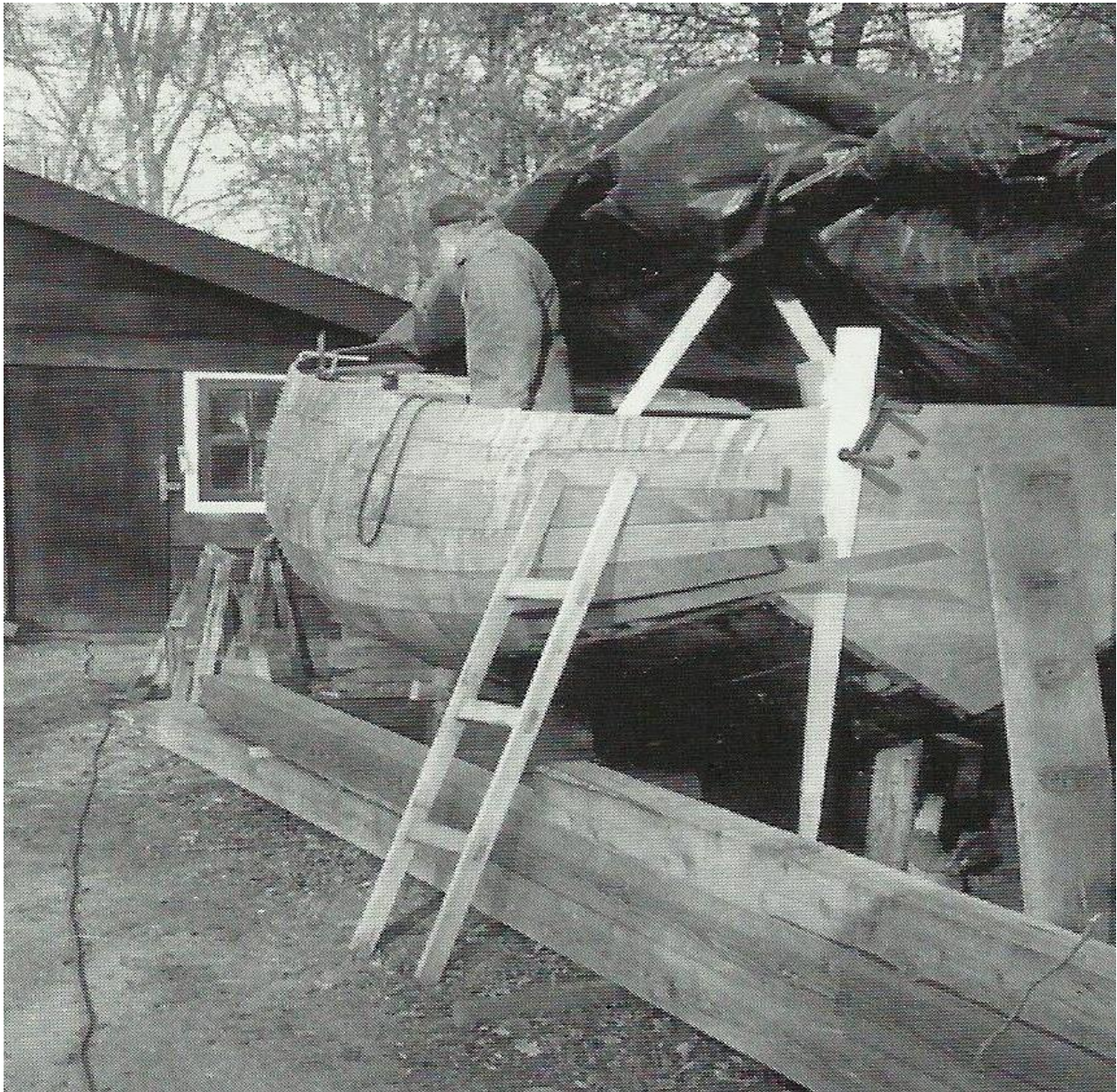
MAST

:

BIJZONDERHEDEN

: 89 vnd. Meer Dierste, Koor n. Kijnt en af.
91 93 verlaedboot op werf

Piet Dekker in Kortenhoef bezig de ST 60 op te knappen. (Foto: collectie Wim Tasseron)

Deze jol werd bij Roosjen gebouwd in 1901 voor J.A. Zwaan in Stavoren (ST 63). Na de omnummering voor de kustvisserij voeren J. & F. Zwaan ermee onder nummer ST 60. In 1932, bij de afsluiting van de Zuiderzee, werd de jol verkocht voor de pleziervaart. In 1964 was J. Swemle uit Haarlem de eigenaar, in 1982 kocht T. Helsloot uit Maarsen het schip. In 1995 ging de jol naar G. Blessing in Huizen en in 2004 naar H. van de Werf uit Harlingen, de havenmeester/sluiswachter in Makkum die ook de ST 79 bezat. In 2012 kocht Henk de Roos uit Stavoren de jol. Hij neemt met het schip actief deel aan jollenwedstrijden en visserijactiviteiten.

Stavoren, 2016. De ST 60 met de kenmerkende Roosjenkop. Wat opvalt is het wat horizontale verloop van de gangen. Wellicht ontstaan door diverse restauraties in de loop der jaren. Als de gangen meer verjongen naar de steven, ontstaat er een fraaier verloop. (Foto: Dirk Huijzinga)

NAAM

: HLB 62

THUISHAVEN

:

EIGENAAR

: R. Klaeren
opgeleverd 10-17-66
Dinslaren

BOUWLIJZE

: vissen, hout

BOUWJAAR

: 1901

ONTWERP

: Stukadoors, Skeuren

WERF

: " "

LENGTE

: 5.60

BREEDTE

: 2.30

DIEPTE

: 0.65

ZEILNUMMER

: HLB 62

ZEILOPPERVLAK

: Botteplu 12 m², goothel 12 m², kluis

ZEILMAKER

: vd Sluisen Port, Dordrecht

MOTOR

: Yanmar PMX 6, diesel, 1 cil., 800 cc

MAST

: 8 kelmeest

BIJZONDERHEDEN

: bot 32 vout deuren geant
89 vout 14 vout door 1 vout deuren
92 vout 14 vout door 1 vout deuren

Vlieland, 2008. De HL 62 na restauratie door Erik Slagmoolen in 2003. In 2012 kocht Jos de Vries uit Hindeloopen de jol van Michaël Horn en liet hem opknappen bij Johan Prins in Workum.

De ST 22 van Jouke van der Baan. Dit schip ligt zomers in Oudega (W.)

Hindeloopen, 2015. De ST 22 in de wedstrijd. (Foto: Joukje Bouma)

Dit jolletje is typisch een vissersjol die gemaakt is bij Douwe Roosjen in Stavoren. De geschiedenis van het scheepje is echter vrijwel onbekend. In de zestiger jaren dook het op als plezierjachtje van George Kniest, die het doorverkocht aan Van Poelgeest in Edam. Het voer met een grootzeil met nr. HZ 12, maar het is onbekend of dit nummer bij de geschiedenis van de jol hoort. Wim Tasseron uit Middelburg heeft de jol tenslotte in 1985 als wrak gekocht en gerestaureerd. Jouke van der Baan liet in het zeil visserijnummer ST 22 aanbrengen, maar dat heeft geen historische betekenis. Later heeft Joh. van der Meulen in Sneek nog grote reparaties aan de jol uitgevoerd.

NAAM	: de Blj Skeden
THUISHAVEN	: Dabluun
EIGENAAR	: Jelle de Briny Skedusyl 2 9101 Q8 Dabluun 05190-7060
BOUWIJZE	: visserman, haat
BOUWJAAR	: 1899
ONTWERP	: Dijkstraat, Geestmeester
WERF	: " "
LENGTE	: 6.60
BREEDTE	: 2.65
DIEPTE	: 0.80
ZEILNUMMER	: open, uit katoen
ZEILOPPERVLAK	: 25 m ² , blauw
ZEILMAKER	: Bagger, Seewater
MOTOR	: Yanaka 15 pk
MAST	: gussyd. 70 kg.
BIJZONDERHEDEN	: DK 2 voor een Seesterse, 2830. Groot 1928 Pkg 194 87 rek.: karkent erf, motor in bin, voss adstasie 3/89

Aanvulling door Wim Tasseron:

“Dit is de DK 2. Deze jol bestaat waarschijnlijk niet meer.”

Foto's: collectie Wim Tasseron

Kanttekening Dirk Huizinga:

De visserijregistratie LE 38 komt **niet** overeen met de officiële registraties van gemeente Lemsterland. Vanaf 1911 stond slechts één schip onder dat nummer geregistreerd van visser Bootsma, een schip met 8 ton waterverplaatsing. Een jol heeft ca. 2 ton. De Lemster vissers gebruikten geen Staverse jollen, met één uitzondering: de LE 120 (WON 17) van Poepjes. **Op grond van de foto's zou ik zeggen dat het een Roosjen jol is (geweest).**

Terug gevonden: De DK 2 'gezonken' in het Fries Museum.

*Leeuwarden, 2016. De DK 2 in het onderwatergedeelte van het Fries natuurhistorisch Museum.
(Foto's: Joukje Bouma)*

Joukje Bouma doet onder meer vrijwilligers werk in het Fries Museum. De beelden van de DK 2 uit deze inventarisatie van jollen kon zij direct koppelen aan de boeiende onderwater vitrine in het museum, waar tussen de vissen het wrak van....de DK 2 te zien is. De komende jaren zal deze opmerkelijke vitrine worden uitgebreid en verbouwd en zal dus ook de 'gezonken' jol enige tijd aan het oog onttrokken zijn. We weten dankzij Joukje echter, waar hij is gebleven. Gewoon een museumstuk geworden. Als gezonken wrak. Dat wel. Wim Tasseron wijst er nog op dat deze jol de 'Bestevaer' was uit het stamboek.

NAAM

: MR 75, Veldwerk

THUISHAVEN

: Cam, nabes. Camnes

EIGENAAR

: Hees en Heng de Jong
Carinivloot 40 3701 CK Zeist
03404-19340

BOUWWIJZE

: hout met polyester, kajuit, zwart gelaagd.

BOUWJAAR

: 1992

ONTWERP

: Krijger, Steenstra & Kruisda?

WERF

: "

LENGTE

: 6.30

BREEDTE

: 2.40

DIEPTE

: 0.80

ZEILNUMMER

: ✓ Bruin keten

ZEILOPPERVLAK

: standaard, blauw, wit,

ZEILMAKER

: onbekend

MOTOR

: b.b. 7 1/2 pk. Honda

MAST

: standaard

BIJZONDERHEDEN

: (bruine) kajuit, jende 72, vent 949. Jolie Daams
3 uur op Rediger
In eigen vloot de Bruin, b184 03507-19605
91

NAAM : *Uraue Jacoba*
 THUISHAVEN : *Pennenden*
 EIGENAAR : *R. J. Gorter*
 Yussef 8 7491 29 Delen
 05407-62920
 BOUWWIJZE : *visserman, hout*
 BOUWJAAR : *± 1900*
 ONTWERP : *Ditshid, Gorkman*
 WERF :
 LENGTE : *6.80*
 BREEDTE : *2.80*
 DIEPTE : *0.60*
 ZEILNUMMER : *visserman orkestrand*
 ZEILOPPERVLAK : *25 m² ied blauw*
 ZEILMAKER : *limidatig bruinblauw zeil*
 gachael loeken
 MOTOR : *De maner diesel 10 pk*
 MAST : *onderdeels steylglas, 20 meter ontkogt*
 BIJZONDERHEDEN : *Heeft quist kot de opsluik van de luidruer*
 89 ref. laes Drote, Moorn: composit
 stalen spaten en uit

Vrouwe Jacoba (ST 32) van Rolf Gerssen. Deze jol lijkt helemaal niet op een Wildschutjol. De zeer spitse kop doet vermoeden dat het een schip van Roosjen is.

Van een aantal voormalige vissersjollen is de geschiedenis op dit moment nog redelijk bekend en weten we waar deze jollen zijn gebouwd. Echte bewijzen zijn er niet, omdat er geen werfboeken bewaard zijn gebleven bij de jollenwerven in Stavoren en in Gaastmeer. Ook werden er geen uitvoerige contracten opgesteld bij de bouw van een jol. Het waren tenslotte maar eenvoudige houten vissersscheepjes ter grootte van een sloep en de opdrachtgever en de werfbaas kenden elkaar persoonlijk. Van oude foto's van vissersjollen in Stavoren hebben we een beeld van de jollen die Roosjen bouwde. Op dit moment zijn er nog een aantal jollen die (vrijwel) zeker gebouwd zijn bij Douwe Roosjen en die qua model overeenkomen met de jollen op die foto's. Opvallend bij die jollen is, dat vooral de vorm van de kop afwijkt van de vorm zoals wij die meestal zien. Roosjen bouwde jollen met een relatief spitse kop. De meeste jollen die wij nog kennen, zijn echter gebouwd bij Wildschut in Gaastmeer. Die bouwde jollen met een volle, bolle kop. De waterlijnen bij de voorsteven zijn lang niet zo scherp als bij de jollen van Roosjen. De Gebroeders Wildschut werkten voor de palinghandelaren Visser. Zij bouwden en onderhielden de leggers en deden onderhoud aan de palingaken. Ook bouwden ze pramen, visaakjes etc. Allemaal schepen met stompe koppen. Geen sloepen met een relatief volle kop, zoals bij

Roosjen. In 1896 hield voor Wildschut het werk aan de leggers en aken op. Vanaf dat moment moesten zij als normale scheepswerf hun geld verdienen en gingen ze onder meer vissersjollen bouwen.

Spitse koppen van jollen die gebouwd zijn bij Douwe Roosjen

Let op de gelijkvormige waterlijnen, die bepaald worden door de V-vorm in de kop.

2. Jollen van Strikwerda uit Stavoren?

Rond 1960 waren de meeste (oud)vissers van Stavoren de naam van werfbaas Douwe Roosjen vergeten. Met Roosjen hadden zij nooit gewerkt. Die was voor hun tijd overleden. Zij hadden te maken met werfbaas Ids Strikwerda. Fred Thomas beschrijft in zijn boek *Wijkend Water* (1940) hoe de oude werfbaas Strikwerda met zijn knecht in het grijze verleden zijn jol hadden gemaakt achter de hoge dijk die de zee tegen moest houden. Een mooi verhaal, dat echter geheel ontsproten is aan zijn fantasie en historisch niet klopt. Fred Thomas, geboren in 1906, kocht de voormalige HL 37 uit Laaksum toen hij een jaar of twintig was. Het oude scheepje was na de Eerste Wereldoorlog verkocht aan een particulier voor de recreatie. Hij zag de jol bij de Westeinderplas en slaagde erin het lekkende scheepje te kopen. Stel dat deze jol in 1918 zo'n dertig jaren oud was, dan was die gebouwd rond 1888. Ids Strikwerda (1860) was toen een jonge man en geen oude werfbaas. De oude werfbaas uit Stavoren heette Douwe Roosjen. Die is geboren in 1820 en werd werfbaas in Stavoren in 1860. Zijn knecht was Gerben Strikwerda, de vader van Ids, die leefde van 1833 tot 1900. Ook de (oud)vissers uit Stavoren die rond 1960 bijvoorbeeld door onderzoekers van het ZZM geïnterviewd werden over het vissen met de jollen en de bouw van de jollen, wisten zich niets te herinneren van Douwe Roosjen en Gerben Strikwerda. Dat was voor hun tijd. Zij kenden alleen Ids Strikwerda (1860 – 1919) en dat gold zeker voor de romanticus Fred Thomas, die met zijn jol in de jaren twintig en dertig van Amsterdam uit de Friese haventjes Laaksum, Stavoren, Molkwerum en Hindeloopen bezocht, in een tijd dat werfbaas Ids Strikwerda al bijna tien jaar overleden was.

Stavoren, 1937. Het vierde huis van links is de woning van de 'Dames Strikwerda', de drie zussen van Ids Strikwerda, die bij z'n zussen in woonde. (Foto: archief Jan Visser)

Het accent bij de geschiedenis van de jollenbouw in Stavoren ligt vanzelfsprekend op de werf van Roosjen op de noordpunt van de Schans, tegenover het station. In de periode 1879 – 1908 bezat de jonge Ids Strikwerda in Stavoren echter een werfje op de Stadsfenne waar hij ook jollen heeft gebouwd.. Iets minder in het oog springend, maar toch. Als jongeman van 19 jaar startte Ids Strikwerda een werfje op de Stadsfenne, aan de oostkant van Stavoren, ongeveer waar nu de Frisosluis ligt. Gezegd wordt dat hij er vooral Staverse jollen bouwde. Eind 1800 waren immers nog goede jaren voor de ansjovisvangst. Volgens overlevering bouwde hij vooral voor vissers uit Laaksum. Het vissersnest dat als buurtschap van Warns zo'n zes kilometer oostelijker achter het Rode klif aan de kust lag. De vluchthaven van Laaksum bestond nog niet. Die is van 1912. Er woonden ook nog niet zoveel vissers als na 1912. Zij die wel vanuit Laaksum visten, gebruikten Stavoren als vluchthaven en hadden een inham buiten de dijk bij Laaksum waar ze bij goed weer hun vissersscheepjes konden afmeren. Het werfje van Ids Strikwerda op de Stadsfenne was bescheiden, een timmerschuur op een strookje grond langs het water, maar wel over land de dichtstbijzijnde werf voor Laaksumers. Het werfje heeft bovendien dertig jaren bestaan. Welke jollen daar gebouwd zijn, is echter vrijwel onbekend.

Van 1879 tot 1909, dertig jaren lang, is Ids Strikwerda eigenaar en werfbaas van “de tweede werf van de sluis” in Stavoren.

De ondergeteekende beveelt zich aan
tot het maken van

Fraaie Stavorensche

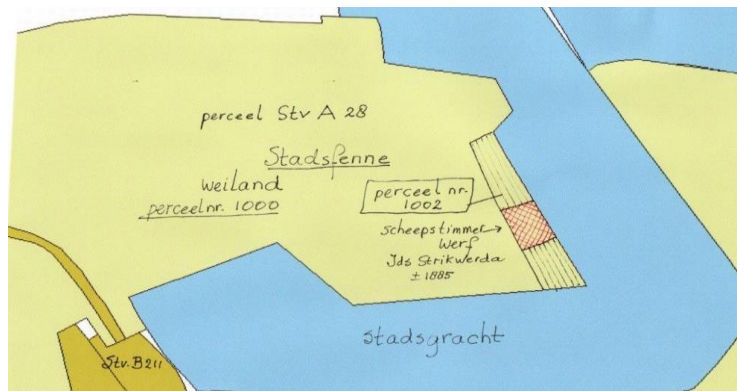
Sloepen en Visschersjollen.

Solied werk en van droog hout gemaakt.

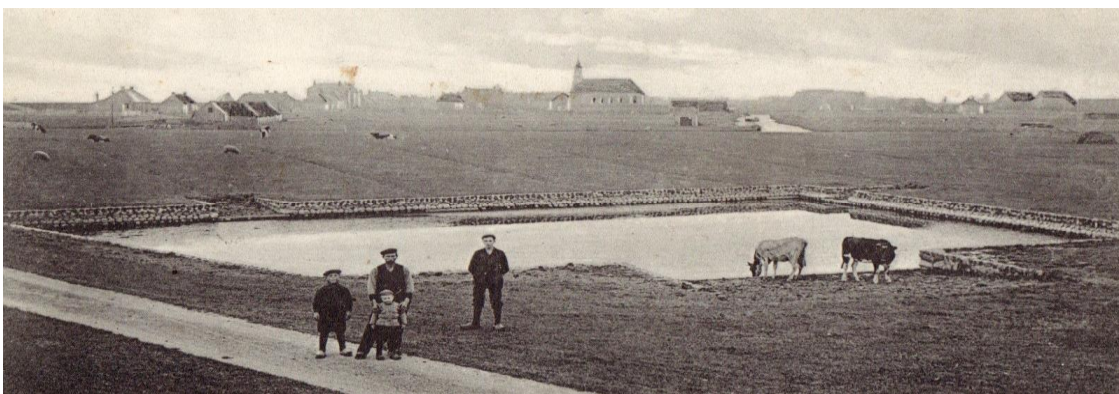
J. STRIKWERDA,
2de Werf van de Sluis, STAVOREN.

Advertentie uit de Nederlandsche Schippersalmanak van 1906. Op dat moment beveelt Ids Strikwerda nog zijn werf op de Stadsfenne aan, de tweede werf van de sluis.

Het is aannemelijk dat de HL 53 die 'Strikwerda' in 1904 voor Wietze Boersma (1872 – 1947) uit Laaksum bouwde, een jol is van de Stadsfenne. Van die jol is immers de geschiedenis bekend. Wietze Boersma heeft dit schip gehouden tot vlak voor de Tweede Wereldoorlog. Toen verkocht hij de jol aan de burgemeester van Marken (voor de recreatie) om zelf met een stalen schouw HL 53 verder te vissen. Waar liet Wietze zijn jol bouwen? Ids Strikwerda werkte in die tijd als scheepstimmerman bij Roosjen op de werf bij de sluis en hij had zijn eigen werfje op de Stadsfenne. In oktober 1903 was de werf van Roosjen echter afgebrand. Voordat die weer werd opgebouwd, moest er eerst goedkeuring komen voor de nieuwe opzet van de werf. In 1904 zullen er daarom weinig nieuwe jollen gebouwd zijn bij werfbaas Roosjen. De HL 53 is nadrukkelijk gebouwd bij werfbaas Strikwerda. Welnu, die was werfbaas (en eigenaar) op de Stadsfenne. Het is daarmee m.i. aannemelijk, dat de nieuwe jol van Boersma gebouwd is door Ids Strikwerda op diens werfje op de Stadsfenne.

Ingetekend op de kadasterkaart van Hissig de locatie van het werfje van Ids Strikwerda in 1880.

Stavoren, 1908, de Stadsfenne bij de vierhoekige drinkplaats met welwater voor het vee, de 'vierkante poël'. Op deze plek ligt nu de Frisosluis van 1966. Meer naar rechts, naar het noordoosten, heeft Ids Strikwerda aan het einde van de 19^e eeuw Staverse jollen gebouwd. In het midden, achter de kerk, de stadsgracht Achterdelft.

NAAM	: H 853 / 1041
THUISHAVEN	: Helmondorp
EIGENAAR	: D. Bendijk Dorckade 3 3407 PL Helmondorp
BOUWIJZE	: hout, karkiet
BOUWJAAR	: 1904
ONTWERP	: Schilperda, Stavoren
WERF	: " "
LENGTE	: 6.20
BREEDTE	: 2.75
DIEPTE	: 0.70
ZEILNUMMER	: H 853
ZEILOPPERVLAK	: "
ZEILMAKER	: Molenaar, Gronau
MOTOR	: Allin, 10 pk
MAST	: opsegeld
BIJZONDERHEDEN	: 88 92

De Staverse jol HL 53 van Strikwerda voor Wytze Boersma uit 1904

Laaksum, 1927 met links de HL 53 (de Ulf) van W. Boersma. (Foto's: collectie Martijn Perdijk)

Laaksum, ca. 1930. Geheel links Wietze Boersma van de HL 53 (rechts achter de HL 16 van Wigle Visser). De vissers trokken de jollen voor de winter bij de schuine basaltoever omhoog met behulp van een takel en een staaldraad om de jol.

Marken, 1940. De HL 53 voor recreatie verkocht aan de burgemeester van Marken.

Ids Strikwerda bouwde op de Stadsfenne (zo nemen we aan) de nieuwe vissersjol HL 53 voor Wietze Boersma. Boersma wilde een jol met volle kop en een spiegel zoals Wildschut die maakte. Het model is dus niet kenmerkend voor Strikwerda. Dat schip heeft Wietze gehouden tot eind jaren dertig. Toen verkocht hij de jol aan de burgemeester van Marken, die er mee wilde varen voor het plezier. Enkele jaren later is in Marken er een hoge kajuit geplaatst op de jol. In 1954 heeft een volgende eigenaar deze kajuit weer verwijderd. Hij liet de jol opknappen en van een lage kajuit voorzien. In 1977 koopt de familie Perdijk de jol. Er wordt actief met de hele familie in gevaren. De jonge Martijn Perdijk heeft nog goede herinneringen aan de zeiltochten aan boord van de Ulft bij z'n ouders. Als de jol dertig jaren later toe is aan een opknapbeurt, in 2007, wordt de HL 53 voor enige jaren ondergebracht op de werf 'Wind & Water' van Martijn in Heeg. Martijn is gespecialiseerd in de restauratie van houten platbodempjachten. Wat in 2007 echter begon als een beperkte opknapbeurt, het vervangen van enkele gangen, groeide daarna uit tot een vier jaren durende restauratie, waarbij de werfbaas wel zoveel mogelijk oud hout liet zitten, want anders zou het idee van een oude jol uit 1904 te zeer aangetast worden. Met wat hulp van zijn vader heeft Martijn deze uiteindelijk toch grote klus geklaard. Opmerkelijk aan het model van deze jol zijn de mooi rond lopende boorden. Dat wordt mogelijk door de smalle gangen die Ids Strikwerda bij de bouw heeft toegepast. Dat is een opvallend kenmerk van deze jol vergeleken met de jollen van Roosjen die door het gebruik van bredere gangen wat hoekiger ogen. Ook heeft Ids Strikwerda anders dan gebruikelijk op verzoek van de opdrachtgever een jol met een volle kop gebouwd.

gekocht van de H. Sterkenburg. (steffenaar)
 Marken, omstreeks 1954
 Westershant 25 !!
 Joke
 Gerretsen

Heeg, 2011. De Ulft (HL 53) voorzien van vele nieuwe gangen bij Martijn Perdijk. (Foto: Perdijk)

Lemmer, 2015. De HL 53 van de familie Perdijk tijdens de SSRP-festiviteiten in De Lemmer.

3. Jollen van Wildschut uit Gaastmeer: jollen met volle kop

De scheepswerf 'De Vliet' van de Gebroeders Wildschut in Gaastmeer bestaat dankzij de palinghandel van de familie Visser vanuit Heeg, Gaastmeer en Workum. De aal die zij overal uit Friesland van vissers opkochten, werd in Gaastmeer bewaard in 'leggers', grote houten bakken die diep in het water lagen en waar het water doorheen kon stromen. Het waren pakhuizen voor levende aal die later met palingaken over de Noordzee naar de Londense vismarkt werd vervoerd. De gebroeders Visser lieten in 1857 in Gaastmeer een onderhoudswerfje bouwen voor deze leggers. Ook het onderhoud aan de palingaken kon bij deze werf plaatsvinden. De eerste werfbaas was Roelof Wildschut uit Heeg. Roelof overleed in 1862 en werd opgevolgd door zijn oudste zoon Lourens. In 1876 kwam de werf in de verkoop en Lourens was de koper. In 1886 overleed Lourens, waarna zijn oudste zoon Roelof de werf overnam. Zijn werk bestond nog steeds uit het onderhoud aan leggers en de palingaken, totdat in 1896 de palinghandel in Gaastmeer werd opgekocht door de fa. Wigle en Anne Visser & Zonen te Heeg. Het vaste werk aan de leggers verviel en Roelof Wildschut moest zien nieuwe klanten te werven met nieuwe producten. Vanaf dat moment kwam er ruimte om houten pramen, visaakjes en houten vissersjollen te bouwen. In 1904 schakelde de werf over op ijzerbouw en kreeg Roelof Wildschut een goede naam met de bouw van staalijzeren pramen, skûtsjes en klippers. Naast deze ijzeren scheepsbouw bleef hij ook houten scheepjes zoals vissersjollen bouwen (en vier ijzeren vissersjollen). De gebroeders Wildschut hadden succes met hun werf, maar niet met elkaar. Onderling ontstonden voortdurend twisten. Werfbaas Roelof Wildschut hield het daarom in 1909 voor gezien. Age, Jelle en Jetze zetten het bedrijf voort, maar de onderlinge onenigheid bleef. Jelle en Age emigreerden na de Eerste Wereldoorlog naar Amerika. De bouw van ijzeren schepen voor de zeilende vrachtvaart was op dat moment voorbij en de werf in Gaastmeer was ongeschikt voor de bouw van grotere motorschepen. Jetze nam de werf in 1924 over en schakelde (met zijn zoon Lourens) over op jachtbouw. Tot de Tweede Wereldoorlog heeft hij nog diverse jachtjollen gebouwd. In 1953 werd het bedrijf beëindigd. Van de werfboeken is niets bewaard gebleven.

De HL 9 (?? of de Lady of Stavoren?) bij de werf in Gaastmeer

Wildschutjollen met bolle koppen

De ST 4 en onder de Stamper (HL 7) Bolle, stompe koppen. Heel anders dan de jollen van Roosjen.

Boven: Greate Pier van Labordus na restauratie. Onder: de Akka in 1972

De vissersjollen van Wildschut onderscheiden zich niet alleen door de volle kop, maar ook door een wat meer barokke vormgeving. De boorden buigen nadrukkelijker naar binnen, de spiegel heeft een fraaie hartvorm (en niet de wat stijvere vorm van een tulp als bij Roosjen), het roer is ietsje breder en voorzien van een kop die op een roerklik lijkt zoals bij sommige skûtsjes. Het roer van de jollen van Roosjen is iets smaller en de kop boven het helmhout heeft de bolle vorm van een iets ingezakt hoedje. Spiegel en roerkop zijn daarmee eenvoudig te beoordelen aanwijzingen bij de vraag of een jol bij Roosjen of bij Wildschut is gebouwd. In de loop der jaren kan er echter van alles gebeuren met een schip. Douwe Roosjen overleed in 1906. Na die tijd zijn er dus geen Roosjenjollen meer gebouwd. De Wildschutvormen zijn in de 20^e eeuw gaan domineren en ook Roosjenjollen zijn bij reparaties en opknapbeurten wel eens voorzien van een roer dat eigenlijk bij een Wildschutjol hoorde. Ook op dat gebied is er de nodige onduidelijkheid. De spiegel en de kop van jollen zijn minder gemakkelijk te ‘verbouwen’. Roosjen bouwde jollen met een relatief spitse kop (dus spitse waterlijn), terwijl Wildschut jollen bouwde met een veel vollere kop (en dus stompere waterlijn). Wildschut heeft ook jollen gebouwd (zoals de ijzeren ST 56) met een geheel stompe kop. Dat zie je bij Roosjen niet. Zelfs de extreem brede ST 16 heeft altijd nog een spitse kop. En...Roosjen gaf zijn jollen nooit de mooie hartvormige spiegel die de jollen van Wildschut wel allemaal hebben.

NAAM	: Jan. 17 de Vrijheid
THUISHAVEN	: Nieuwland
EIGENAAR	: A. Hendrickx Appelstraat 9 3581 ER Utrecht 030-310208
BOUWWIJZE	: vissen, staal
BOUWJAAR	: 1910
ONTWERP	: Breda, Grootman
WERF	: "
LENGTE	: 8.20
BREEDTE	: 3.00
DIEPTE	: 0.80
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	: Dele
MAST	: Medius
BIJZONDERHEDEN	: 89

De WON 17 onder zeil. (Foto: Koos Winnips)

Een bijzonder schip is de WON 17. Het is de eerste vissersjol die de gebroeders Wildschut bouwden van staalijs. Zij waren reeds in 1904 over gegaan van de houtbouw op de ijzeren scheepsbouw. Het bouwen van houten vissersjollen was voor Wildschut eigenlijk een nevenactiviteit. Zuiderzeevissers hielden niet van ijzerbouw, behalve de Lemsters met hun ijzeren aken. Voor Volendammer vissers zijn een zestal ijzeren bidders gebouwd die tijdens de Eerste Wereldoorlog ook direct weer zijn verkocht. De overgang van hout naar ijzer kwam pas goed op gang na de afsluiting van de Zuiderzee, toen bleek dat er ook op zoet water gevist kon worden, dat houten schepen op zoet water sneller wegrotten dan op zout en de visserij vroeg om grotere schepen die minder onderhoud nodig hadden. De WON 17 was voor de Tweede Wereldoorlog in gebruik bij de Urker visser Theunis Post (UK 67) en werd in 1942 gekocht door Andries Poepjes die ermee ging vissen vanuit De Lemmer (LE 120). In 1949 vertrok Poepjes naar Makkum, waar de jol visserijregistratie WON 17 kreeg. Het schip werd met bijna drie meter verlengd en voorzien van een zetboord rond de kop. Adriaan Heemskerk kocht de jol in het midden van de zeventiger jaren en liet hem inkorten bij scheepswerf Volharding in Stavoren. In 1994 nam Aart Loomeijer de jol over. Daarna kreeg een stichting de jol en in 2011 is die verkocht aan E.G. Gaarlandt te Gaastmeer.

NAAM	: St. 49. Vrouw Pictie
THUISHAVEN	: Monnickendam
EIGENAAR	: Heemskerk Biscl 28 1141 Zhr Monnickendam 02995-4095
BOUWWIJZE	: Alaal, kooijut
BOUWJAAR	: 1911
ONTWERP	: L. J. de Vries, Poortman
WERF	: "
LENGTE	: 7.20
BREEDTE	: 2.90
DIEPTE	: 0.80
ZEILNUMMER	: St. 49.
ZEILOPPERVLAK	: 42 m ² , incl. luiken
ZEILMAKER	: J. de Vries, Odendaan
MOTOR	: Yamao 25 pk 3 cil.
MAST	: 4 ringelbuis
BIJZONDERHEDEN	: 89 eigen. Heemskerk 00445.000 90 93

De tweede ijzeren jol, de ST 49 uit 1911, vaart ook nog steeds. Het schip is te huur bij Adriaan Heemskerk die er zelf ook regelmatig mee vaart.

NAAM	: St. 26.
THUISHAVEN	:
EIGENAAR	: Mes Grendis Sternstraat 39 9051 NB Siers d'm Vlaender
BOUWLIJZE	: IJzer op planken, karkut 1955, oovgr. wissman
BOUWJAAR	: 1900-1930
ONTWERP	: Wildschut, Gastman
WERF	: "
LENGTE	: 785
BREEDTE	: 3,00
DIEPTE	: 0,60
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	: 40 m ² , incl. sluizen
ZEILMAKER	: Wanda, Meppel
MOTOR	: Allen 12 pk, 2 cil.
MAST	: Stijlbeem
BIJZONDERHEDEN	: 91 43

De derde ijzeren jol die Wildschut bouwde: de ST 26 uit 1912.

De ST 26 verlengd, zonder houten zetboord en in gebruik als HI 45 in Hindeloopen.

René Zwaan (www.staversevissersvloot.nl) vermeldt het volgende over de ST 26:

1912 De ST 26 (‘Hoop op Zegen’) gebouwd voor F.Y. de Boer, Stavoren.

1932 Jan Wijbrands uit Stavoren koopt de jol. Hij was geïnteresseerd in de motor van de ST 26.

.... Meindert de Groot, zeilmaker en oliehandelaar in Stavoren, koopt de jol om die te gebruiken als oliebootje (voor het bijtanken van vrachtschepen).

.... Voordat het zover is, verkoopt De Groot de jol aan een visser in Hindeloopen. Voor de visserij wordt de jol verlengd. Visserijnummer HI 45.

.... N. Visser uit Workum koopt de HI 45 voor de pleziervaart.

1957 Fam. De Vries uit Lochem neemt de jol over. Naam: ‘Wilhelmina’.

1958 De jol wordt opgeknapt, voorzien van een kajuit en een andere motor.

1968 De Wilhelmina zinkt tijdens de winter doordat een afsluiter kapot vroom. De jol wordt gelicht, opnieuw betimmerd en krijgt een 12 pk. Albin scheepsmotor.

1980 Fam. Pijpers uit Wanneperveen koopt de ST 26

1988 J. Arends uit Stiens neemt de ST 26 over.

1993 - 2019 Dhr. Landman uit Harmelen koopt de jol en bezoekt in 2008 met zijn jol de Wildschuttreunie in Gaastmeer. In 2018 krijgt de jol een refit. In 2019 komt het schip te koop te staan.

Refit van de ST 26

NAAM	: Stoffel
THUISHAVEN	: Noord-Bergum
EIGENAAR	: Henk Schoepma Abe Prouwerpost 4 Noord-Bergum 051110-3313
BOUWLIJZE	: Alaal, kajuit, congn. vissersman
BOUWJAAR	: 1907
ONTWERP	: Bilderdijk, Goshman
WERF	:
LENGTE	: 6.80
BREEDTE	: 3.00
DIEPTE	: 0.80
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	: Yanmar diesel 12 pk
MAST	: stijlbaar
BIJZONDERHEDEN	: plag 108
	89

De ST 56 (Noordster) onder zeil. foto: mooieboot.nl

De ST 56 is de laatste ijzeren vissersjol die bij Wildschut is gebouwd. Bouwjaar 1913. De jol valt op door de zware, stompe kop. De gangen zijn geklonken en overlappen van onderen naar boven om bij het halen van de zware netten minder kans op schade aan de netten te geven. Bij het schieten van de netten speelde dit geen rol, want dan zijn ze leeg en dus licht.

De ST 56 is in 1913 gebouwd in opdracht van Popke Bleeker, die ermee viste tot 1920. Toen werd de jol verkocht voor de recreatie. De huidige eigenaar, de fam. Rientstra uit Tirns, bij Sneek, kocht de jol in enigszins verwaarloosde toestand in 2005. Na enkele jaren ermee te hebben gevaren, besloot de fam. Rientstra het scheepje te willen behouden voor de toekomst. De jol is in 2009 op een kar naar de loods van Piet Blaauw uit Stavoren gereden waar de familie Rientstra het scheepje samen m.m.v. scheepstimmerman Piet Blaauw en andere ambachtslieden in authentieke stijl heeft gerestaureerd in de jaren 2009/2010.

Stavoren, 2008. De ST 56 tijdens de Visserijdagen van Stavoren.

NAAM

: Grote Pier H&34

THUISHAVEN

:

EIGENAAR

: Maarten Benschop
Nieuwe Schiedstraat 169 Amsterdam
6259564/15637558

BOUWWIJZE

: hout, karkas

BOUWJAAR

: 1924

ONTWERP

: Bilsdijk, Grootmeier

WERF

:

LENGTE

: 6.50

BREEDTE

: 2.80

DIEPTE

: 0.60

ZEILNUMMER

: H&34

ZEILOPPERVLAK

:

: de Groet, Steunten

MOTOR

: Honda b.b. 7 1/2 pk.

MAST

: gevestigd

BIJZONDERHEDEN

: eind '70 rest.
pleg 196
uk. eigen dekbedding
90 92 versierd met 1500

Boven: Sneek, 2016. De Greate Pier ligt te koop.

De Greate Pier bij Enkhuizen in het Krabbersgat.

NAAM

: H.R. 90, Loulti

THUISHAVEN

: Amsterdam

EIGENAAR

: Lim Polderman
Fabriekshoof 38 1097 P8
6944840

BOUWIJZE

: vissen, hout

BOUWJAAR

: 1901

ONTWERP

: veldst, polderman

WERF

: "

LENGTE

: 6.40

BREEDTE

: 2.70

DIEPTE

: 0.80

ZEILNUMMER

: 900

ZEILOPPERVLAK

: 130m², bliven, aap, wateraail

ZEILMAKER

: H. de Groot

MOTOR

: Allen 12 pk, Leveine, 1956

MAST

: stuylen

BIJZONDERHEDEN

: 90

Workum, 2016. De HL 90 is overgenomen door de Stichting De Staverse Jol die het schip laat restaureren door werfbaas Ivor van Klink.

NAAM	: Schollevaer
THUISHAVEN	: Sneek
EIGENAAR	: Piet Molenaar Schollevaerkaart 56 0916615 Sneek
BOUWIJZE	: hout met roeflijst, kajuit
BOUWJAAR	: 1905
ONTWERP	: Roosjen, Stavoren
WERF	: "
LENGTE	: 6.70
BREEDTE	: 2.95
DIEPTE	: 0.70
ZEILNUMMER	: geen
ZEILOPPERVLAK	: 29 m ²
ZEILMAKER	: Schollevaer, Vollenkroon
MOTOR	: Tjankman 10 pk, 1 cil, liggend.
MAST	: Ahylboer
BIJZONDERHEDEN	: 87

Toelichting Dirk Huizinga:

De Schollevaer van Molenaar lag in de jaren zestig/begin zeventig vaak in de vissershaven van Stavoren. Het was de ST 34. Voor Molenaar heb ik rond 1970 een mal gemaakt van de roeflijst in de kuip. Daarop tekende ik een voorstelling van gestileerde aalschollevaers die Molenaar bij een klokkenmaker in Joure in hout heeft laten maken, uitsnijden en inkleuren. Daarna voer deze jol met een decoratieve kajuitlijst die toegesneden was op de naam van de jol. Rond 1980 heb ik de Schollevaer nog een keer zien liggen aan de noordzijde van het Tjeukemeer in de Scharsterrien. De jongste zoon van Molenaar voer ermee.

*Stavoren, 1922. De ST 34 bij Jan Valk verbouwd tot jachtjol.
Onder: De Schollevaer, Stavoren 1972*

Stavoren, 1922/23. De Staverse jol ST 34 van Rienk Klazes Veenstra, gebouwd in Gaastmeer bij Wildschut, is zojuist gerestaureerd en van een kajuit voorzien door Jan Jonke Valk. Het nieuwe tuig is van zeilmaker Meindert de Groot. De ST 34 is voor de visserij ingeschreven in 1911 en in 1920 weer uitgeschreven. Rienk Veenstra vertrok in 1923 met zijn gezin naar Amerika. De jol werd verkocht aan dhr. De Feyver uit Den Haag. (Bron: Auke de Groot, sen.) De ST 34 voer in de jaren zestig van de vorige eeuw onder de naam 'Schollevaer'. (Fam. Molenaar, Joure)
 N.B. De aantekening dat deze jol bij Roosjen gebouwd zou zijn, lijkt me onjuist.

NAAM	: <i>Simmermaat, 81.63</i>
THUISHAVEN	: <i>Hoogmade</i>
EIGENAAR	: <i>Joost, Keltie, Sane Post Praam 30 2377 B2 Oude Liding 01713-16396</i>
BOUWIJZE	: <i>visserman, hout</i>
BOUWJAAR	: <i>1898</i>
ONTWERP	: <i>Rooijen, Stavoren</i>
WERF	: <i>"</i>
LENGTE	: <i>6.40</i>
BREEDTE	: <i>2.50</i>
DIEPTE	: <i>0.80</i>
ZEILNUMMER	: <i>922</i>
ZEILOPPERVLAK	: <i>36 m²</i>
ZEILMAKER	: <i>Inderaan, Gronau</i>
MOTOR	: <i>Mitsubishi 15 pk</i>
MAST	: <i>92-segget</i>
BIJZONDERHEDEN	: <i>pleg 166 90</i>

Workum, links de ST 63. Deze vormgeving is niet van Roosjen, maar van Wildschut.

De aantekening dat de ST 63 bij Roosjen gebouwd zou zijn, lijkt mij niet terecht. De romp heeft alle kenmerken van een Wildschutjol. De spiegel is heel overtuigend een Wildschutspiegel. Tussen de visaak en de ST 63 is de spiegel zichtbaar van de jol ST 48, wat een typische vormgeving voor Roosjen is.

Hindeloopen, 2016. Wil Peeters wint de jollenwedstrijd voor Hindeloopen met zijn ST 63 (Foto's: D.H.)

In de zomer van 2018 ontving ik van Jan Eissens van de SSRP informatie over de ST 63 die hij toegestuurd had gekregen van Joost Post. De betreffende email neem ik hier over:

Joost Post schrijft:

“Een paar kleine aanvullingen rond de geschiedenis van de Simmernocht. Van 1958 tot 1980 is het schip eigendom geweest van mijn moeder Nan Post-Vos. Reeds in oude waterkampioenen van kort na de oorlog komt de Simmernocht in vele wedstrijdverslagen voor. Tevens staat een foto van voor de restauratie, welke uitgevoerd is door Roelof van der Werff op scheepswerf De Hoop in Workum, in het boek ‘Plezierig varen met ronde en platbodempjachten’. Ondanks dat de lijnen en dan met name de spiegel veel weg heeft van een Gaastmeer (Wildschut)jol, is daar nooit enig echt bewijs voor gevonden. In tegenstelling tot dit hebben mijn ouders destijds in de jaren 60-70 veel spoorwerk verricht en is er van meerdere kanten in Stavoren destijds aangegeven en bevestigd, dat dit de ST 63 is geweest, gebouwd bij Roosjen en Strikwerda in 1898. De jol heeft ook nog op Marken gevist met een MK nummer. Ik weet nog goed, hoe een oude baas uit Stavoren, Sipke van der Veen, veel van de historie over het schip wist te vertellen eind 60 begin 70-er jaren. Hij had er als jongeman volgens zijn zeggen aan gebouwd en later ook op gevaren. Als we in Stavoren lagen, was hij altijd aan boord te vinden en zorgde voor het schip als we het in de gracht achter lieten tussen de weekends door. Wij hebben de jol destijds verkocht aan de familie Franken uit Culemborg, welke hem jaren later aan Sjouk de Graaf verkocht hebben.”

Kanttekening D.H.

In die jaren zestig/zeventig zat ik eveneens wekenlang zomers in Stavoren. Die oud-vissers op de kant gaven op vragen over ‘welke jol is dit geweest’ heel verschillende antwoorden. Eigenlijk wisten ze het niet en bleef het bij raden. Terugkijkend denk ik: hoe oud waren die vissers op dat moment eigenlijk? Meestal zestig-plus. Geboren rond 1900. Die zijn pas omstreeks 1915, tijdens de WO I, voor het eerst gaan vissen in een tijd dat het slecht ging met de Zuiderzeevervisserij en ook veel oudere vissersjollen werden gesloopt of verkocht. Voordat zij een helder beeld hadden van de diverse jollen uit het verleden, was de jollentijd bij de visserij voorbij. In 1918 kocht Auke van der Werff de jollenwerf van Ids Strikwerda. Hij hield aanvankelijk een overzicht bij van de visserijnummers van zijn klanten uit de visserij om ze uit elkaar te kunnen houden. Dat overzicht van Auke van der Werff is bewaard gebleven. In die jaren lag er in Stavoren geen vissersschip met nummer ST 63 meer. Dat komt overeen met de gegevens van de omnummering van de visserijvloot in 1911-1912. Voor 1911 was er wel een jol met ST 63, die was in 1901 bij Roosjen gebouwd voor J.A. Zwaan. Die jol kreeg in 1912, toen de Zuiderzeever vissers kustvissers werden en de nummering opnieuw plaatsvond, visserijnummer ST 60.

Die jol is de huidige ST 60 van Henk de Roos, een duidelijk herkenbare Roosjenjol. Er is daarna nooit een nieuw visserijnummer ST 63 uitgegeven. Jan Visser uit Stavoren heeft ook lijsten gemaakt van de mensen die gewerkt hebben op de werf van Roosjen/Strikwerda in Stavoren. In die overzichten komt de naam Sipke van der Veen niet voor. Ik denk dat Sipke in die tijd als jonge jongen, als duvelstoejager, wel eens op de werf wat heeft mogen doen zonder dat hij ingeschreven was als personeelslid. ‘Oral history’ is in de regel een onbetrouwbare bron.

NAAM	: Veldhuizen
THUISHAVEN	: Dordrecht
EIGENAAR	: W. Rindens Oudekerkweg 6 9367 DC de Bilt
BOUWIJZE	: hard, lage kerkijnt
BOUWJAAR	: 1902
ONTWERP	: K&H, Huisen
WERF	: " "
LENGTE	: 7.20
BREEDTE	: 2.05
Diepte	: 0.80
ZEILNUMMER	: geen kanten
ZEILOPPERVLAK	: " "
ZEILMAKER	: K&H, Huisen e.o.
MOTOR	: Yanmar diesel 12 pk i.c.l.
MAST	: gresgnd
BIJZONDERHEDEN	: 89

Robel, 2001. De Volhouder, HZ 28, is gerestaureerd bij Brandsma.

NAAM	: Dlle
THUISHAVEN	: Oost-Mabon
EIGENAAR	: Gredewik Hulstelandamp 56 Olenaal 05410 - 15144
BOUWWIJZE	: hout, majut, onvpr. vissamen
BOUWJAAR	: 1907
ONTWERP	: Bildschut, Geestman
WERF	: "
LENGTE	: 6.50
BREEDTE	: 2.65
DIEPTE	: 0.80
ZEILNUMMER	: geen
ZEILOPPERVLAK	: 26 m ² , incl. kluischboom
ZEILMAKER	: molenaar, Gronau
MOTOR	: Renault diesel, 15 pk
MAST	: onvstaced, gussgrnd
BIJZONDERHEDEN	: 1978 rest. Pienma ke loop 45.000 4-90 12.92 te loop

NAAM	: St. 31.	Jan van Wijk
THUISHAVEN	:	
EIGENAAR	: Post doordacht.	
BOUWWIJZE	: hout, in staal gewerkt, keijuit	
BOUWJAAR	: 1902	
ONTWERP	: Uitschut, Goosman	
WERF	:	
LENGTE	: 7.50	
BREEDTE	: 2.50	
DIEPTE	: 0.45	
ZEILNUMMER	: 27C	
ZEILOPPERVLAK	:	
ZEILMAKER	:	
MOTOR	:	
MAST	: stribbeaen	
BIJZONDERHEDEN	: ploeg 739	
	89	

Jan van Kobe, een houten vissersjol, de ST 31 van de familie J.J. Visser uit Stavoren, die in de jaren dertig overging naar de recreatie, in het stort is gezet en nog later letterlijk met staal 'om'gebouwd is tot bovenstaande jol.....

NAAM	: St. 6 Alke
THUISHAVEN	:
EIGENAAR	: Twinkings Tilburg
BOUWIJZE	: hout
BOUWJAAR	: 1905
ONTWERP	: Schikseida, Goudmeer
WERF	: "
LENGTE	: 7.80
BREEDTE	:
DIEPTE	:
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	:
MAST	:
BIJZONDERHEDEN	:

Foto uit collectie Wim Tasseron:

De Akka recentelijk in een schuur in Bedum.

De Akka in 1972

GEMEENTE

Giro 875250

STAVEREN

Telefoon 205 (0 5149)

A a n

de heer W.J.M.Winters

te B r e d a.

Ulvenhoutselaan 44.

Uw kenmerk Uw brief van Ons kenmerk*) STAVEREN,

Onderwerp: Datum: 22 april 1963.

Naar aanleiding van Uw brief deel ik U mede,
dat de jol St.6 omstreeks 1905 is gebouwd te
Staveren door scheepsbouwer Strikwerda.

De eerste eigenaar, die tevens de boot liet
bouwen, was dhr. L.Visser; deze heeft er onge-
veer 6 jaar mee gevist op haring en ansjovis.
Hierna werd dhr. H.Mulder eigenaar. Beide vissers
zijn inmiddels overleden.

De secretaris van Staveren,

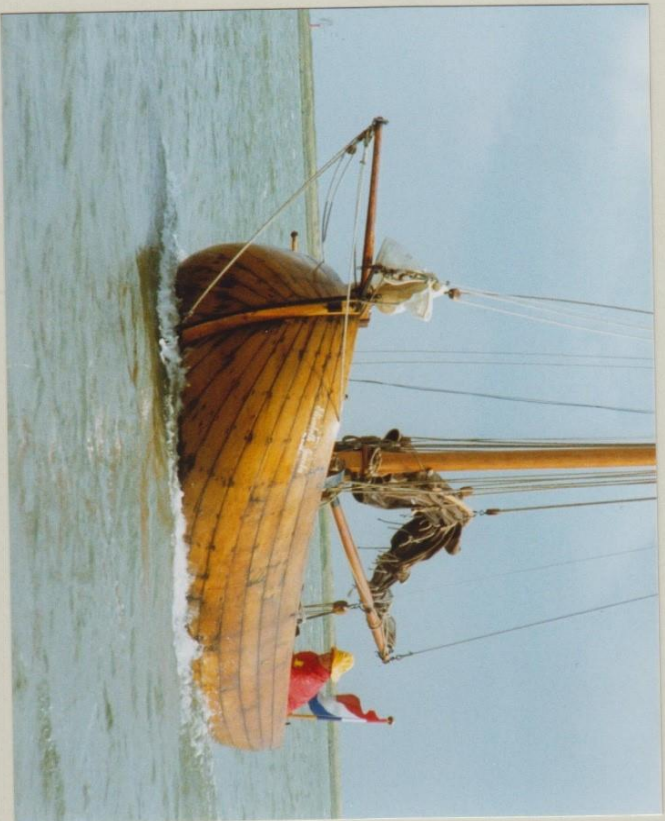
Dict.
Tym

Dhr. Winters informeerde in 1963 bij de gemeente Stavoren naar de geschiedenis van de Staverse jol ST 6 en kreeg bovenstaande brief terug van de gemeentesecretaris.. Begin jaren zestig was maar bij weinigen bekend dat Douwe Roosjen in Stavoren werfbaas was geweest en jollen bouwde tot 1907. Het is mogelijk dat de Akka door Strikwerda gebouwd is op zijn werfje op de Stadsfenne in Stavoren. De Akka is zeker geen jol van Roosjen. Qua vormgeving is het duidelijk een Wildschutjol uit Gaastmeer.

Groningen, Webe-den-Hoorn, maart 2020. De Akka op een trailer achter een woonboerderij.

Op dit moment is de Akka vervallen tot een wrak. Het is opmerkelijk hoe snel een houten schip in verval raakt als het niet meer onderhouden wordt. Bovendien schijn de tijd voorbij te zijn, dat iemand met pecunia enthousiast raakt over zo'n scheepje en het laat restaureren. Eenmaal overgelaten aan weer en wind blijft er opvallend weinig bruikbaars van zo'n scheepje over. Het anker hangt er nog wel bij als twintig jaar geleden.

NAAM

: Elisabeth Jorda

THUISHAVEN

: Amsteden

EIGENAR

: J. J. J. J. J.

BOUWIJZE

: vissen, hout

BOUWJAAR

: 1933, rest 1976

ONTWERP

: lildvud, gashmer

WERF

: "

LENGTE

: 680

BREEDTE

: 256

DIEPTE

: 085

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

:

ZEILMAKER

:

MOTOR

: ? 18 pk Yamaha diesel.

MAST

:

BIJZONDERHEDEN

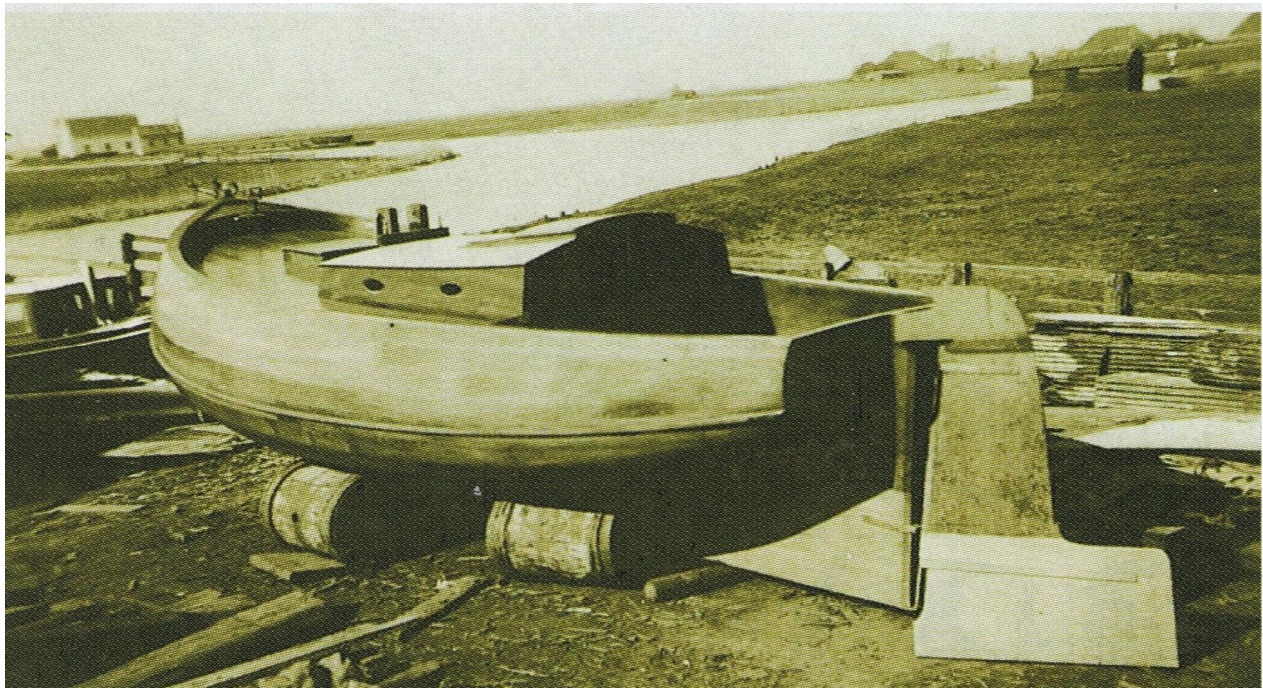
: ploeg 141

: ploegen 999

: 88

: 91 ploegen van 1700 Wad Jaland

93

Gaastmeer, 1933. De jachtjol 'De Meerkol' vlak voor de tewaterlating.

Laaksum, 2015. De jol AM 33 (geb. 1933): Elisabeth Jacoba uit Amsterdam. (Foto: Joukje Bouma) Als AM 33 omgebouwd tot visserman.

NAAM	: St. 4, de Jap Jap
THUISHAVEN	: Delft
EIGENAAR	: J. van H. de Graaf Astronomisch 21 Delft 05190-97442
BOUWWIJZE	: hout, kajuit
BOUWJAAR	: 1904
ONTWERP	: Christiaan, Goethaer
WERF	: "
LENGTE	: 7.20
BREEDTE	: 2.65
Diepte	: 0.80
ZEILNUMMER	: open, uit deuren
ZEILOPPERVLAK	: "
ZEILMAKER	: Jan de Vries, Delft
MOTOR	: Duitse diesel, 20 pk, 82
MAST	: gesceerd
BIJZONDERHEDEN	: posn. vissen, met bus, lag een lange tijd in buikruimte van Edith 12/92 opkocht van id 120, 1800

Wim Dieperink uit Harkstede is eigenaar van de ST4 en heeft zijn jol liggen in Drachten.

Stavoren, 1942. De ST4 van C.J. de Boer ('Kees Kwast') is de laatste jol in Stavoren die voor de zeilende visserij is gebruikt. In de twintiger jaren werd een A-Ford ingebouwd. Dit schip is in 1904 gebouwd bij Wildschut, zou tot 1920 als LE 90 hebben gevist vanuit De Lemmer (wat niet in de visserijregistratie terug te vinden is) en daarna als ST 4. De jol is in 1949 gekocht door het Zuiderzeemuseum toen het voor onderhoud bij Jan Valk lag. Prijs f.1500.- De jol kwam in EnkhuiZEN in de buitenhaven te liggen. Later is het schip als betaling in natura overgegaan van het ZZM naar scheepswerf de Hoop in Workum.

Sloten, 2009 met de ST 4 van Wim Dieperink.

NAAM

: H.R. a / Brauerand

THUISHAVEN

: Oolman

EIGENAAR

: C. A. J. J. J. J.
Pim Benhoudaan 1182 BE
Amstelveen

BOUWIJZE

: hout, heijl

BOUWJAAR

: 1904

ONTWERP

: Skikweda, Goosman

WERF

: " "

LENGTE

: 7.20

BREEDTE

: 3.30

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: 900

ZEILOPPERVLAK

: "

ZEILMAKER

: de God, Bruinen

MOTOR

: Allen, 10 pk Benne, 2 cil.

MAST

: Ahlborn

BIJZONDERHEDEN

: 1917
1917 met Deuren, Oolman
90

Laaksum, 1947. C.A. Stants en G. Vogelzang maken een proefvaart met de HL 9. (Foto: C. A. Stants)

In 1947 kocht de Amsterdammer C.A. Stants in Laaksum de HL 9, de oude vissersjol van Gellof Vogelzang, die in 1907 bij Wildschut in Gaastmeer was gebouwd en al jaren werkloos in het haventje lag te wachten op een koper. Staverse jollen waren al jaren geen goede vissersschepen meer. Zeker niet toen de haring en de ansjovis wegbleven na de afsluiting van de Zuiderzee. De jollen waren te klein, hadden te weinig motorvermogen, ze waren te onderhoudsgevoelig, kortom, ze konden niet op tegen de stalen spekbakken van tien meter, waar aan het einde van de jaren dertig mee werd gevist. Stants was echter dolblij met zijn aankoop. Via bemiddeling van een jachtwerf was de koop tot stand gekomen. Stants toog met zijn zoon en de bemiddelende werfbaas naar Laaksum om de aankoop op te halen. In het haventje waren ze druk doende de zeilen aan te slaan en het schip klaar te maken voor de afvaart, terwijl de oude Vogelzang stond toe te kijken. Op een goed moment vroeg Gellof wat Stants met het schip ging doen. Die antwoordde, dat hij ermee wilde varen. Dat er een roefje op kwam en hij op deze jol zijn vakanties wilde doorbrengen. Vogelzang was blij verrast. Hij dacht dat zijn jol voor de handel was opgekocht, maar de koper bleek een liefhebber te zijn die ermee wilde zeilen. Voor zo iemand had hij nog wel wat extra's en hij sleepte uit z'n woning achter de dijk vallen, blokken, scepters, een kluiverboom en een kluiver naar de haven. Ook alles wat hij nog had aan reserveonderdelen gaf hij aan Stants en hij vertelde honderduit waar alles moest zitten en hoe het gebruikt moest worden. Toen Stants tenslotte wegvoer, stond Gellof Vogelzang zijn goede schip op de dijk na te wuiven. In de jaren die volgden werd deze jol, die 'Vrouwezzand' ging heten, grondig opgeknapt bij Wildschut in Gaastmeer en weer 16 jaren later werd de romp gerestaureerd bij Dekker in Aalsmeer. Stants bleek met de gerestaureerde HL 9 een snel schip te bezitten waarmee hij vele wedstrijden voor Staverse jollen wist te winnen. (Bron: C. Stants: 'De Vrouwezzand herboren' In: De Waterkampioen, 1961.)

Gaastmeer, 1948. De pas verworven jachtjol 'Vrouwezzand' van C. Stants bij de Wildschutwerf voor een nieuwe mastbalk en het aanbrengen van een roef. (Noot: Ik denk dat de jol op de foto niet de 'Vrouwezzand' maar de 'Lady of Starum' is. D.H.)

Deze jol bleef van 1947 tot 1963 in bezit van C.A. Stants Sr. Van 1963 tot 1998 was C.A. Stants Jr. de eigenaar en daarna werd de jol verkocht aan Wieke van Dongen. Drie jaren later werd Simme Hobma de eigenaar en vanaf 2001 tot heden ligt de jol in Oudega-W, in dezelfde haven als de gerestaureerde ST 36 van zijn broer Bouke Hobma.

De 'Vrouwenzand' van C.A. Stants na de restauratie bij scheepswerf 'Aalsmeer' v.b. G.J. Dekker te Aalsmeer.

De jachtjol Friso

Lengte 6.80 meter. Een blank gelakte jol voorzien van kajuit. Gebouwd omstreeks 1935. Bekend geworden als jol van Jhr. Cees van Eysinga, kamerheer in Friesland van de koningen Juliana en Beatrix, die als jongeman tijdens de Tweede Wereld-oorlog deze jol achter de hand hield om er zo nodig mee te kunnen vluchten naar Engeland.

Workum, 2015. De Friso in afwachting van een restauratie. (Foto's: Dirk Huizinga)

In 1954 werd de jol verkocht aan P. Boonstra uit Leeuwarden. In 1964 overlijdt Boonstra en varen de erven ermee. Joke Boonstra organiseerde vanaf 1967 in Stavoren (samen met enkele vissers) de jollenwedstrijd waar zij met de Friso uiteraard aan mee deed. Tien jaar later werd de jol verkocht en weer tien jaren later werd het scheepje als wrak ontdekt bij Eemnes, in een weiland. De jol werd gekocht en naar Workum gebracht. Erick Mulder heeft even aan de restauratie gewerkt (vlak en leggers), en daarna werd het stil. Toen in 2015 Ivor van Klink werfbaas werd op De Hoop, is de jol uit de timmerschuur geplaatst. Lars de Bok nam het scheepje over met de bedoeling het te restaureren. In 2017 is het wrak overgebracht naar Elburg waar het een plek krijgt in een fantasiepark.

Er is nog werk te doen aan de Friso. (Foto: Dirk Huizinga)

NAAM

: Goffer

THUISHAVEN

: Galamadammen, Dons

EIGENAAR

: de Dries
de Ridling 128 8332 C7 Blerick
05210-183374

BOUWIJZE

BOUWJAAR

ONTWERP

WERF

: 2200 gblanten, keijl + deu eiken
: 1920
: Dijkstra
: de Boffend, Kampen diop

LENGTE

: 6.50

BREEDTE

: 2.35

DIEPTE

: 0.70

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: 25 m² ind. bluisen, 3 jollen

ZEILMAKER

: de Boegpied, Eindhoven

MOTOR

: Deltadord 8 pk

MAST

: stuylenen,

BIJZONDERHEDEN

: zelf ver naar voren, kort voerde.
zeen ruime kump. U.h. Goffer = deen van
90 te koop 53.000 boffop

Geen ontwerp van de schilder Dijkstra, maar een Wildschutjol met een jaren dertig roefje en een lange giek, die Johan Dijkstra in Winsum na heeft laten bouwen in staal (op een wijze dat er sprake lijkt te zijn van een origineel nieuw ontwerp).

Zusterschip 'De Oude Jacob' is door brand verloren gegaan.

Gelijk met de Joffer is in Winsum bij Doornbosch in 1934 een zusterschip gebouwd: De Oude Jacob. Deze jol is in 1994 door brand verloren gegaan. Het schip is net als de Joffer getuigd met de mast ver naar voren en een lange giek. (Foto: collectie Gerard ten Cate)

NAAM	: <i>Cellie</i>
THUISHAVEN	: <i>Binsum / Fr.</i>
EIGENAAR	: <i>Ton Andinga</i> <i>Tedusg near Oostdenderen</i> <i>Binsum 05951-1568</i>
BOUWIJZE	: <i>hout met polyester, keijuit</i>
BOUWJAAR	: <i>± 1900</i>
ONTWERP	: <i>Widdesdal, Goudmeer</i>
WERF	: <i>" "</i>
LENGTE	: <i>6.70</i>
BREEDTE	: <i>2.80</i>
DIEPTE	: <i>0.85</i>
ZEILNUMMER	: <i>geen</i>
ZEILOPPERVLAK	: <i>peken grootzeil 28 m², klein 5 m²</i>
ZEILMAKER	: <i>den Boer, Oud Beijerland</i>
MOTOR	: <i>Yamaha 60, 20 pk</i>
MAST	: <i>Alufibres</i>
BIJZONDERHEDEN	: <i>3/89</i>

De Stamper (HL 7) in 2015. Deze jol uit 1918 is een grote vissersjol die Wildschut direct na de Eerste Wereldoorlog bouwde voor Vogelzang in Warns (Laaksum). Opmerkelijk is dat de jol voorzien werd van een bun, met de gaten eenvoudig geboord door het vlak. (Martijn Perdijk bewaart nog vlakdelen met (later dichtgemaakte) gaatjes, scheef naar achteren geboord.) Wildschut kon direct na de oorlog niet aan goed eikenhout komen om krommers van te zagen. De jol is daarom composiet gebouwd: een houten huid over ijzeren spanten. Na 1918 was het afgelopen met de bouw van vissersjollen.

Een enorme houten jachtjol: 'The Lady of Stavoren' van 9.50 meter

Heel bijzonder is de bouw van een jachtjol voor een Engelse opdrachtgever geweest. Twee jaren voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, in 1938, bestelde dhr. Van der Winkle een eiken jachtjol van 9.50 meter bij Jetze Wildschut. Toen de oorlog uitbrak, was het schip nog niet afgeleverd. Van der Winkle stuurde zijn vrouw en twee zoons voor de veiligheid naar Engeland. Helaas overleed hij tijdens de bezetting van Nederland.

De blokjes aan de romp zijn er om de spijkers gemakkelijk van de voorlopige mallen te halen.

Diens erfgenamen hadden geen behoefte om de jol naar Engeland te laten komen en daarom werd geprobeerd het enorme schip in Nederland te verkopen. Wildschut adverteerde en zocht kopers, maar die waren er vlak na de Tweede Wereldoorlog niet. De jol moest f. 4000.- kosten, niet veel geld, maar na de oorlog was dat voor veel watersporters toch nog wat te veel. De prioriteiten lagen immers elders. Omdat er geen kopers op het continent werden gevonden, is het schip daarom in 1951 toch geleverd aan een zoon van de opdrachtgever, die het schip verkocht aan Mrs. Phillis Hamilton. Die gebruikte de jol als woonschip in Conyer (Kent). In de jaren zeventig verkocht ze de jol. Ze adverteerde onder meer in de Waterkampioen, maar er was geen belangstelling uit Nederland. Na enige keren van eigenaar gewisseld te zijn, werd Paul Martin de eigenaar van de Lady in 1986/87. Martin voer ermee tot 2017. De jol werd door hem ook wat opgeknapt. In 2017 werd het schip te koop aangeboden.

The Lady of Stavoren bij eb in Sittingbourne, 1972. Eigenaresse Mary Hamilton.

De 'Lady of Stavoren' in 2017 aan de oostkust van Engeland. De eigenaar informeert via de Stichting de Staverse Jol of er in Nederland mensen zijn die belangstelling hebben om deze jol over te nemen.

De jachtjol 'Brunte'

Jarenlang stond in het Nederlands Jachtregister een stalen Staverse jol geregistreerd van 9.00 meter lang, die in 1920 gebouwd was bij A. Wildschut in Gaastmeer. De eerste naam was 'Garoeda'. De tweede eigenaar, J.M. Looman uit Amsterdam, liet de jol in 1924/1925 registreren onder de naam 'Noreg'. Lengte 9.00 meter, breedte 3.15 en diepgang 0.90 meter. In het stamboek voor Ronde- en Platbodemjachten is de 'Brunte' in 1978 echter geschrapt uit het stamboek, aangezien deze jol de kont heeft van een scherp jacht. Een overhangend hek met een doorgestoken roer. Een begrijpelijke beslissing, wat niet wegneemt, dat de 'Brunte' er opvallend fraai uitzag en een goede zeiler bleek te zijn.

Overzicht van Wildschutjollen uit de Schepenlijst van de SSRP, versie 2016

Naam	bouwjaar	lengte	opmerking
Bestevaer	1899	6.00	De DK 2 (zie Roosjenjollen)
Elisabeth Jacoba (AM33)	1933	6.85	jachtjol
Flierefluiter	1900	5.70	
Friso		6.80	Als wrak verplaatst naar Elburg
Grete Pier	1904	6.50	erven Labordus
It Seebloomke (HL90)	1901	6.70	Stichting De Staverse Jol
Stamper (HL7)	1918	7.50	stalen spanten. Laatste vissersjol
Volhouder (HZ28)	1901	7.00	
Vrouwenzand (HL9)	1907	7.20	
Joffer		6.30	in 1934 in staal nagebouwd
Vrouw Grietje (ST49)	1911	7.30	staalijzer
Brunte	1920	9.20	staalijzeren jollenkruiser met hek
Jan van Kobe (ST 31)	1902	6.50	later 'omgebouwd' met staal
Noordster (ST56)	1913	6.80	
Akka (ST6)	1905	7.80	geen Roosjenjol zoals vermeld
Razende Bol		7.00	
Zeehond (WON17)	1910	8.20	staalijzer
ST 26	1912	7.85	staalijzer
Schollevaer (ST34)	1905	6.70	
Simmernocht (ST63)		6.40	Wildschut, geen Roosjenjol
Olle	1907	6.50	
De Jonge Jan (ST4)	1904	7.20	eig. W. Dieperink, Harkstede
Eeltje		6.70	

4. Jollen van de Westwal

Staverse jollen werden pas Staverse jollen genoemd, toen ze van de visserij overgingen naar de pleziervaart. Voor die tijd waren het gewoon ‘visschersjollen’. Hun oorsprong ligt in Stavoren, maar toen de visserij met het moderne staande want heel lucratief bleek te zijn, werden de jollen ook populair buiten het gebied Laaksum-Stavoren-Molkwerum/Hindeloopen. Deze vissersscheepjes waren aantrekkelijk voor vissers met een kleine beurs. Ze boden veel ruimte gaven en waren zeewaardig genoeg waren voor het gebruik op zee. Aan het einde van de 20^e eeuw werd daarom ook op werven aan de Hollandse kust dit model vissersschip gebouwd. Er wordt ook melding gemaakt dat de jollen bij Medemblik en bij Marken gesleept werden achter een botter, zoals bij het gebruik van staand want de botters en de Lemsteraken vletten sleepten, omdat het halen van de beug met de botter of de aak onhandig was. Het slepen van een Staverse jol is echter helemaal niet voor de hand liggend. De lange kiel van de jol zorgt voor koersstabiliteit en dat is nu net een eigenschap die je niet kunt hebben bij een gesleept schip. Dat gaat gieren en wordt een last voor het sleepschip. Een jol werd alleen gesleept als er een visser bij aan het roer zat. Als er een volgboot meegenomen moest worden naar de visgronden, kozen de vissers het liefst een houten vlet met een lange overhang, het model van de Helderse vletten. Die werden in grote getale gebruikt door vissers in Enkhuizen. Het aardige van zo’n vlet met geveegde kop is, dat die als een braaf hondje de sleper volgt. De ST 36 is een bekende jol die in Broekerhaven, bij Enkhuizen, is gebouwd. Bij die jol zie je een vormgeving van de kop die geheel bol is, als bij een aakje. Waar de jollen van Wildschut altijd nog een beetje spitse waterlijn hadden, daar is die bij deze jol uit Broekerhaven geheel verdwenen. De waterlijn is in de kop volledig stomp. Wel mooi rond gebouwd, maar geen enkele V-vorm. Een ander opmerkelijk aspect van enkele jollen van de Hollandse kust is het bijna ontbreken van de kromming naar binnen bij de boorden. De boorden staan vrijwel rechtop. Daarmee verdwijnt een van de meest opvallende kenmerken van de Staverse jol en komt het model dicht bij de gewone (karveel gebouwde) sloep te staan. De jollen uit Friesland volgen allemaal de vormgeving van platbodems met zijzwaarden, waarbij het boeisel naar binnen valt. Zonder het berghout van de platbodems krijg je de vorm van de jol. Bij jollen die aan de Hollandse kust zijn gebouwd, kan dat anders liggen. Bijzonder is tenslotte, dat reeds in 1900 in Alkmaar een staalijzeren vissersjol is gebouwd, de KH 44, terwijl het in Friesland tot 1910 duurde, voordat bij Wildschut de eerste ijzeren jol van stapel liep. Friese werven gingen relatief laat over van houtbouw naar ijzerbouw, maar juist Wildschut had reeds jaren ervaring met de bouw van ijzeren skûtsjes.

NAAM

: Bk. 2 Dr. Conelia

THUISHAVEN

: Hoorn

EIGENAAR

: Richard Klaus

BOUWWIJZE

: visserman, hout

BOUWJAAR

: 1905

ONTWERP

:

WERF

: Kolhorn

LENGTE

: 6.60

BREEDTE

: 2.40

DIEPTE

: 0.85

ZEILNUMMER

: Bk. 2

ZEILOPPERVLAK

: 32.5 m²

ZEILMAKER

: Zaan, Haasman

MOTOR

: Petter PH1, diesel

MAST

: stijlbaar

BIJZONDERHEDEN

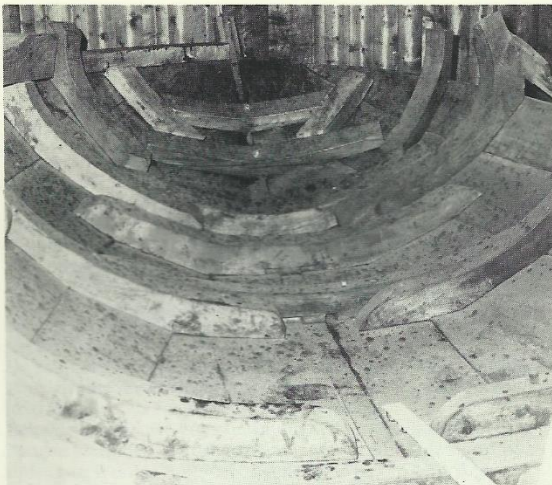
: 90 nieuwe eigr. v. Roderusma-05150-B045
91 93

De WK 2 kwam in 2012 in het nieuws, toen deze jol naar Hoorn werd getransporteerd en daar in het kader van een leerwerktraject werd gerestaureerd. Waarschijnlijk is deze jol in 1905 in Kolhorn gebouwd als vissersjol. Waar de jol na de afsluiting van de Zuiderzee en de inpoldering van de Wieringermeer is gebleven, is niet bekend. In 1975 wilde Gert Radersma uit Sneek zijn polyesterjachtje verkopen. De enige serieuze gegadigde verlangde echter dat hij een oude jol kon inruilen. Zo werd Gert Radersma onbedoeld eigenaar van de WK 2. Radersma liet de jol die gedeeltelijk in het blik zat, opknappen bij Joh. van der Meulen in Sneek. In de jaren daarna verbeterde Radersma zelf het nodige. Hij werkte op kantoor bij jachtwerf Amels in Makkum en was in het verleden opgeleid als scheepstimmerman. In 1985 werd de WK 2 in Sneek weer geheel opgeknapt te water gelaten, waar in de pers uitgebreid aandacht voor was, omdat er op dat moment slechts zeven jollen in Nederland, waaronder de WK 2, erkend waren als varend monument.

Workum, 1983. De WK2 doet mee met de Visserijdagen in oktober.

Het mastspeer was een blok hout van maar $\pm 50 \times 60$ cm groot. Onder de mastbank zat één zeilwerksknie. Aan de voorzijde van de mastbank was er nog een staande knie uit twee duims hout tegenop gespijkerd. De zwaardhaken waren voorzien van een aangesmede veer (stuk plat ijzer), die over de kop van de zwaardbolder zat vastgespijkerd. Omdat het schip nogal naar buiten vallende zijden heeft, zal het bij het zeilen meteen gaan overhellen, "hangen". Tussen de dekenpoten blijft dan water staan. Om dit weg te laten lopen, zit er een waterholletje aan de hiel van elke dekenpoot. Ook iets, wat je op een botter niet zo gauw tegenkomt. Overigens was het schip wat uit de losse hand gebouwd; na herhaalde metingen bleek het enigszins asymmetrisch. Waar de voorstuiten overgaan in het berghout, is de b.b. zijde vier cm breder dan s.b. uit de hartlijn van het schip. De hoofdschotten van het bun waren aan s.b. $\pm 2\frac{1}{2}$ cm hoger dan aan b.b. Was het hout niet anders? Of een kwestie van prijs? We weten het niet. De bouwer was vakman genoeg om het zeer goed te kunnen.

"BEZINT EER GIJ BEGINT"

Restauratie van de Staverse jol WK 2

door Gert Radersma

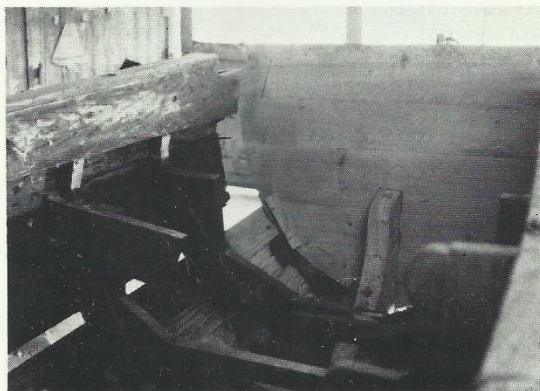
Na een zeilseizoen met veel akelig weer besloten we eind 1974 ons hechthout/polyester jachtje te verkopen. Dat was makkelijker gezegd dan gedaan; de verkoop kon alleen dan worden gesloten wanneer we bereid waren ons jacht tegen een oud vissersscheepje te ruilen. Althans, dat was de voorwaarde die de meest serieuze gegadigde stelde.

Met gemengde gevoelens reden we op een zaterdag in maart 1975 naar Spakenburg om het scheepje te gaan bekijken. Tegenover de werf van Nicuwoer troffen we een in erbarmelijke staat verkerende Staverse jol aan; 22 voet over de stevens, rondom in het blik. Het viel ons direkt op, dat de lijnen van het zwaar verwaarloosde scheepje op enkele punten afweken van de jollen, zoals we die langs de Friese kust gewend waren. Ze was iets vlakker in de zeeg, scherper in de steven en minder breed in het dolboord. "Een Hollander" was onze mening. Later werd die door oude Friese vissers onderschreven. Verder onmiskenbaar een oude broodvisser getuige de aangebrachte geleidingen tegen de huid van het achterschip om de netten zoveel mogelijk vrij te houden van de met blik en teerpapier overtrokken romp, waar op diverse plaatsen door het werken van het hout teruggelopen stortnagelkopjes uitstaken.

Voorlopig de WK 2

In Stavoren vertelde iemand, dat ons type jol vroeger vrij veel voorkwam op de Westwal en dat ze rond 1905 op Kolhorn werden gebouwd. Met deze informatie waren wij bijzonder blij; het bracht ons een stukje dicht bij hetgeen we graag wilden weten: de historie van deze jol.

Omdat ze geen visserijnummer droeg en we dat later bij het afkrabben ook niet zijn tegengekomen, is het voor mij nog steeds niet duidelijk voor wie en wanneer de jol is gebouwd. Wel is zeker, dat de HL 75 en onze jol wat rompvorm betreft exakt identiek zijn. En de HL 75 werd rond 1905 op Kolhorn gebouwd; ze is later naar de Friese Zuidwesthoek verkocht. 1975 was het eerste jaar waarin we deelnamen aan de Visserijdagen in Workum. Daarbij kreeg ons scheepje opnieuw een officiële vergunning en een visserijnummer; door Reid werd ze ingeschreven als de WK 2. Dit nummer heeft ze tot op dit moment behouden met het idee om het originele nummer weer te gaan voeren mocht dit ooit boven water komen.

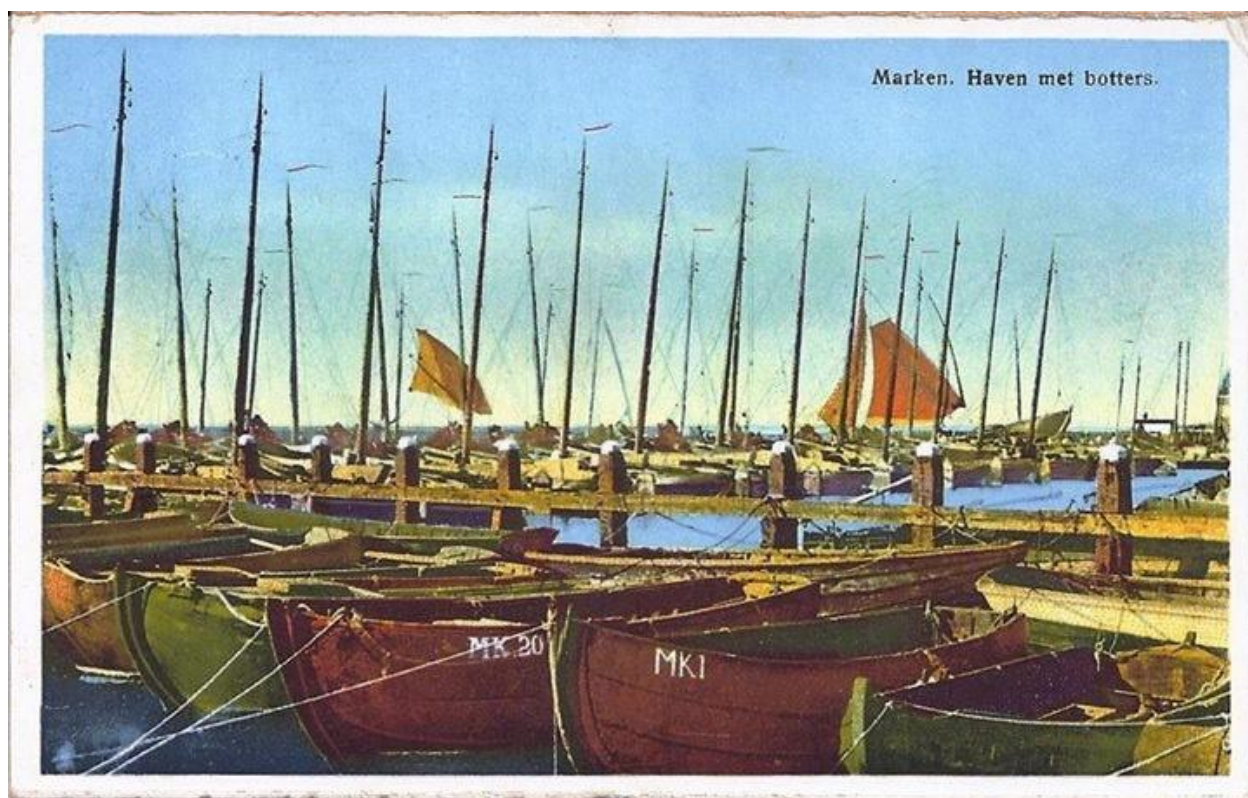
De onderste foto toont het leerwerkteam dat de WK 2 vanaf 2012 in Hoorn heeft gerestaureerd.

De WK 2 tijdens een jollenwedstrijd in 2016 voor Hindeloopen.

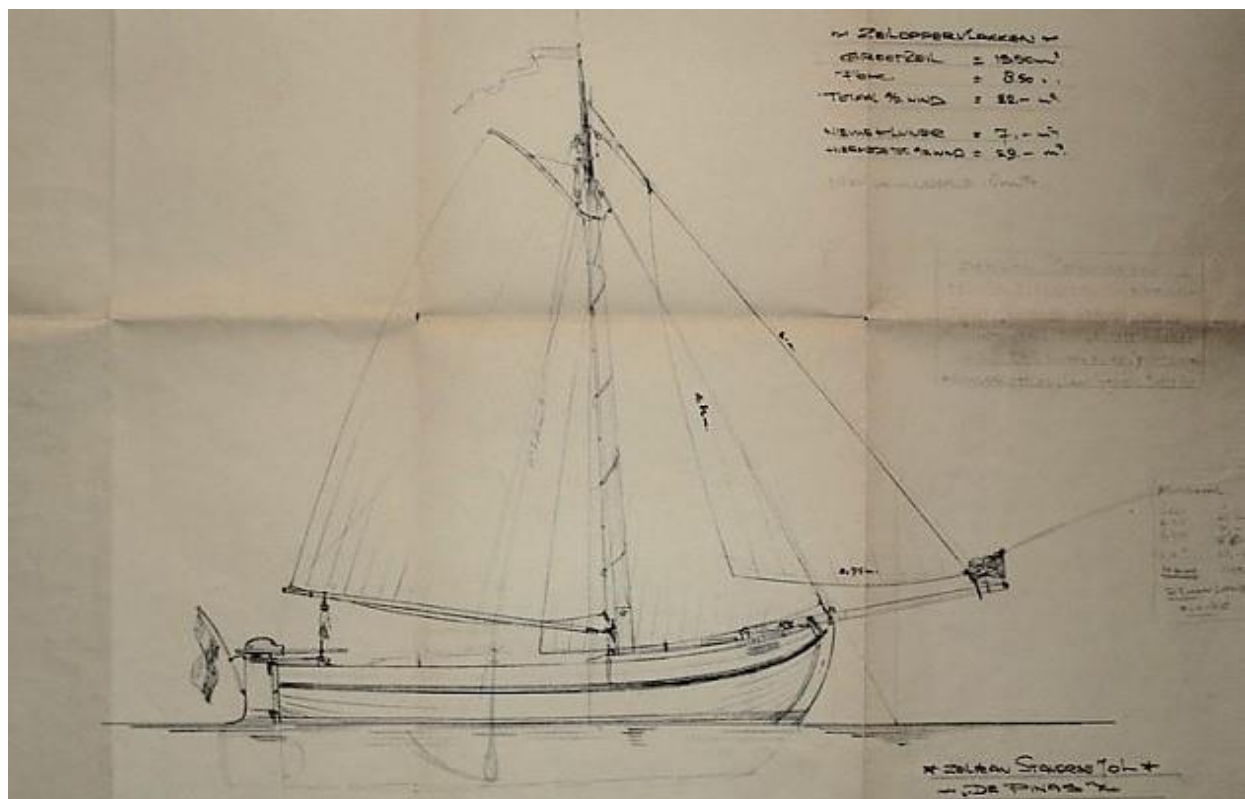
Met de WK 2 wordt na de restauratie in 2012 vanuit Hoorn door een jonge bemanning onder meer actief deelgenomen aan zeilwedstrijden voor Staverse jollen. Op de foto het scheepje met een soort halvwinder en een waterzeil onder de giek. Onder bepaalde omstandigheden, bij weinig wind, wil de halvwinder helpen vooruit te komen. Bij wat meer wind en bij trajecten scherp aan de wind is dit zeil minder effectief. Het is dan te bol en laat het scheepje te sterk overhellen, waardoor het sterker drift. Traditioneel gezien past dit zeil natuurlijk niet in het silhouet 'en profile' van een Staverse jol.

NAAM	: Pinos
THUISHAVEN	: Dungenham ??
EIGENAAR	: H. Kunstroo Radin 34' Amsterdan 6227508
BOUWIJZE	: hout, knijuit
BOUWJAAR	: 1905
ONTWERP	: onbekend
WERF	: "
LENGTE	: 6.80
BREEDTE	: 2.50
DIEPTE	: 0.70
ZEILNUMMER	: geen, heten zeil
ZEILOPPERVLAK	: 27m ² incl. kluisen
ZEILMAKER	: Oskeluen, Dordand
MOTOR	: Stokorac motor en, 3 pk. benzine
MAST	: Ahyldean
BIJZONDERHEDEN	: Kunstroo heeft Pinos een visserman. En is dus overig met het schip gevestigd. 3-89

De vissersjol MK 20, die vanaf 1935 als jachtjol Pinas wordt gebruikt door jachtarchitect Lunstroo. Na het overlijden van Lunstroo in 2011 werd deze jol te koop aangeboden, maar in die jaren waren er geen belangstellenden. In 2015 hebben de erven de jol geschonken aan vier vrijwilligers van het Centrum Varend Erfgoed te Hoorn, die zich verenigd hebben in een stichting om het schip te behouden.

De Pinas is waarschijnlijk in 1904/05 in Broekerhaven gebouwd bij Siemen Jordens en zou tot 1919 hebben gevist met nummer BC 11 en daarna tot 1932 vanaf Marken als MK 20. In 1945 is de jol bij Janus Kok voorzien van een strijkbare mast en een berghout rondom.

Wootstra
900m 21.10.1926

1624 Vt Maan

02290-15284 Tassig

NAAM

: St. 59 Kroon

THUISHAVEN

: Maan

EIGENAAR

: Wootstra sr.
Kroonportweg 12 Maan

02290-15284

BOUWIJZE

: vissen, hout

BOUWJAAR

: 1904

ONTWERP

: Kroon, Kroon

WERF

: " de laet gebouwd jk

LENGTE

: 6.49

BREEDTE

: 2.60

DEPTE

: 0.55

ZEILNUMMER

:

ZEILOPPERVLAK

: bluisboon

ZEILMAKER

: de Boen, Oud Beyland

MOTOR

: Udu Penta 20 pk 2 cil.

MAST

: steelmast

BIJZONDERHEDEN

: 89 k loop 38.000
op nieuw eigen Tenuisig

Heeg, 2000. Restauratie van de ST 59 bij Pier Piersma.

Onder: De ST 59 krijgt enige jaren later hoekige gangen bij Martijn Perdijk in Heeg. De kop van deze jol heeft dezelfde vormgeving als die van de ST 36. Dit lijkt me duidelijk geen Roosjenjol te zijn.

De ST 59 is niet door Roosjen gebouwd. Het visserijnummer hoort ook niet bij deze jol. De vorm van de kop doet sterk denken aan jollen die aan de Hollandse kust zijn gebouwd. (Foto's: Martijn Perdijk)

NAAM	: St. 36 de Jong Rinde
THUISHAVEN	: Dordrecht
EIGENAAR	: Boule Wdema Gruispad 2 8615 89 Vlaardingen 05157-9315
BOUWIJZE	: vissen, hout
BOUWJAAR	: 1903
ONTWERP	: Jurgens, Broekhuizen
WERF	: "
LENGTE	: 7.00
BREEDTE	: 2.50
DIEPTE	: 0.75
ZEILNUMMER	: ST36, donker houten
ZEILOPPERVLAK	: 35 m ² , houten
ZEILMAKER	:
MOTOR	: Albin 20 pk, i.c.d., benzin
MAST	: opgeend
BIJZONDERHEDEN	: bijgeend, de motorzetten, redaripoot. niet veel stek voor linien 15 1/2 voet, wel 90-92 voet opende met Stema 90 93 1949, j.c.d.

Stavoren, 1994. De ST 36 is in 1991 gerestaureerd in Workum, bij scheepswerf De Hoop.

It Heidenskip, 2017. Bouke Hobma in de ST 36 (Foto: Job. Wassenaar, Mirns)

NAAM

: de Woeck

THUISHAVEN

: Monnickendam

EIGENAAR

: P. Boon
Gebedtje 1926 7.0. Baerster

BOUWWIJZE

: hout komposit, pdeyten, vissamen

BOUWJAAR

: 1900

ONTWERP

: Kolkman

WERF

:

LENGTE

: 7.00

BREEDTE

: 2.50

DIEPTE

: 0.70

ZEILNUMMER

: open, open sluiseboom, houten zeil

ZEILOPPERVLAK

:

ZEILMAKER

: J. J. J. J.

MOTOR

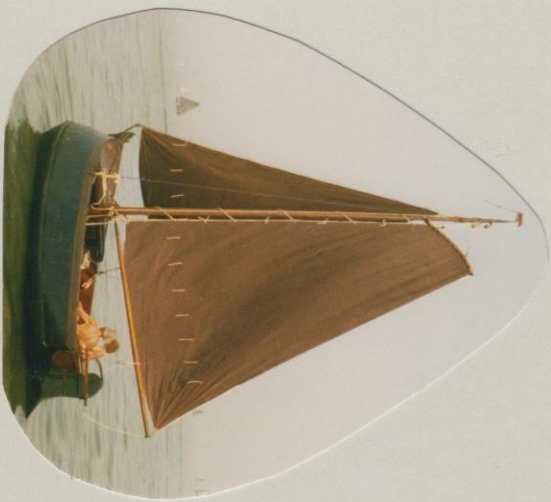
: Hercules 4 cil, 10 pk

MAST

: stekelmast

BIJZONDERHEDEN

: 89 93

NAAM

: Marie Abeldine

THUISHAVEN

: Buregrdan

EIGENAAR

: Leer Pandeeliet

BOUWWIJZE

: hout, heijst

BOUWJAAR

: ± 1939

ONTWERP

: Goethoop

WERF

: Kok, Muden

LENGTE

: 7.00

BREEDTE

: 2.80

DIEPTE

: 0.80

ZEILNUMMER

: open, haken zeil

ZEILOPPERVLAK

: 50m²

ZEILMAKER

: v.d. Sluis, Spekenburg

MOTOR

: Anon 10pk

MAST

: gussijst

BIJZONDERHEDEN

: 90 92

NAAM	: <i>Stijfje</i>
THUISHAVEN	: <i>Admiral, Ben.</i>
EIGENAAR	: <i>Volker en Jandke Meas</i> <i>Oktober 24 Hoofdstad</i> <i>02503-41099</i>
BOUWIJZE	: <i>ijzer opklonken, onderaan gegroefd, hoogst</i>
BOUWJAAR	: <i>1899</i>
ONTWERP	: <i>Stedl x 7000, Oekmeer</i>
WERF	: <i>"</i>
LENGTE	: <i>-7.00</i>
BREEDTE	: <i>+2.80</i>
DIEPTE	: <i>0.80</i>
ZEILNUMMER	: <i>open, klein kanten</i>
ZEILOPPERVLAK	: <i>standaard</i>
ZEILMAKER	: <i>Indenaar, Griens</i>
MOTOR	: <i>Luapini, diesel 17 1/2 pk 3 cil.</i>
MAST	: <i>stijfje</i>
BIJZONDERHEDEN	: <i>1899-1937 visserman. Oefening. KH nummer?</i> <i>1909 5' 1</i> <i>u.d. eigen Ton Lengte, 27500 'p</i> <i>91 92</i>

Trijntje, de KH 44, een ijzeren jol uit Alkmaar

In het jaar 1900 werd in Alkmaar bij W.F. Stoel & Zoon “de eerste van staal of ijzer gebouwde Stavorensche Bomboot” te water gelaten. Voordat Wildschut staalijsen jollen bouwde, gebeurde dit al aan de Hollandse kust voor een visser in Kolhorn. De werfbaas nam het model Staverse jol over van Wildschut en niet van Roosjen, die toen immers ook nog volop bouwde. Evenals andere jollen van de Hollandse kust is de kop van voren breed en rond, dus anders dan de vorm van de Roosjenjollen. De gangen zijn ‘omgekeerd’ geklonken: van boven naar onder, waarbij de lagere gang dus op de hogere gang komt te liggen. Dit zou een voordeel zijn bij het halen van de staande netten, die dan niet bleven haken achter scherpe randen. Bij het schieten van de beug speelt dit niet, want een leeg net is veel lichter dan een vol. (Foto: Stichting Varend Erfgoed Kolhorn)

Een selfie van de zeilende KH 44, gemaakt door Frans Schepers.

5. Jollen ontworpen door Jaap Gipon

Jaap Gipon (1910 – 1999) was als ontwerper van platbodempjachten autodidact. Hij was als jongen gek op boten en varen en ging ‘dus’ naar de Zeevaartschool. Door de crisis in de jaren dertig kwam hij echter niet als stuurman aan de slag. Uiteindelijk kreeg hij werk bij de politie in Rotterdam. Jaap kon goed tekenen en gebruikte zijn vrije tijd met het bekijken, opmeten en tekenen van oude scheepstypen die in die jaren nog her en der in gebruik waren. Na de oorlog heeft hij veel van zijn schetsen en opmetingen omgezet in jachtontwerpen, waarbij deze scheepstypen op eenvoudige wijze van staal gemaakt konden worden. Zelf zeilde hij in een oude, houten jachtjol die ooit gebouwd was bij Wildschut. De Staverse jollen die hij ontwierp, waren allemaal van het Wildschutmodel. Door de populariteit die zijn jollen dankzij Kooijman en De Vries hebben gekregen, lijkt het tegenwoordig of Staverse jollen er allemaal zo uit hebben gezien. Die eenvormigheid, die historisch niet klopt, mag Gipon natuurlijk niet verweten worden. Hij is voor vele ontwerpers en bouwers het uitgangspunt geworden bij het maken van een Staverse jol. Zijn ontwerpen zijn later niet alleen gebouwd, maar ook regelmatig ietsje aangepast door anderen om aan de wensen van een opdrachtgever te voldoen.

Jan Kooijman heeft de ontwerpen van Gipon in brede kring geliefd gemaakt, door deze schepen op de markt te brengen. Jan Kooijman was zelf geen scheepsbouwer. Hij had rechten gestudeerd. Hij heeft ook nog als fiscaal jurist gewerkt, maar zijn hart lag bij de boten. In 1962 begon hij zijn eigen ‘Kooijman Bureau Jachtbouw’ in Zwijndrecht en vijf jaren later ging hij samen met Siemen de Vries in Deil, aan de Linge, stalen casco’s bouwen.

Allemaal casco’s van platbodempjachten die Gipon had ontworpen. Het bedrijf ‘Kooijman & De Vries Jachtbouw BV’ werd in de zestiger jaren een begrip bij platbodemzeilers.

Met de economische recessie in het begin van de jaren tachtig ging het mis met dit bedrijf.

Ted en Lydia van Rijnsoever namen de werf in 1981 over. De seriebouw waar Kooijman & De Vries groot van werden, werd beëindigd. Er werd maatwerk geleverd voor individuele klanten bij ‘Jachtwerf van Rijnsoever Deil BV’.

Bijna dertig jaren later, bij de volgende financiële- en economische crisis moesten ook zij het bedrijf verkopen. Vanaf 2012 worden er in Deil geen platbodems meer gebouwd. In 1981 ging Siem de Vries voor zichzelf beginnen in Werkendam. Daar worden nog steeds een drietal jollenontwerpen van Gipon, enigszins aangepast aan de moderne tijd, gebouwd bij werf ‘De Scheepsbouwers’.

Kooijman & De Vries stichtten ook een dependance van hun bedrijf in Friesland, bij Heeg. Toen het moederbedrijf in Deil verkocht moest worden, was het de vraag wat er met de dependance in Heeg moest gebeuren. In 1985 zagen Jan Koekebakker en zijn twee zonen wel brood in het bedrijf. Ze kochten het en brachten hun onderneming 'Heech by de Mar' tot bloei met de verkoop en verhuur van platbodempjachten.

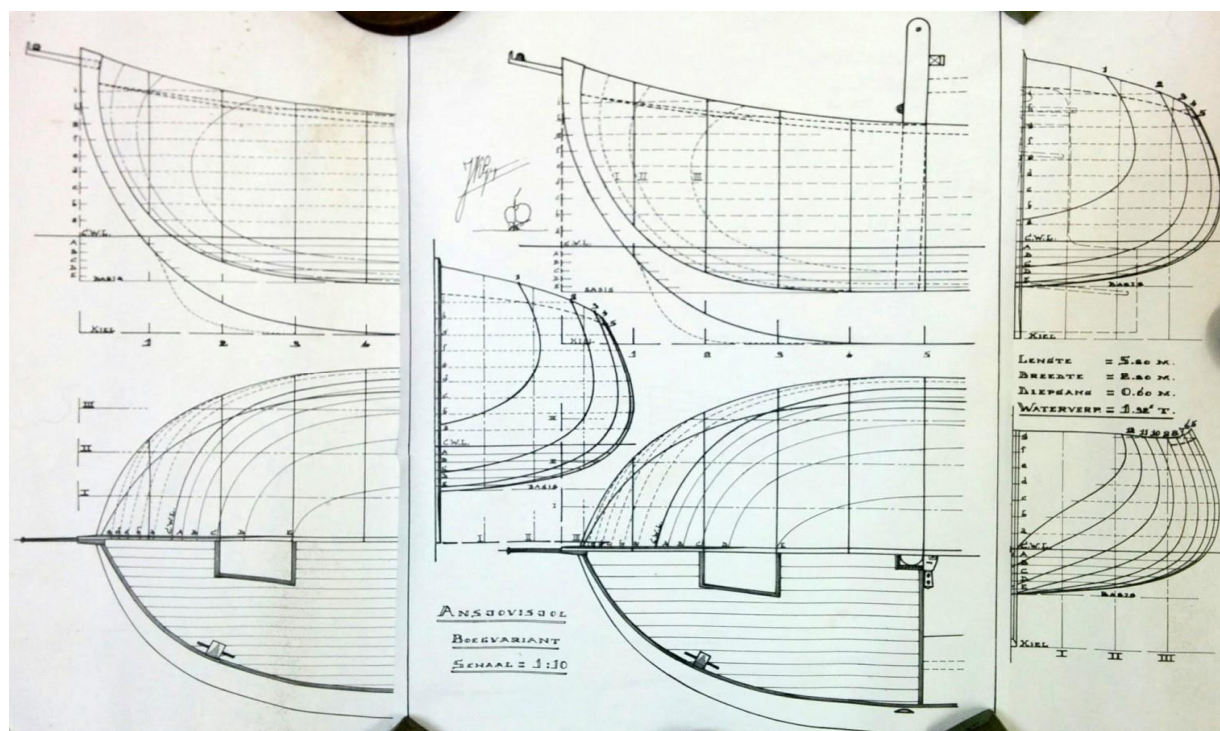

Jaap Gipon in zijn latere woonplaats Balk. (Foto: SSRP)

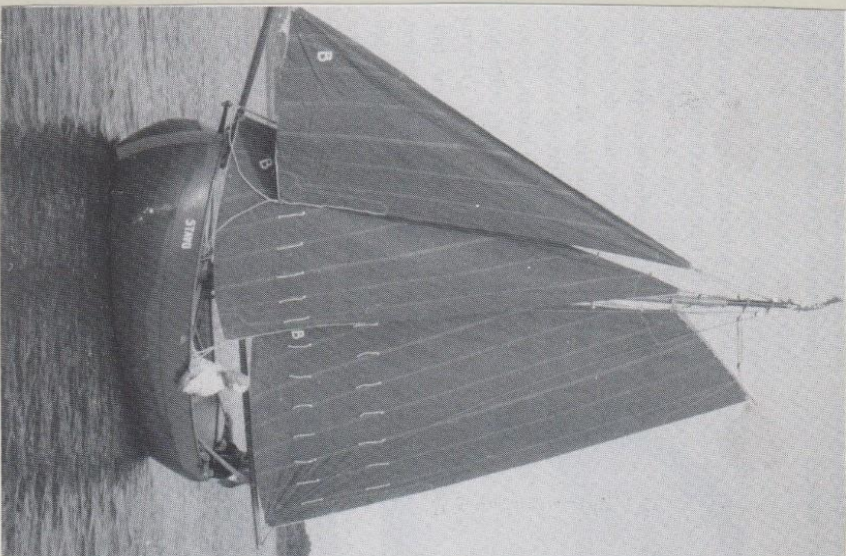
Voor de populariteit van de Staverse jol als jacht is Jaap Gipon van buitengewone betekenis geweest. Door zijn ontwerpen werd het mogelijk een betaalbaar stalen jolletje te laten bouwen. Overigens geldt die betekenis niet alleen voor de Staverse jol. Gipon was persoonlijk verknocht aan dit scheepstype, maar hij tekende vrijwel alle belangrijke platbodem werkschepen als jacht en zijn ontwerpen werden in serie gebouwd bij Kooijman en De Vries. In 1973 kreeg hij voor zijn bijzondere verdiensten door Kooijman en de Vries een cadeau aangeboden: een vissermanjol van 6.20 meter tegen kostprijs. Gipon wilde voor zichzelf graag een klein jolletje. Hij wees het voorstel daarom af. Hij tekende een jolletje van 5.20 meter. Dat was zijn wens.

Kooijman en de Vries waren daar niet blij mee. Zij bouwden in serie. Een afwijkend type tussendoor bouwen zou veel duurder uitvallen dan een standaardjol leveren die ietsje groter was. Het werd echter een klein jolletje: de Stavo. Op de Biesbosch waar Gipon toen nog zeilde, beviel dat scheepje goed, maar op het Slotermeer bij Balk veel minder. Met de bolle kop nam de Stavo bij golfslag veel water over en was het kruisen moeilijk. (bron: Gerard ten Cate, Zuidlaren, die een gesprek had met Gipon en de tekeningen van de Stavo van hem overnam.)

Enigszins merkwaardig voor mij is, dat Gipon bij dit jolletje bleef vasthouden aan de bolle kop van een Wildschutjol, terwijl in Gaastmeer nooit zulke kleine jollen gebouwd zijn. Waarschijnlijk wist hij niet goed dat Roosjen wel kleine jollen had gebouwd die echter veel slanker waren dan de Wildschutjollen en die ook beter zeilden dankzij hun spitse koppen.

Links de kop van de Stavo en in het midden een iets spitsere variant die Gipon tekende voor hetzelfde ontwerp jol. Die spitse variant is nooit gebouwd. (Info van Gerard ten Cate, Zuidlaren) Gipon had de Stavo van 1973 – 1996. Na z'n overlijden werd het jolletje tot 2002 verhuurd door W. Driessen van zeilboerderij Rufus.

NAAM	: Staro
THUISHAVEN	: Ball
EIGENAAR	: J. M. Gijon de Dijk 12 Ball 05935-3140
BOUWIJZE	: Aal, vissman
BOUWJAAR	: 1973
ONTWERP	: Gijon
WERF	: Hoogman & de Vries
LENGTE	: 5.20
BREEDTE	: 2.20
DIEPTE	:
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	:
MAST	:
BIJZONDERHEDEN	: plaq 767 89 92

Naam:	Wiebe
Thuishaven:	Tot 2017 in Leiden
Eigenaar:	Ton Polderman, Leiden van 1998 tot 2018
Bouwwijze:	Staal
Werk:	Kooijman & De Vries begin jaren zeventig (1970 of 1971)
Lengte:	6.20 meter Breedte: 2.65 m. Diepgang: 0.70 meter
Zeilnummer:	JD 1
Zeiloppervlak:	grootzeil 13,6 m ² , stagfok 10,4 m ² , kluiver 6.0 m ²
Motor:	Vetus diesel, 18 pk. Ingebouwd in het midden van de jaren negentig ter vervanging van de benzinemotor uit begin jaren zeventig.
Mast:	Holle mast

Deze jol werd op de Hiswa **het eerste demonstratiemodel** van in serie te bouwen jollen bij Kooijman & De Vries, eigeel geveerd om aandacht te trekken. De jol vond echter niet direct een koper. Uiteindelijk is het scheepje in Nieuwkoop terecht gekomen en daarna in Katwijk, bij Van Beelen. In 1998 kocht Ton Polderman de jol en hield het schip tot 2018.

NAAM	: Blaauw Vlactijje
THUISHAVEN	: Selystad, Houtrib
EIGENAAR	: Jonette en Gerlo Kuiper geb 10-11 8243 EC Selystad 03200-48208
BOUWMIJZE	: staal, heijut
BOUWJAAR	: 1979
ONTWERP	: Gijpon
WERF	: Boudenseng, Gerard deure
LENGTE	: 7.05
BREEDTE	: 2.90
DIEPTE	: 0.80
ZEILNUMMER	: 909
ZEILOPPERVLAK	: 36m ² , blauwe vlactijje
ZEILMAKER	: de Bries, deuren
MOTOR	: Yemmer, 13pk diesel
MAST	: stijlbaar
BIJZONDERHEDEN	: vlnet vnsken Paula Maria. Goud 90 91

NAAM

: Oelke De

THUISHAVEN

: Marken

EIGENAAR

: R. Snijder
Gude Joeriststraat 69 " 1016 VH
Amsterdam 020-6251094

BOUWWIJZE

: visserven, staal

BOUWJAAR

: 1974

ONTWERP

: Gijzen

WERF

: Kooymen & de Vries

LENGTE

: 6.20

BREEDTE

: 2.65

DIEPTE

: 0.70

ZEILNUMMER

: 37D

ZEILOPPERVLAK

: groothel jk. blauw, jager

: de Boer, Alkmaar groothel, jk. bruin
T. DeLunen, Edam blauw, bruin jager wit

ZEILMAKER

MOTOR

: Velux motorisatie 20 pk 3 cil.

MAST

: steylmaer

BIJZONDERHEDEN

: jelleke op scheidat
placq. 826

Hindeloopen, 2015. De ST 12 in de jollenwedstrijd. (Foto: Anja Grassmid)

De 'Aaltje Vis' van Rob en Ria Snijder is na meer dan veertig jaren nog steeds in goede conditie. Vergeleken met de foto van zo'n 30 jaren eerder, is te zien dat er een langere mast op is gezet en de jol beter doordacht getuigd en getrimd is. De ST 12 is nu voorzien van bakstagen om het voorlijk strak te kunnen zetten bij aan de wind varen. Het voorstag grijpt boven de hommer aan om voor de fok een zo lang mogelijk voorlijk te creëren, dat immers de meeste stuwkracht levert. De horizontaal staande gespannen kluiverboom is flink lang om de kluiver bij ruimere wind zoveel mogelijk vrij te houden van de fok die anders de wind wegneemt.

Er wordt een lange boom, een fokkeloet, meegenomen om op voordewindse koersen de brede fok ver uit te kunnen zetten. Het grootzeil is gereefd. Ongereefd kan de bolling van dit zeil geregeld worden met een onderlijkstrekker op het uiteinde van de giek. Bij weinig wind wat boller, aan de wind vlakker en bij harde wind zo vlak mogelijk.

Al met al een voor het zeilen optimaal uitgeruste jol, met als aardigheid een jolletje boven op de scheerlat, bij de vleugel.

NAAM

: Butshop

THUISHAVEN

: Orndijk

EIGENAAR

: B. Pannekoek
Olympia 1693 EL
Bovenhof 02888-1862

BOUWWIJZE

: staal, karkas

BOUWJAAR

: 1985

ONTWERP

: Gips

WERF

: de Schepbouwen, Berendse

LENGTE

: 7.00

BREEDTE

: 2.88

DIEPTE

: 0.80

ZEILNUMMER

: open

ZEILOPPERVLAK

: 30 m²

ZEILMAKER

: den Boer, Oud Beypolder

MOTOR

: Debus, 20 pk, diesel

MAST

: stijlbaar

BIJZONDERHEDEN

: Voorheen Louisia, eig. Breurets
3189 9293

NAAM

: Cadans

THUISHAVEN

: St Niedaaga

EIGENAAR

: Jeroen en Hanne Tollerma
Houtmarkt 1 B, 2011 Orl Haarlem
023-357322

BOUWIJZE

: kruit, steel

BOUWJAAR

: 1974

ONTWERP

: Gipsen

WERF

: Kooymen & de Vries

LENGTE

: 7.00

BREEDTE

: 2.88

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: 37C, uit deuren

ZEILOPPERVLAK

: 35,3 m², blauw en botterplu

ZEILMAKER

: Mderoen, Grouis

MOTOR

: Renault, 10 pk diesel

MAST

: stijlsteer

BIJZONDERHEDEN

: laatste gaffel
voorheen ege Meyer - Cambria (2)
Kooymen - Cadans
'90

NAAM	: Belluief
THUISHAVEN	: Neer
EIGENAAR	: A. de Groen Ruysschaet 64, 5988 AB Helten 04760-72011
BOUWWIJZE	: staal, kanten heijst
BOUWJAAR	: 1976
ONTWERP	: Ripon
WERF	: Hooyman & de Vries
LENGTE	: 7.00
BREEDTE	: 3.00
DIEPTE	: 0.85
ZEILNUMMER	: 57C
ZEILOPPERVLAK	: 32 m ² , luieren
ZEILMAKER	: de Veen, Oud Beijerland
MOTOR	: Volvo, diesel
MAST	: stibbeaan met liechte
BIJZONDERHEDEN	: plag 958 3/89

NAAM

: Kruisloot

THUISHAVEN

: Enkhuizen

EIGENAAR

: Wit den Hag
Dijk 56 Enkhuizen
02280-12238

BOUWIJZE

: staal, kruit

BOUWJAAR

: 1975

ONTWERP

: Opor

WERF

: Kuyper & de Vries

LENGTE

: 6.20

BREEDTE

: 2.65

DIEPTE

: 0.70

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: standaard, met kluisvloer

ZEILMAKER

: de Boer, Oud-Reynland

MOTOR

: Debus diesel, 10,5 pk

MAST

: stijlboer

BIJZONDERHEDEN

: 4.89 k loop 53.000

NAAM	: Marjolle
THUISHAVEN	: Andijk
EIGENAAR	: Meester Thera Deusing Barenda 8 1913 Rn Barenijk
BOUWIJZE	: kerkuit, staal
BOUWJAAR	: 1975
ONTWERP	: Gypen
WERF	: Kooymen & de Vries
LENGTE	: 8.00
BREEDTE	: 3.20
DIEPTE	: 0.80
ZEILNUMMER	: geen
ZEILOPPERVLAK	: 45 m ² , incl. kluisen
ZEILMAKER	:
MOTOR	: Bulb, 18 pk, diesel
MAST	: steylbaan
BIJZONDERHEDEN	: 90 93 donkerrood

NAAM	: Markie
THUISHAVEN	: Heeg
EIGENAAR	: Nouwen, Paul Tadlaan 120 Apeldoorn 055-553893
BOUWWIJZE	: karkit, Alcaal
BOUWJAAR	: 1980
ONTWERP	: Giron
WERF	: v. Rijnsoever, casco bouwman
LENGTE	: 7.80
BREEDTE	: 3.25
DIEPTE	: 0.90
ZEILNUMMER	: geen, bruin dacton
ZEILOPPERVLAK	: bottervloer en Alcaal, geen Alcaal
ZEILMAKER	: Holsen, Giron
MOTOR	: Volvo Penta 23 pk diesel
MAST	: Alcaal
BIJZONDERHEDEN	: 4.89 91

NAAM

: Menapje

THUISHAVEN

:

EIGENAAR

:

BOUWIJZE

BOUWJAAR

ONTWERP

WERF

: Staal, hout
: 1979
: Groot
: Groenland, Nederland

LENGTE

BREEDTE

DIEPTE

: 7.05
: 2.90
: 0.90

ZEILNUMMER

ZEILOPPERVLAK

ZEILMAKER

: geen
: 42 m² ind. bluisen
: v.d. Schuur, Spokenburg

MOTOR

MAST

: Yanmar, 12 pk
: Stijlkeel

BIJZONDERHEDEN

: 90
: te koop 55.000
: 91 verkocht door Jan van Groot aan?

NAAM

: Boris Bonken

THUISHAVEN

: Maastricht

EIGENAAR

: Barend en Margje Brak
Tasmunlaan 3 3412 HZ IJzerstein
03480-189097

BOUWWIJZE

: staal, houten kark

BOUWJAAR

: 1988

ONTWERP

: Gipsen

WERF

: v. Rijnsdijk
kark: Dordrecht

LENGTE

: 7.80

BREEDTE

: 3.25

DIEPTE

: 1.00

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: 53 m² ind. kluisen

ZEILMAKER

: Jan de Boer, Alkmaar

MOTOR

: Volvo Penta, 20 pk 3 cil.

MAST

: stibbe

BIJZONDERHEDEN

: '90 '93
toepdo aan vlieg als ballast
2 vloerdek

NAAM	: Bouke fan Starum
THUISHAVEN	: Neanderkes
EIGENAAR	: Noud Smelt Greene Kampen 6 1251 PL Gronen 02153-89510 035 5389510
BOUWWIJZE	: staal, knijuit
BOUWJAAR	: 1975
ONTWERP	: Gypen
WERF	: Kooymen & de Vries
LENGTE	: 6.20
BREEDTE	: 2.65
DIEPTE	: 0.70
ZEILNUMMER	: geen, uit dacron
ZEILOPPERVLAK	: 24m ² , nog geen bluisveloon
ZEILMAKER	: Jan de Vries, Alkmaar
MOTOR	: Bulb, diesel, 10 pk, 1 cil.
MAST	: Ahylleaan
BIJZONDERHEDEN	: Voorg eigen Hn. Veenery 90

NAAM

: Brammer

THUISHAVEN

:

EIGENAAR

: A.H. Griep
Eentboornweg 7 8008 EM Hlende
05255-2459

BOUWIJZE

: Alal, kruit

BOUWJAAR

: 1979

ONTWERP

: Griep

WERF

: Kooyma & de Vries

LENGTE

: 7.00

BREEDTE

: 3.00

DIEPTE

: 0.85

ZEILNUMMER

: open

ZEILOPPERVLAK

: Alal 11 m², grootzeil 16 m²

ZEILMAKER

: Molenaar, Grouw

MOTOR

: 800 m², diesel 12 pk

MAST

: Alal

BIJZONDERHEDEN

: Voerheen Hendrik, dr. Grietje
3/89 91

NAAM	: de Goede Hoop
THUISHAVEN	: Helden
EIGENAAR	: Gerrit Jan en Titia / O. de Boers Verhuurders. Elzshat 15 791 CH Delden
BOUWIJZE	: staal, karjuit
BOUWJAAR	: 1976
ONTWERP	: Ripon
WERF	: Dordrecht, Verden Scheepwerf
LENGTE	: 9.00
BREEDTE	: 3.50
DIEPTE	: 0.95 diep 60
ZEILNUMMER	: 1 bruin decaer
ZEILOPPERVLAK	: 60-70m ² , geen bluischroom
ZEILMAKER	: den Boer, Oud Varendland
MOTOR	: Volvo diesel 20pk
MAST	: aluminium, laatste 12.50.
BIJZONDERHEDEN	: laatste jk, goudkleurde roer 92

NAAM

: Cambria (3)

THUISHAVEN

: Norderen

EIGENAAR

: H.E. Meijer
Merellaan 19 3722 GK
Bilthoven 030-782028

BOUWWIJZE

: hout, steel

BOUWJAAR

: 1980

ONTWERP

: Gipsen

WERF

: v. Rijnsoeveren

LENGTE

: 7.80

BREEDTE

: 3.25

DIEPTE

: 0.95

ZEILNUMMER

: 117C

ZEILOPPERVLAK

: ?

ZEILMAKER

: Molenan, Grouns

MOTOR

: Buell, diesel, 20 pk, 2 cil.

MAST

: steylbaar

BIJZONDERHEDEN

: rolluizen

: '90

NAAM	: Hylke Baas
THUISHAVEN	: L'Orléans
EIGENAAR	: Veldboek 7.0. Juncel 49 8861 GB Haringen 05178-12562
BOUWWIJZE	: staal, heijuit
BOUWJAAR	: 1979
ONTWERP	: Pipon
WERF	: Waayen & de Vries
LENGTE	: 8.00
BREEDTE	:
DIEPTE	:
ZEILNUMMER	: 87c
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	:
MAST	:
BIJZONDERHEDEN	: 89

NAAM

: de Japke

THUISHAVEN

: Raambrugge

EIGENAAR

: C.G. Verlaan
: Ruysstraet 12

had 7m 1/2?
veloedst?

BOUWWIJZE

: vixman, steal

BOUWJAAR

: 1976

ONTWERP

: Ripar

WERF

: Kooymen & de Vries

LENGTE

: 6.20

BREEDTE

: 2.65

DIEPTE

: 0.80

ZEILNUMMER

: open

ZEILOPPERVLAK

: goedbaar 13, fdu 10 m²

ZEILMAKER

: de Vee, Oud Beyland

MOTOR

: Renault 12 pk

MAST

: steylaan

BIJZONDERHEDEN

: v. d. Japke Bayluis, 705t

90 q1: Kome HOS) Jh. H. de Groot

92 kytse

93

NAAM

: M.K.1

THUISHAVEN

: Larneperven

EIGENAAR

: Klaus Rodig
v.a. 10 september 2 1946 08 Larneperven
05228-1684

BOUWWIJZE

: visserman, staal

BOUWJAAR

: 1980

ONTWERP

: Gijzen

WERF

: Kooymen & de Vries

LENGTE

: 6.20

BREEDTE

: 2.65

DIEPTE

: 0.70

ZEILNUMMER

: M.K.1

ZEILOPPERVLAK

: grootzeil 20 m², jk 12 m², kluisen 8 m²

ZEILMAKER

:

MOTOR

: Erone, 15 pk, diesel

MAST

: 60 cm. koper, 18 hoog

BIJZONDERHEDEN

: voorke. Neeltje

90 93

NAAM

: Quaker

THUISHAVEN

: Rotterdam

EIGENAAR

: Mr. Snelting
Rotterdam

BOUWWIJZE

: hout, staal

BOUWJAAR

: 1978

ONTWERP

: Gipsen

WERF

: Bredenberg, Breda-Deleuse

LENGTE

: 7.05

BREEDTE

: 2.98

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: 35 m²

ZEILMAKER

: Molen, Grou

MOTOR

: 2x 10 pk, 2 cil.

MAST

: stijlbaar

BIJZONDERHEDEN

: 87

NAAM

: Helema

THUISHAVEN

: Varendobbes

EIGENAAR

: Evert
Zwart Dater 28 Sinterklaas

BOUWWIJZE

: skeel, kuyuit

BOUWJAAR

: 1981

ONTWERP

: Gijzen

WERF

: Hoogman & de Vries

LENGTE

: 8.00

BREEDTE

: 3.20

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: Mondland, Muisbeem

ZEILMAKER

: de Boer, Dordt Reijnders

MOTOR

: Tonnyman 20 pk diesel

MAST

: Nijghbeem

BIJZONDERHEDEN

: veel vernieuwing
voorheen luidend
4/84 te koop 98.000

NAAM

: de Jdige Jol

THUISHAVEN

: Bravenemeren

EIGENAAR

: Ton en Thea Werselman
 Lindelaan 8 2371 DA Roodpolderweeren
 071-3314550

BOUWWIJZE

: staal, kajuit

BOUWJAAR

: 1982

ONTWERP

: Gijon

WERF

: van Rijnsoeveren

LENGTE

: 7.00

BREEDTE

: 2.95

DIEPTE

: 0.80

ZEILNUMMER

: 147C

ZEILOPPERVLAK

: grootzeil 42 m², stagzeil 13 m², kluis 9 m²

ZEILMAKER

: Hölten, Haag

MOTOR

: Volvo Penta 17 MD 7b

MAST

: stuyfkeer

BIJZONDERHEDEN

: v.h. Oeretta Anna, het land in 86.
 overgenomen door Ton

90 93

Heech by de Mar b.v.

De Draei 37 - 8621 CZ Heeg
Telefoon (0515) 44 27 50 - Telefax (0515) 44 35 02

YACHTINFO: STAVERSE JOL 'JOLLEBOL', Vp Hfl. 83.000,--

Afmetingen : 7,00 x 3,10 x 0,80 meter
Werf : Kooijman en de Vries
Ontwerper : Gipon
Bouwjaar : 1979
Bouwmateriaal : Staal
Motor : Volvo Penta 13 Pk
Tuigage : Gaffelgetuigd
Rondhouten : Oregon pine
Zeilen : Grootzeil, fok en kluiver

Lieren : 2 x sjorlier

Kuipbetimm. : Teakhout
Dek : Staal
Kajuitdak : Staal

Binnenbetimm. : Eiken
Stahoogte : ong. 1,80 meter
Kooien: vooronder: 1 x 2P
kajuit : 2 x 1P
Kombuis : 2 vlams komfoor
Koelkast : ja
Watertanks : 100 liter
Toilet : Onderwaterlijntoilet
Verwarming : geen
Diversen : maststrijkinstallatie

Algemeen : goed onderhouden jol.

NAAM

: de Klomp

THUISHAVEN

: Luidshoven, Dordrecht

EIGENAAR

: de Roo
Acaciastraat 9 Dordrecht
078-162253

BOUWWIJZE

: steel, loijst

BOUWJAAR

: 1976

ONTWERP

: Gijzen

WERF

: Kooymen & de Vries

LENGTE

: 7.00

BREEDTE

: 2.91

DIEPTE

: 0.75

ZEILNUMMER

: open

ZEILOPPERVLAK

: standaard, vent heeft zonder kluisachoom

ZEILMAKER

: de Veen, Oud-Beijerland

MOTOR

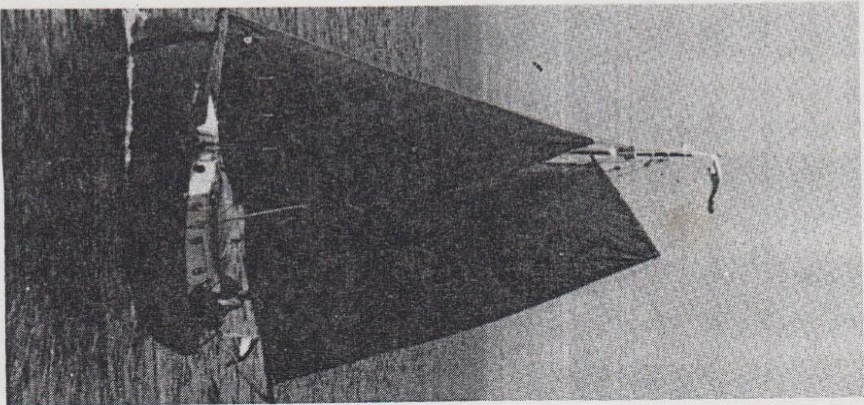
: Delt, 12 pk, diesel

MAST

: vóór loijst, stryblaar

BIJZONDERHEDEN

: Heeft Nevelens-Orskende in 5 uur geweld
Oudheid domie
4.89
90 te koop 63500

NAAM

: de Kneer

THUISHAVEN

: Netherland - Noord

EIGENAAR

: Jimoni
Oude Vismarkt 184
5223 EG Den Bosch
073-220336

BOUWWIJZE

: Akool, knijpt

BOUWJAAR

: 1976

ONTWERP

: Gypar

WERF

: Woudenberg, Broedersloot

LENGTE

: 6.20

BREEDTE

: 2.60

DIEPTE

: 0.75

ZEILNUMMER

: geen, houten

ZEILOPPERVLAK

: 31 m²

ZEILMAKER

: Koellman, Dierstijl '82

MOTOR

: Yamaha diesel, 15 pk

MAST

: afwisselend

BIJZONDERHEDEN

: plag 1376
roep is voor scherpen, alder vollen
v.h. eignd. Verburg
90 Simons's Zeegorsen dale
91

NAAM

: David

THUISHAVEN

:

EIGENAAR

:

BOUWWIJZE

: Maat, maat

BOUWJAAR

: 1977

ONTWERP

: Gypar

WERF

: Kaayman & de Vries

LENGTE

: 7.05

BREEDTE

: 2.85

DIEPTE

: 1.00

ZEILNUMMER

: 67C

ZEILOPPERVLAK

: 40 m²

ZEILMAKER

: den Roer, Dordrecht

MOTOR

: Volvo Penta, diesel, 10 pk, 2 cil.

MAST

: stalen

BIJZONDERHEDEN

: 1165
Had Kaayman voor zichzelf gepland
'90 '92 vorige eigen. Platen uit Ossen. Duit!
nu weer in heel?

NAAM

: Geertrij

THUISHAVEN

: Monnickendam

EIGENAAR

: J. Kooij

Van Geertrijen 15 1964, 165 Heemskerk

02510-30772

BOUWWIJZE

: Staal, loijuit

BOUWJAAR

: 1974

ONTWERP

: Eijssen

WERF

: Kooijman & de Vries

LENGTE

: 8.00

BREEDTE

: 3.27

Diepte

: 0.90

ZEILNUMMER

: 47C

ZEILOPPERVLAK

:

: de Boer, Oude Reijnders

ZEILMAKER

: J. de Boer, diesel 22 pk

MOTOR

: stijlbaar

MAST

BIJZONDERHEDEN

: steg met infferselalen
90 93

NAAM	: de Carboon
THUISHAVEN	: Boordrecht
EIGENAAR	: J. v.d. Berg Benedenlandweg 14, Bovenham 03453-2182
BOUWWIJZE	: Akad, kajuit
BOUWJAAR	: 1979
ONTWERP	: Sipon
WERF	: Hoogman & de Bies
LENGTE	: 7.00
BREEDTE	: 2.90
DIEPTE	: 0.80
ZEILNUMMER	: geen
ZEILOPPERVLAK	: 25 m ² , kluis
ZEILMAKER	: den Oei, Oost Beveland
MOTOR	: Volvo Penta 201, 13pk
MAST	: schijfmeer
BIJZONDERHEDEN	: plog 1334 voorken 1700 liter 3/89

NAAM : de Doek Deen

THUISHAVEN : Linsum, Lauwersoog

EIGENAAR : Boom
Bellingwien 2 9951 AM Linsum
05951-1661

BOUWIJZE : kajuit, Alkal
BOUWJAAR : 1978
ONTWERP : Gipsen
WERF : Alken, Bedum.
restaat met meer.

LENGTE : 8.00
BREEDTE : 3.25
DIEPTE : 1.00

ZEILNUMMER : geen
ZEILOPPERVLAK : grootheid 22. botteplank, 11 meter 12 m²
ZEILMAKER : Jannet van Buren

MOTOR : Vanman diesel, 16 kl, 22 pk.
MAST : Nijlbaer

BIJZONDERHEDEN : 1.90 te koop Zevenaar op kalmte
5/91 75 000
5.92 noorden

NAAM	: Spaanderbank
THUISHAVEN	: 89 Merwilerendam, v.l. Dordrecht
EIGENAAR	: Spaander Koningdijk 273 1831 BH. Koningdijk 072-614367
BOUWWIJZE	: Staal, hout
BOUWJAAR	: 1930
ONTWERP	: Gipsen
WERF	: Koningman & de Vries
LENGTE	: 8.00
BREEDTE	: 3.20
DIEPTE	: 0.90
ZEILNUMMER	: 000
ZEILOPPERVLAK	: Afstand, ind. kluis 31 m ²
ZEILMAKER	: de Boer, Oud Beypolder
MOTOR	: Buik diend, 20 l.
MAST	: hout
BIJZONDERHEDEN	: 6-89

NAAM

: Vroonke Parel

THUISHAVEN

: Haren

EIGENAAR

: H. Kees Huis
Bredenoordstraat 4, 3381 BC Giesseburg

BOUWIJZE

: Alaal, kaguit

BOUWJAAR

: 1979

ONTWERP

: Gypor

WERF

: Kooyma & de Vries

LENGTE

: 7.80

BREEDTE

: 3.25

DIEPTE

: 1.00

ZEILNUMMER

: 127C, wit

ZEILOPPERVLAK

: 54 m², ind. bluisen

ZEILMAKER

: Melanen, Grouw

MOTOR

: Volvo Penta 23 pk MC 2

MAST

: Stijlbeem

BIJZONDERHEDEN

: Plog 1230
90 92 vchall aan?

NAAM

: Thralie

THUISHAVEN

: strand Hout, Emdo

EIGENAAR

: A.F. v.d Berg
Puttenweg 234 3851 VG Emdo
0348-61482

BOUWMIJZE

: skeel, knijpt

BOUWJAAR

: 1975

ONTWERP

: Gipsen

WERF

: Boodenberg, Vredelanden

LENGTE

: 7.05

BREEDTE

: 2.90

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: open

ZEILOPPERVLAK

: 412 m² incl. bluiser

ZEILMAKER

: v.d. Schuur, Spakenburg

MOTOR

: Yanmar 12 pk

MAST

: stighaler

BIJZONDERHEDEN

: 1 van de 3 opgezakte jollen van Boodenberg
'90 '91

NAAM	: 't Ruote Sloop
THUISHAVEN	:
EIGENAAR	: de Jong Buitenboon M uit de lingsporen
BOUWIJZE	: kajuit, staal
BOUWJAAR	: 1974
ONTWERP	: Gijon
WERF	: Waaynen & de Vries
LENGTE	: 6.20
BREEDTE	: 2.65
DIEPTE	: 0.70
ZEILNUMMER	: 27D
ZEILOPPERVLAK	: 6-10-14 m ²
ZEILMAKER	: Meerland, Meierboom, Holjinder North York : de Vries, Oud Nieuwland nieuw
MOTOR	: Renault diesel 11 D
MAST	: Stijlboon
BIJZONDERHEDEN	: 74-88 Mannenopl, aafstading van Oalke lris Plog 025 1st Gk & Gm Trouwlingen

NAAM

: Franse Hindrielye

THUISHAVEN

:

EIGENAAR

:

BOUWIJZE

BOUWJAAR

ONTWERP

WERF

: hout, staal
: 1978
: Jipon
: Koenen & de Vries

LENGTE

BREEDTE

DIEPTE

: 7.00
: 2.90
: 0.90

ZEILNUMMER

ZEILOPPERVLAK

ZEILMAKER

: 77C
:
: de Vos, Alkmaar

MOTOR

MAST

: Volvo Penta 20 pk diesel
: Ahlborn

BIJZONDERHEDEN

: plog 1229
: vorig eigen Sjoek de Graaf
: 90

NAAM

: Neeltje

THUISHAVEN

: Huizen-Emmes

EIGENAAR

: Jeanette en Stel Diegmund
Sjimmellään 4 Hooflanderwee +
033 2571977

BOUWWIJZE

: hout, staal

BOUWJAAR

: 1976

ONTWERP

: Gypson

WERF

: Hoogman & de Vries

LENGTE

: 8.00

BREEDTE

: 3.20

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: 48 m² geen bluisenboom

ZEILMAKER

: v.d. Schuren, Spalandring

MOTOR

: Volvo 25 pk, 2 cil.

MAST

: onafst. g. g. g. g.

BIJZONDERHEDEN

: prachtig interieur

90 93

NAAM	: Padda
THUISHAVEN	: Andijk
EIGENAAR	: Jde en Hm Bodew van Inderscheffstraat 5 1624TP Moan 02292-16307
BOUWLIJZE	: Ncal, Naaijt
BOUWJAAR	: 1976
ONTWERP	: Jpja
WERF	: Waayman & de Vries
LENGTE	: 7.00
BREEDTE	: 3.00
DIEPTE	: 0.80
ZEILNUMMER	: 177C
ZEILOPPERVLAK	: 32.45 ind. kluisen
ZEILMAKER	: de Bree, Oud Beypolder
MOTOR	: Percult diesel, 10 pk
MAST	: stijldra
BIJZONDERHEDEN	: kluisenboom met inkleent voorheen Pieterella '91 Huisen aanbrenging 93

NAAM	: Pichonella
THUISHAVEN	: Andijk
EIGENAAR	: Nelleke en Ruus Riechers Ruimegaat 14 1689 HR Ruwag 0229037510 0229237510
BOUWLIJZE	: kajuit, stead, gabled ramp
BOUWJAAR	: 1979
ONTWERP	: Geron
WERF	: de Plate
LENGTE	: 8.00
BREEDTE	: 3.20
DIEPTE	: 0.95
ZEILNUMMER	: geen
ZEILOPPERVLAK	: groot 22, jk 12, kleiner 7,5 m ²
ZEILMAKER	: Wolman, Sneesijde
MOTOR	: Peugeot 22 pk, 2 cil.
MAST	: 18pfeiler
BIJZONDERHEDEN	: 90 93

NAAM

: *Selene Monnik*

THUISHAVEN

: *Drimmelen*

EIGENAAR

: *Carel de Mark*
Palestrinakaan 38 4904 LD
Oosterhout

BOUWWIJZE

: *hout, staal*

BOUWJAAR

: *1979*

ONTWERP

: *afgeleide van Gipsen*

WERF

: *Wageningen 1 de Dries*

LENGTE

: *7.80*

BREEDTE

: *3.30*

DIEPTE

: *0.98*

ZEILNUMMER

: *geen*

ZEILOPPERVLAK

: *oppervlakte 24, 40k 19, bluisen 11 m²*

ZEILMAKER

: *Hydarcen, Grouw*
de Boer

MOTOR

: *Udo Rantz 23 PK, CD11*

MAST

: *stijlboor*

BIJZONDERHEDEN

: *90*

NAAM

: Schonechip

THUISHAVEN

: Rongebotshuis

EIGENAAR

: 1000 en media Salé Eikeweg 6 8072PV
: Nieuwpoort, 03412-52379
: Ennien en Jolie v. de vanden, Nieuwpoort 10
: Heteren, 08306-23 290

BOUWIJZE

: Majuit, staal

BOUWJAAR

: 1978

ONTWERP

: Eijpen

WERF

: Waaynen & de Vries

LENGTE

: 8.00

BREEDTE

: 3.20

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: 48 m²

ZEILMAKER

: de Vries, Sommen

MOTOR

: Salé 2 HG

MAST

: geresend

BIJZONDERHEDEN

: Plag 1164

90 93

NAAM

: Diederigje

THUISHAVEN

: Neder Hemert (maas)

EIGENAAR

: Peter vd. Berg
Elstervlaet 30 4214 DM Duuren
01830-33286

BOUWWIJZE

: kruit, steen

BOUWJAAR

: 1987

ONTWERP

: Gijon

WERF

: Scheepbouwers te Lelystad

LENGTE

: 7.00

BREEDTE

: 2.88

Diepte

: 0.90

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: Standaard, Aluineboom 6-11-16 m²

ZEILMAKER

: de Boen, Oud Ruylandt

MOTOR

: Debus 20 pk

MAST

: Ahijlboom

BIJZONDERHEDEN

: 90 91

NAAM

: Oelharding

THUISHAVEN

: Dilluun

EIGENAAR

: Ronden en Leentveld Sprinkman
Altenstede 165 sp. 198a Dilluun
05190-4599

BOUWWIJZE

: skeel, karkuit

BOUWJAAR

: 1980

ONTWERP

: Geron

WERF

: Kooymen & de Vries

LENGTE

: 8.00

BREEDTE

: 3.17

DIEPTE

: 0.88

ZEILNUMMER

: 9 JC, katen

ZEILOPPERVLAK

: bottefde, skegde, bluiser 60 m²

ZEILMAKER

: Jan de Boer, Albuun

MOTOR

: Yerman diesel 18 pk 2 cil

MAST

: stijlbaar

BIJZONDERHEDEN

: vinket onder bluiserboom

91

NAAM	: <i>Ushie</i>
THUISHAVEN	: <i>Omnen</i>
EIGENAAR	: <i>V. d. Heuvel</i> <i>Koludoldorstraat 8 7731DZ Omnen</i> <i>05291-54291</i>
BOUWIJZE	: <i>Steel, kajuit</i>
BOUWJAAR	:
ONTWERP	:
WERF	:
LENGTE	: <i>7.00</i>
BREEDTE	:
DIEPTE	:
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	: <i>Volvo Penta, diesel, 28pk, 2 cil</i>
MAST	:
BIJZONDERHEDEN	: <i>oorspronkelijk vissersschip</i> <i>91. Leden van het clubje!</i>

De jol 'Zuiderzee' (HL 38)

Naam

Zuiderzee HL38

Thuishaven	Voor- en najaar en winter:	Spaarndam
	Zomer:	Medemblik
Eigenaar	R. van Heyst	
	Wieringer Aak 107	
	1991 XN Velserbroek	
	06-30619315	
	r.vanheyst@hotmail.com	
Bouwwijze	Staal - overnaads	
Bouwjaar	Winter 2002 / 2003	
Ontwerp	J.K. Gipon	
Werf	De Scheepsbouwers Werkendam	
Lengte	8,00 meter	
Breedte	3,20 meter	
Diepte	0,90 meter	
Zeilnummer	HL38	
Zeiloppervlakte	standaard	grootzeil
		botterfok
		kluivers
		halfwinder
Zeilmaker	Den Boer – Oud Beijerland	
Motor	27 pk Yanmar type 3GM30 met kielkoeling	
Mast	Hout – strijkbaar met anker/maststrijklier	
Bijzonderheden	Is de laatste door Siem de Vries gebouwde 8 meter jol.	
	Zelf afgebouwd en afgewerkt casco.	

Robert van Heyst van de HL 38 leverde ook de info over de volgende Giponjollen:

Naam:	De Grijze Griet
Thuishaven	Onbekend - omgeving Rotterdam
Eigenaar	M. Aalbrecht, Maassluis
Bouwwijze	Staal - overnaads
Bouwjaar	2001
Ontwerp	J.K. Gipon
Werf	De Scheepsbouwers Werkendam
Lengte	9,00 meter
Breedte	3,60 meter
Diepte	1.05 meter
Zeiloppervlakte	standaard
Zeilmaker	Den Boer – Oud Beijerland
Motor	40 pk Yanmar type 3JH3E met kielkoeling
Mast	Hout – strijkbaar met anker/maststrijklier
Bijzonderheden	Staat al een paar jaar te koop.

Naam

Jonge Jan

Thuishaven

Huizen

Eigenaar

T. Brasker

Bouwwijze

Staal – overnaads Bouwjaar 1998

Ontwerp

Ontwerpteam Kooijman en De Vries

Werf

Van Rijnsoever

Lengte

7.80 meter Breedte 3.40 meter Diepgang 1.20 meter

Zeilnummer

24JC

Zeilmaker

Den Boer – Oud Beijerland

Motor

28 pk Volvo

Mast

Hout – strijkbaar met maststrijklier

Bijzonderheden

De jol ligt al een aantal jaren te koop.

Naam	Siebrigje
Thuishaven	Hank
Eigenaar	P. van den Berg Eksterstraat 30 4214 DM Buren
Bouwwijze	Staal - overnaads
Bouwjaar	1998 ?
Ontwerp	J.K. Gipon
Werf	De Scheepsbouwers Werkendam
Lengte	8,00 meter
Breedte	3,20 meter
Diepte	0,90 meter
Zeiloppervlakte	grootzeil, botterfok, kluivers, halfwinder
Zeilmaker	Den Boer – Oud Beijerland
Motor	Deutz ?
Mast	Hout – strijkbaar met anker/maststrijklier

Naam	Plonia V
Thuishaven	Gaastmeer
Eigenaar	Dhr. Meyer Bergen NH
Bouwwijze	Staal - overnaads
Ontwerp	Ontwerpteam Kooijman en De Vries
Werf	Van Rijnsoever
Lengte	7.80 meter
Breedte	3,25 meter
Diepte	1,20 meter
Zeilnummer	Onbekend
Zeiloppervlakte	standaard
Motor	28 pk Volvo Penta D1 30
Mast	Hout – strijkbaar met maststrijklier

Naam	Moran
Thuishaven	Omgeving Tiel
Eigenaar	Onbekend
Bouwwijze	Staal - overnaads
Bouwjaar	1992
Ontwerp	J.K. Gipon
Werf	Van Rijnsoever
Lengte	7.00 meter
Breedte	2,90 meter
Diepte	0,80 meter
Zeiloppervlakte	standaard
Zeilmaker	Onbekend
Motor	Volvo Penta 2002 B
Mast	Hout – strijkbaar
Bijzonderheden	De jol ligt te koop.

Naam Noortje

Thuishaven Workum

Eigenaar Onbekend

Bouwwijze Staal - overnaads

Bouwjaar 2007

Ontwerp Ontwerpteam Kooijman en De Vries

Werf Van Rijnsoever

Lengte 7.80 meter, Breedte 3,25 meter, Diepgang 1,20 meter

Opmerking D.H.: De diepgang van 1.20 van de 7.80 m. jol is een aanpassing van het Giponontwerp door Kooijman en De Vries om de zeileigenschappen te verbeteren. Een nadeel is, dat het natoppervlak (de wrijvingsweerstand) groter wordt, wat remmend werkt bij weinig wind. Vooral, omdat de kenmerkende 'doorlopende kiel' behouden moest blijven. De stabiliteit en de aandewindse eigenschappen zijn zo wel verbeterd.

Zeilnummer 34JC

Zeiloppervlakte standaard

Motor 28 pk Volvo Penta D1 30

Mast Hout – strijkbaar met maststrijklier

Bijzonderheden De jol ligt te koop.

Naam	De Jacob
Thuishaven	Omgeving Hank
Eigenaar	Arie v/d Berg
Bouwwijze	Staal - overnaads
Bouwjaar	1979
Ontwerp	J.K. Gipon
Werf	Woudenberg - Beneden-Leeuwen.
Lengte	7.00 meter
Breedte	2,90 meter
Diepte	0,80 meter
Zeiloppervlakte	standaard
Mast	Hout – strijkbaar

Naam	Slamat
Thuishaven	Onbekend
Eigenaar	Onbekend
Bouwwijze	Staal - overnaads
Bouwjaar	medio 1996
Ontwerp	J.K. Gipon
Werf	De Scheepsbouwers Werkendam
Lengte	7.00 meter
Breedte	2,90 meter
Diepte	0,80 meter
Zeiloppervlakte	standaard
Zeilmaker	Onbekend
Motor	-
Mast	Hout – anker- en maststrijkbaar
Bijzonderheden	Visserman jol met geknevelde luiken.

Voorbeelden van aangepaste Gipon-ontwerpen

De UK 117 is ontwikkeld op basis van een Gipon-ontwerp en in Kampen gebouwd bij Wim de Jongh.

De oorspronkelijke ontwerpen van Jaap Gipon zijn in de loop der jaren ook bij Kooijman & De Vries, bij Van Rijnsoever en bij De Scheepsbouwers in Werkendam aangepast aan de technische- en maatschappelijk-culturele ontwikkelingen. Gipon ontwierp zijn kajuitjollen met opzet wat breder dan de oorspronkelijke vissersjollen, want hij zag dat door de roef en de hoge plaatsing van het tuig ook het zwaartepunt van een jachtjol hoger kwam te liggen dan bij een vissersjol. Jachtjollen zouden zonder aanpassing dus minder stabiel zijn en daarmee minder goed zeilen. Later ontstonden er voor scheepsbouwers nieuwe inzichten en technische mogelijkheden om het zwaartepunt van een jachtjol laag te houden.

In de zestiger jaren werden de gangen bij de bouw van stalen jollen op de hydraulische pers en met de hamer rond geklopt. Tegenwoordig gaat dat anders. De onderdelen van een casco worden met een plasmasnijder op maat uitgesneden en daarna keurig rond gewalst zonder de butsen en deuken van vroeger tijden. Bij Kroes & Poortinga BV in Joure is op de computer een snijpakket ontwikkeld voor een Staverse jol op basis van een Giponontwerp. Bij Bramcometaal in Kampen (Bram de Jongh) zijn enige van deze jollen in elkaar gelast, zoals de UK 117 voor de Stichting Historische Westhaven Urk.

Enkhuizen, 2014. Er wordt een sleepverbinding met de reddingboot uit Enkhuizen aangelegd. De UK 117 liep door de harde wind te weinig hoogte, de bemanning verkleumde en vroeg assistentie.

Wim de Jongh uit Kampen met zijn jol KP 14 van Urk naar Laaksum, voor 'de nacht van Laaksum'.

De BU 107, evenals de UK 117 een jol die geleverd is als snijpakket en in elkaar is gelast in Kampen bij De Jongh (Bramcometaal) De BU 107 in opdracht van Harry Ros, die eerder zeilde in een Lemsteraak.

De Koos

Lengte: 7.00 meter
Breedte: 2.92 meter
Diepgang: 0.72 meter
Masthoogte: 10.00 meter
grootzeil: 21 m²
fok: 13.50 m²
kluiver: 4.70 m²

De Staverse jol 'Koos' is bij velen een begrip geworden in de periode dat deze jol verhuurd werd bij de recreatiebedrijf Rufus in Broek, aan het vaarwater de Noordelijke Oudeweg tussen de Langweerder Wielen en het Sneekermeer. Deze jol werd in 1996 gebouwd door Koos van Wengerden in Purmerend, die voor de jol het 7 meter ontwerp van Gipon gebruikte. Wel maakte hij de zeeg iets uitgesprokener en zette hij er een flinke mast op. Bij de uitrusting en afbouw van het schip liet Van Wengerden zich sterk inspireren door de originele vissersschepen. In 1998 kocht het verhuurbedrijf Rufus deze jol en na 22 jaar kwam het schip in de verkoop.

Gipon-ontwerpen uitgevoerd in kunststof

Voor de massafabricage van polyesterjachten worden eerst (dure) mallen gemaakt, wat voor de bouw van slechts één schip een te grote investering is. Er zijn echter zeker mogelijkheden om een jol van glasvezelversterkt kunsthars te maken op een zelfs voor (handige) amateurs (met doorzettingsvermogen en tijd) uitvoerbare wijze. Daarbij wordt niet in een mal gebouwd, maar om een (eenvoudige, zelf te maken) mal heen. Het product is daardoor niet zo fraai glad als een in de mal geproduceerd polyester jacht, maar met grondig plamuur en schuurwerk is dat te verhelpen. En natuurlijk: zo gebouwde jachten moeten gewoon geschilderd worden.

Voor de bouw van een jol komt zeker ook de sandwichconstructie met epoxyhars in aanmerking. Ook amateurs kunnen met die werkwijze goede resultaten bereiken. De sandwichtechniek bestaat daarin, dat eerst een houten vorm wordt gebouwd om mallen heen van lichte, houten latten. Bijvoorbeeld van red cedar hout. Die vorm wordt goed verlijmd met epoxy en glad gemaakt, waarna het hout van binnen en buiten bekleed wordt met glasmatten en epoxyhars.

Professionele bouwers passen tegenwoordig ook de techniek van foam/epoxy toe, waarbij een kern van polyesterschuim bekleed wordt en de romp bijzonder sterk en licht wordt gemaakt door de vacuümtechniek bij het aanbrengen van de hars.

Werken met kunstharsen vereist wel voorbereiding. Het klimaat in de werkruimte moet beheersbaar zijn. Voor het hardingsproces van de hars is het belangrijk de gewenste temperatuur en vochtigheid aan te houden. Ook voor de gezondheid zijn maatregelen gewenst. Vooral bij het gebruik van epoxyhars kan er bij de verwerking een hevige allergische reactie optreden. Voorzorgsmaatregelen zijn noodzakelijk, want als iemand een keer allergisch reageert op de hars is het te laat.

De voorbeelden die er zijn van Staverse jollen van kunsthars zijn steeds jollen waarvoor een Gipon-ontwerp is gebruikt. Dat is eigenlijk helemaal niet vanzelfsprekend. Gipon ontwierp jollen die oorspronkelijk van zwaar eikenhout waren gebouwd. De moderne stalen jollen zijn in de regel iets lichter dan de houten vissersjollen, maar het blijven zware schepen met een grote waterverplaatsing. Een jol van polyester of epoxy kan echter veel lichter worden gebouwd. Zo'n schip heeft daarmee veel minder waterverplaatsing, waardoor er nieuwe mogelijkheden ontstaan om tot een gunstige gewichtsverdeling te komen. Daar wordt bij het ontwerp en de bouw in de regel geen rekening mee gehouden.

Vanuit het standpunt van de traditionele jollenliefhebber is de bouw van zo'n kunststofjol natuurlijk nauwelijks aanvaardbaar. Deze jollenliefhebbers houden mede van hun schip vanwege de robuustheid, het stoere karakter en de traditionele bouwwijze. Met de verschijning van kunststofjollen wordt naar hun mening aan dat beeld geweld gedaan. Daar staat tegenover, dat de zeileigenschappen van de traditionele jollen sterk kunnen verbeteren bij het gebruik van lichte materialen en nieuwe technieken. Je kunt het charmant vinden dat het nauwelijks mogelijk is met een jol op te kruisen op het IJsselmeer, maar beter zou het zijn als een jol dat wel kon.

NAAM

: Alberka

THUISHAVEN

: Spiekertburg

EIGENAAR

: Jan en Alberka Heuveling
Boompjes 20 3752 CE Bunnik
03499 - 060669

BOUWWIJZE

: hout epoxy

BOUWJAAR

: 1993

ONTWERP

: Eijer

WERF

: Janssen de Nijvel

LENGTE

: 8.00

BREEDTE

: 3.20

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: geen, uit docaan

ZEILOPPERVLAK

: 45 m², bootenplan, bluis 7m²

ZEILMAKER

: D. S. de

MOTOR

: Yanmar 2 cil. 18 pk

MAST

: stijlgelast

BIJZONDERHEDEN

: 1000 kilo lood als ballast

↓ 93

Stavoren, 2015. De Albertha klaar voor de jollenwedstrijd van de Stichting De Staverse Jol. (Foto: D.H.)

Als eerste in Nederland bouwde Langman in Nijkerk een Staverse jol van hout/epoxy. Van dunne latten iroco is een romp gemaakt die vervolgens aan de binnen- en de buitenzijde met glasmatten en epoxyhars tot een sterk en waterdicht geheel is gemaakt. Een epoxy-jol met sandwich constructie. De totale huiddikte is 35 mm., waarbij de romp stijf genoeg is en er geen spanten aangebracht hoeven te worden. Een dergelijke romp is natuurlijk lichter dan een stalen romp. Het ontwerp van Gipon is bedoeld voor staalbouw. De lichte epoxyjol moet daarom van extra ballast worden voorzien om goed in het water te liggen. Als die ballast onder in de kiel wordt aangebracht, is dat alleen maar gunstig. Het zwaartepunt van zo'n jol licht dan lager dan bij een stalen schip. Het scheepje zou dus meer zeil kunnen voeren bij dezelfde stabiliteit. De Albertha is op dit moment meer dan twintig jaar oud. Af en toe doet de schipper mee met wedstrijden van de Stichting De Staverse Jol. In die wedstrijden is deze jol niet sneller dan de stalen soortgenoten. Door deze moderne bouwwijze is het niet mogelijk om opgenomen te worden in het bestand van de SSRP.

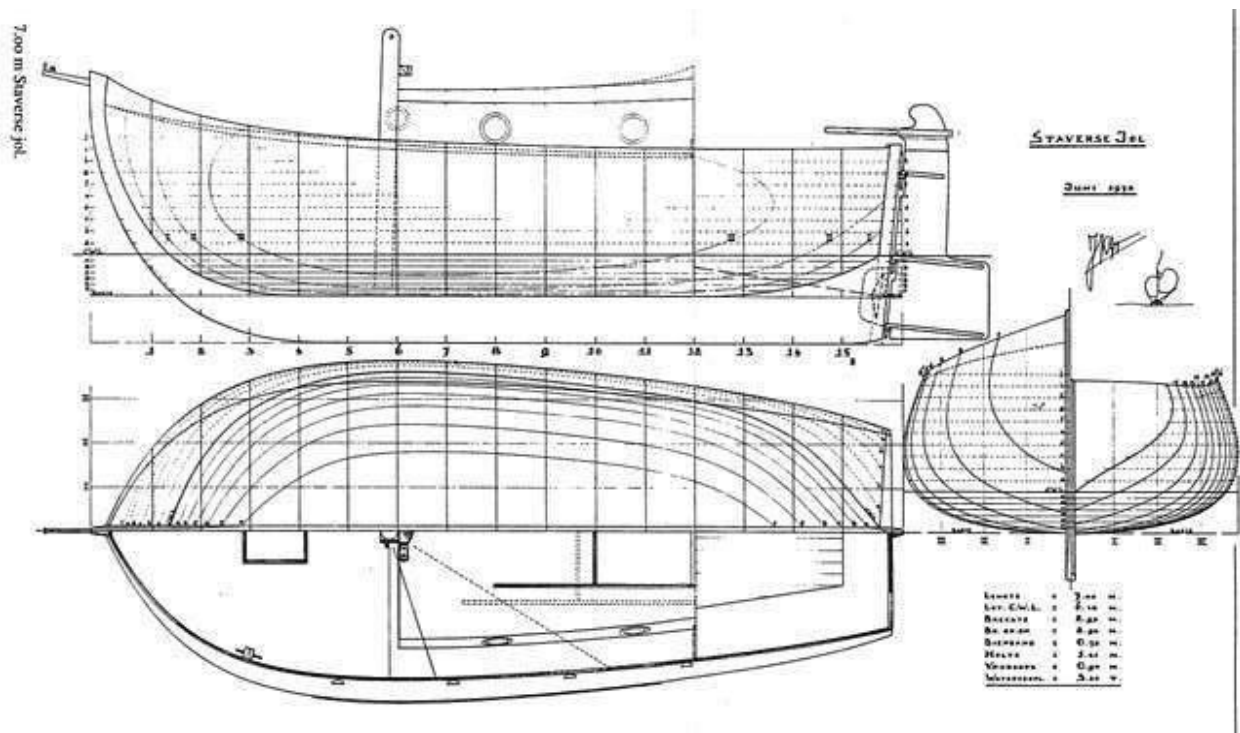
De hout-epoxy jol 'Aimée' van Jack Brunsting uit Hoogeveen

In 1997 dacht de familie Brunsting in Hoogeveen na over de aanschaf van een boot en het resultaat was een plan om zelf een Staverse jol te bouwen van hout/epoxy op basis van een ontwerp van een 7 meter lange jol van Jaap Gipon.

In 1999 werd gestart met de bouw. Jack maakte mallen, stelde ze op de trok er een dunne huid van red cedar latjes omheen. De romp die zo ontstond, werd bekleed met glasmatten en epoxy.

In 2006 was de romp klaar en in 2009 kon er ook gezeild worden.

Het Gijonontwerp voor een 7 meter jol dat voor de Aimée is gebruikt.

De Aimée na de tewaterlating, eerst nog als motorboot. (Foto's: Jack Brunsting)

De polyester zelfbouwjol Antje, op basis van een Gipon-ontwerp.

NAAM	: Antje
THUISHAVEN	: Hoorn
EIGENAAR	: Jan Kragt Hoedje 19 Kaarman
BOUWWIJZE	: polyester, laaguit
BOUWJAAR	: 1989
ONTWERP	: Gipon
WERF	: zelfbouw
LENGTE	: 8.60
BREEDTE	: 3.40
DIEPTE	: 0.70 / 1.70 met midrunder
ZEILNUMMER	: geen, uit deuren
ZEILOPPERVLAK	: standaard, geen bluiseluum
ZEILMAKER	: v.h. zeil van den schouw
MOTOR	: 8pk, diezel 31 pk
MAST	: ongestaagd, geseperd
BIJZONDERHEDEN	: 1600 verluimen = 1 man/jaar 5 ton zeeg adker negatief '90,93

Goed te zien is onder aan het voorstag het wielkje waarmee de rolfok wordt gespannen.

De Antje op het wad bij Schiermonnikoog, met (uiteraard) een opgehaald midzwaard.

De zes meter lange **foam/epoxy jol van Frank Kooper** uit Leiden, op basis van een bewerkt ontwerp van Jaap Gipon. (Van de Stadt Design, bouw Bart Jan Bats, Wormerveer, 2016) Mast en rondhouten van als hout geschilderd carbon.

De foam/epoxy Staverse jol Brandaan van Frank Kooper, in aanbouw te Wormerveer. 2016

Afgewerkt met hout en voorzien van een elektrische aandrijving. (Foto's: Frank Kooper)

Onder: Proefvaart met de Brandaan, oktober 2016. (Foto: Theo Kampa)

6. Jachtjollen ontworpen door Henk Tingen en gebouwd bij Huisman in Ronduite

Een van de eerste jachten die bij Wolter Huisman in Ronduite (aan de zuidzijde van de Beulakerwijde) werd gebouwd, was de Staverse jol 'Cambria'. Een schip dat mooi rond gebouwd werd met smalle gangen. Tot die tijd bouwde Huisman werkscheepjes als punters, bokken, zeepunters en bolletjes voor boeren, vissers en rietsnijders.

In het midden van de dertiger jaren werd Henk Tingen de huisontwerper voor Wolter Huisman. Tingen ontwierp niet alleen allerlei jachtjes, maar ook Staverse jollen: de 'Bolster' werd gebouwd in 1931, de 'Bruintje Beer' in 1932 en de 'Anna Margaretha' in 1936. Deze jachtjollen zijn gemaakt van opvallend smalle gangen en fraai als jacht afgewerkt. Bij de vormgeving veroorlooft Tingen zich enige creatieve vrijheid, waardoor zijn jollen er op tal van details anders uitzien dan de 'klassieke' jachtjol die gebaseerd is op de vissersjol.

In 1947 ontwierp Tingen een stalen jol, de 'Bram', die datzelfde jaar in Haarlem is gebouwd. Al zijn jollen zijn flinke schepen van ruim 7 meter lengte tot 8.50 meter lengte.

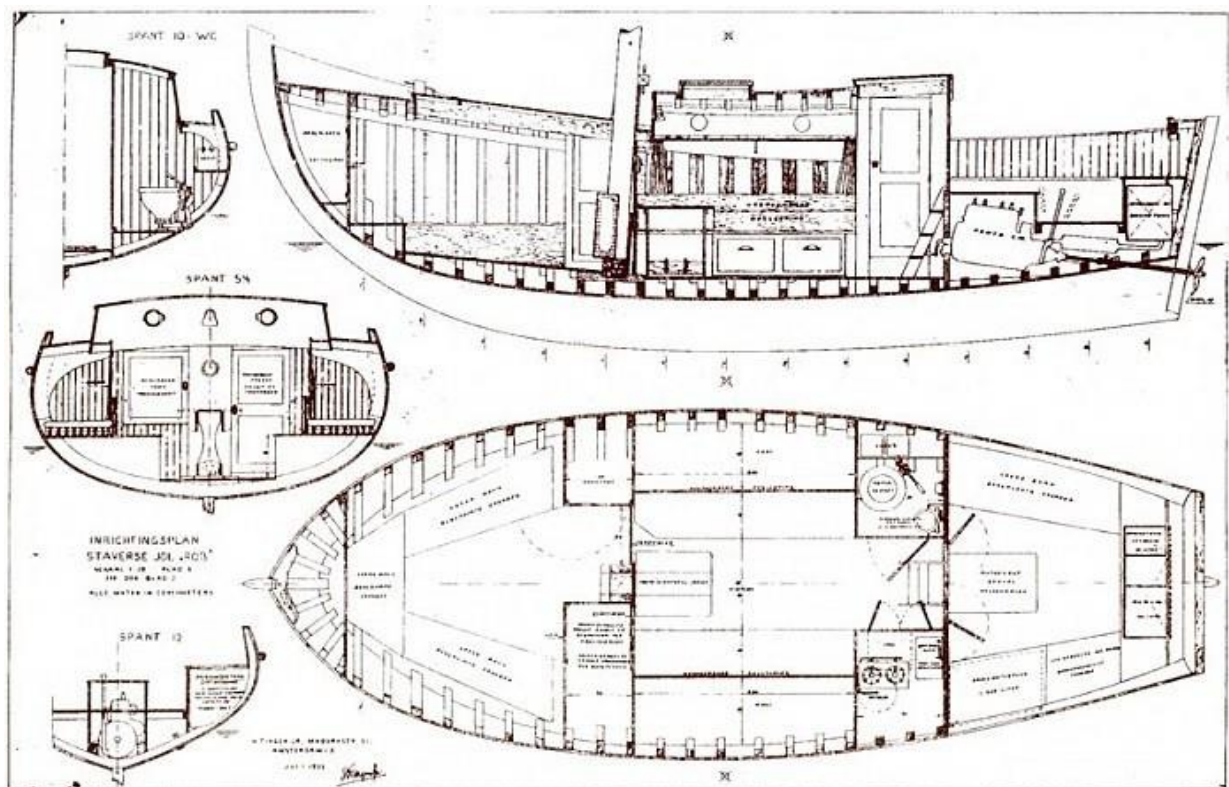
Ronduite, 1945. Bouw van de Vollenhoofse bol 'Goetzee', het jacht voor Jan Loeff. (Foto: J. Loeff)

De scheepswerf van Wolter Huisman in Ronduite, opgericht in 1884, bestaat niet meer. Zijn opvolgers hebben nu de grote jachtwerf bij Vollenhove (Royal Huisman), waar tegenwoordig superzeiljachten van aluminium en carbon worden gebouwd voor kapitaalkrachtige klanten van over de gehele wereld.

De jol 'Cambria', gebouwd bij Huisman in 1928

NAAM	: Droux Anna Margaretha
THUISHAVEN	: Heerhede
EIGENAAR	: 7 Boff Horebeek 11 2103 AC Heerhede
BOUWWIJZE	: hout, laaguit
BOUWJAAR	: 1936
ONTWERP	: Huismann
WERF	: "
LENGTE	: 8.50
BREEDTE	: 3.50
DIEPTE	: 1.10
ZEILNUMMER	: geen, wit
ZEILOPPERVLAK	: 50 m ² incl. luiker
ZETMAKER	: Molenaar, Grouns
MOTOR	: John Perda, diesel 26 pk
MAST	: gresgoud
BIJZONDERHEDEN	: ploeg 167 89 Skinsbedrukt. 93

Henk Tingen, ontwerp van de Staverse jol Anna Margaretha, 1936

NAAM

: Bruintje Beer

THUISHAVEN

: Heeg

EIGENAAR

: P.C. Jinderbergh
Zuidweg 67, Renswijk
01829-5668

BOUWWIJZE

: hout, layout

BOUWJAAR

: 1932

ONTWERP

: Huysman

WERF

: Huysman

LENGTE

: 7.10

BREEDTE

: 2.90

DIEPTE

: 0.90

ZELNUMMER

: open

ZELLOPPERVLAK

: 28 m², zonder kluisen

ZELMAKER

: Kempen, Muiden

MOTOR

: Allen, 10 pk, 2 cil, benzine

MAST

: gussged

BIJZONDERHEDEN

: plag 144
3'89 5.92

Bruintje Beer in 1965 op de Westeinder.

Heeg, 2016. Bruintje Beer in de winterstalling bij de werf van Pier Piersma. (Foto: Dirk Huizinga)

Anders dan bij de Anna Margaretha is de kiel bij de Bruintje Beer naar achteren toe niet licht oplopend (met dus het diepste deel onder de mast), maar wordt de kiel verder naar achteren steeds dieper. Waarschijnlijk om de loefgierigheid van de jol met de traditionele, doorlopende kiel tegen te gaan. Het lateraal punt komt met de kiel van Bruintje Beer verder naar achteren te liggen ten opzichte van het zeilpunt.

Heeg, 2016. De sierlijk vorm gegeven spiegel van de Anna Margaretha. Minder breed dan bij Wildschut, maar sierlijker dan bij Roosjen. Winterberging werf Pier Piersma. (Foto: D.H.)

NAAM

de Borden

THUISHAVEN

••
Dorham
Landed Sheep

Schwarz

Edith m. or v. Diem. Edith

de Linveststraat 118 no

EIGENAAR

BOUWVIJZE

∴ $\log i$, $\log t$

BOUWJAAR

∴ 1930

ONTWERP

Heizman

WERE

..

LENGTE

8.40 ..

BREEDTE

∴ 3.00

DIEPTE

0.90

ZEILNUMMER

∴ open, wit doonan

ZEILOPPERVLAK

∴ 50 m², battery

ZEILMAKER

• Moleen, Epous

1989

MOTOR

Yanner, died

MAST

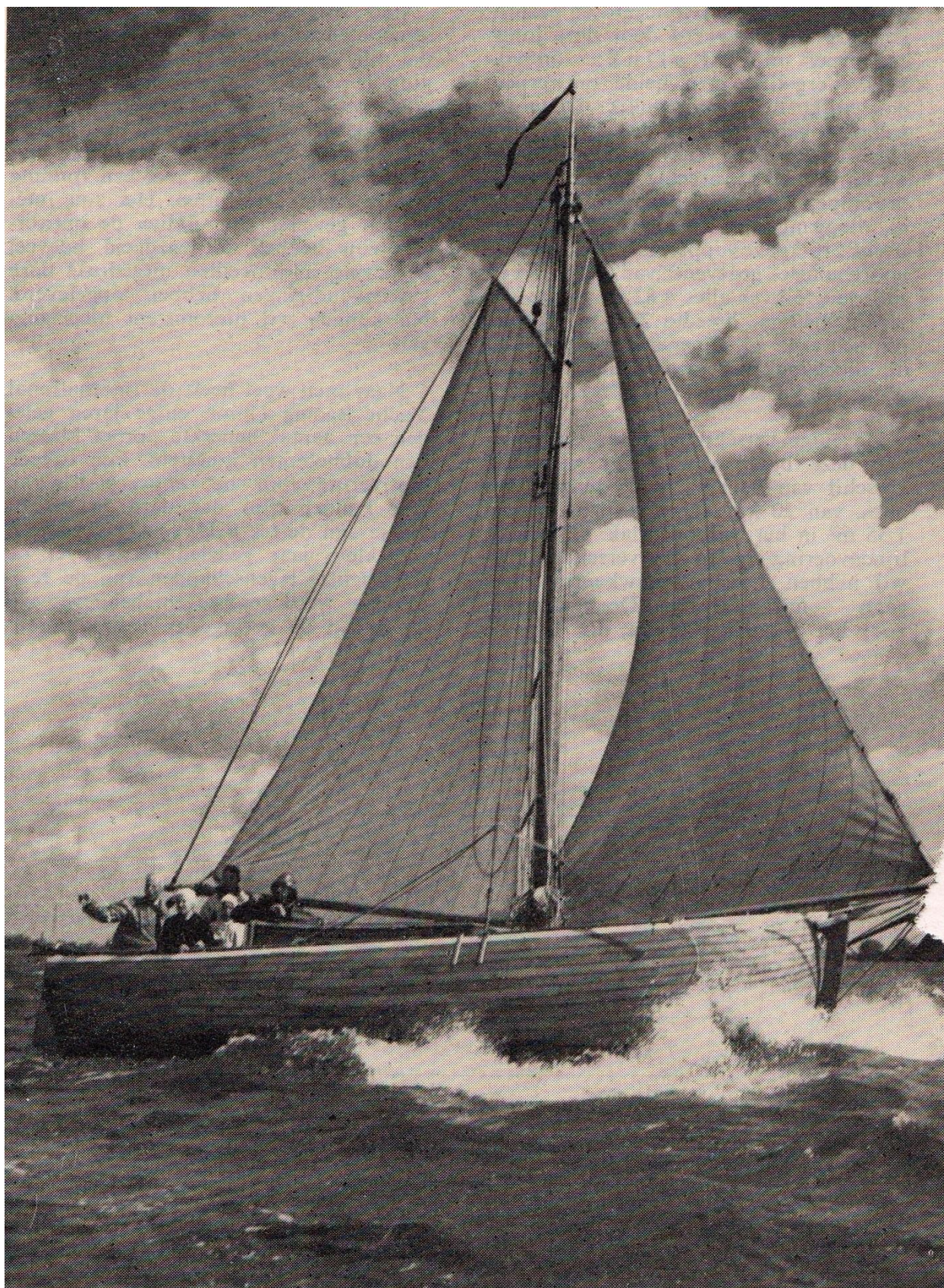
order in food $\Rightarrow$ ship direct on cs.

BIJZONDERHEDEN

• Kleine Fuidogarten

1990 R198 adelwinkship Debus, G'ven

90

Westeinderplas, 1962. De Bolster in actie.

NAAM

: Aldaban

THUISHAVEN

: Deere

EIGENAAR

: Ed en Marijke Rouvoort
Christeloude 318 45 117 H. Rouvoort
01172-3517

BOUWIJZE

: staal, kajuit, wit

BOUWJAAR

: 1947, herding 1936

ONTWERP

: H. Tingen

WERF

: de Graaf, Haeften

LENGTE

: 7.20

BREEDTE

: 3.10

DIEPTE

: 0.95

ZEILNUMMER

: 17C

ZEILOPPERVLAK

: bootenbou, blauw, kanten en deuren, wit
36m²

ZEILMAKER

: deuren: Grootje, Grootje
kanten: J. de Groot, Grootje

MOTOR

: Volvo Penta 20 pk, MB z '67

MAST

: stijlloos, openheid = blauw schroef

BIJZONDERHEDEN

: pleq 314, v. Oude Blom 318 80 E. Rouvoort
de van de 15 jachten, stalen roer, geen roering in buis
5/89 te koop

91

Haarlem, 1947. De loodgieter De Graaf heeft zijn zelfgebouwde jol naar het water getransporteerd en laat die te water.

*Laaksum, 2016. De 'Bram' tijdens een jollenwedstrijd. Deze jol is niet op een jachtwerf gebouwd, maar door **Cor de Graaff** die een loodgietersbedrijf had in Haarlem.*

7. Jollen van Erik Slagmoolen uit Andijk

Erik Slagmoolen is als scheepsbouwer en restaurateur een natuurtalent. Als kleine jongen bouwde hij al kano's en kleine zeilbootjes. Toen hij 17 was, in 1970, vond hij een Staverse jol een mooi schip en bouwde er een voor zijn broer. Het was een flink schip van 7.50 meter dat in 1973 te water werd gelaten.

Nieuwkoop 1973. De 'Fulmarus', de eerste jol van Slagmoolen, bij de tewaterlating.

In 1993 maakte Erik voor het Zuiderzeemuseum een replica van de ST 22. In 1988 bouwde hij een kleine jol, de AK 88, in overleg met ZZM conservator Thedo Fruithof. Andijk (AK) vanwege de woonplaats van zowel Erik als Thedo en 88 vanwege het bouwjaar 1988. De vormgeving van de AK 88 sluit aan bij de slanke jollen van Roosjen, zoals de HL 62, die in 2003 door Erik werd gerestaureerd. Direct na de AK 88 bouwde hij een iets grotere jol, de 'Wigant', van 6.30 meter. Ruim 20 jaren later werd deze jol verkocht aan Jaap Maarleveld, de eerste eigenaar van het scheepje, die op z'n oude dag (hij was 88 jaar) de botter HK 10 te inspannend vond en daarom koos voor een kleiner en handzamer schip. Die jol lag een jaar in Drachten, toen Jaap nog in Frieschepalen woonde, en kwam in 2014 in Lemmer te liggen, de nieuwe woonplaats van Jaap. Na de AK 88 bouwde Slagmoolen ook nog een kleine, geheel open jol die een ligplaats heeft in Woudsend.

NAAM

: QK 88

THUISHAVEN

: Andijk

EIGENAAR

: Theo Fuijkhof

BOUWIJZE

: wissman, hout

BOUWJAAR

: 1988

ONTWERP

: Eula Hagensten en Theo Fuijkhof

WERF

: " "

LENGTE

: 6.00

BREEDTE

: 2.40

DIEPTE

: 0.70

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

:

ZEILMAKER

: Zuidenvermester

MOTOR

: geen

MAST

: stelmast

BIJZONDERHEDEN

: blaasbalgdeks
 spruiting, uit luiken en gelaand
 10/90 93

Woudsend. Het open jolletje (5.20 m.) dat Slagmoolen bouwde na de AK 88. (Foto: Wim Tasseron)

Drachten, 2013. De 'Wigant' van 6.30 meter. Deze jol van Slagmoolen heeft de slanke lijnen van een Roosjenjol. (Foto: Dirk Huizinga)

De Wigant in 2013

NAAM

: de Bonke Hond

THUISHAVEN

: Amsterdam

EIGENAAR

: Balken
Wierensgracht 71 1015 CE Amsterdam
026 1411/025 8226

BOUWIJZE

: eiken, kajuit

BOUWJAAR

: 1973

ONTWERP

: ?

WERF

: Erika Slagmolen

LENGTE

: 6.85

BREEDTE

: 3.00

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: 107C

ZEILOPPERVLAK

: 36 m²

ZEILMAKER

: ?

MOTOR

: Volvo, diesel, 12 pk, 2 cil.

MAST

: Ahrlén

BIJZONDERHEDEN

: Plog T75
voorkant, Tulpeneris

8. Jollen ontworpen door Willem Nauta en Eeltje Kuperus

Willem Nauta was als scheepswerktuigbouwkundige werkzaam bij de fa. Mulder & Rijke BV in IJmuiden, een bedrijf dat bekend is geworden als bouwer van aluminium reddingssloepen en dat in de zestiger jaren ook voor de pleziervaart alu. motorjachtjes en polyesterjachten op de markt bracht. In zijn contacten met klanten uit de pleziervaart ontstond het idee een Staverse jol te ontwerpen, waarbij het beste van de diverse ideeën over jollen gecombineerd zou worden in één ontwerp. Willem Nauta liet zich daarbij bijpraten en inspireren door oud-vissers uit onder meer Hindeloopen en Stavoren die op grond van hun ervaring met het varen met jollen konden aangeven hoe een jol eruit hoorde te zien en welke vormgeving tot de beste vaareigenschappen zou leiden. Als ontwerper had hij daarbij uiteraard zelf het laatste woord.

Leeuwarden, Boot Holland 2016. Willem Nauta bij de boekenstand van Dirk Huizinga.

Zijn ontwerp van een stalen jol kreeg een lengte van ongeveer 7 meter. De ‘Willem Friso’ die bij Eeltje Kuperus in Makkum werd gebouwd bij de werf ‘De Boeier’. Het ijzerwerk bij Kuperus valt op door een fraaie, strakke bouw, waarbij de romp overnaads is gelast (‘zoomwerk’) met veel smalle gangen. De ‘Willem Friso’ is voorzien van een groot tuig, maar is desondanks niet zeer snel. Het schip is namelijk erg zwaar geworden, zodat de jol pas bij een matige wind goed op gang komt.

Behalve de hier vermelde jollen wordt door de SSRP van scheepsbouwer Kuperus ook de Staverse jol ‘Vrouke’ genoemd, een schip uit 1988 en 8.20 meter lang, dat aanvankelijk ‘Eb en Vloed’ heette.

NAAM	:	<i>Deen Bloed</i>
THUISHAVEN	:	
EIGENAAR	:	
BOUWIJZE	:	<i>Moed. kruit</i>
BOUWJAAR	:	
ONTWERP	:	
WERF	:	
LENGTE	:	
BREEDTE	:	
DIEPTE	:	
ZEILNUMMER	:	
ZEILOPPERVLAK	:	
ZEILMAKER	:	<i>de Boer, Alkmaar</i>
MOTOR	:	
MAST	:	<i>ongekraagd</i>
BIJZONDERHEDEN	:	<i>8/89 Triland</i>

NAAM	: Gillelm Friso
THUISHAVEN	: Weuvendermeer
EIGENAAR	: Gillelm Nauta Quadijstraat 8 8442 BQ Harenveen 05130-39938
BOUWWIJZE	: Majuit, staal
BOUWJAAR	: 1981
ONTWERP	: Gillelm Nauta
WERF	: casco " , afwerking scheepsmakery "de Boer"
LENGTE	: 7.00
BREEDTE	: 2.98
DIEPTE	: 0.90
ZEILNUMMER	: geen
ZEILOPPERVLAK	: 43 m ² ; 24.5, 12.5, 12.5, 6 (9)
ZEILMAKER	: Jan de Boer, Alkmaar
MOTOR	: Volvo Penta 17 pk 2 cil.
MAST	: gevegeld
BIJZONDERHEDEN	: 90 k loop

NAAM

: Anna Elisabeth

THUISHAVEN

: Amstcrdam, enghaven

EIGENAAR

: Sted Hinder
Blaadnos 13 Nieuwehoofd al d ydel
01803-12089

BOUWWIJZE

: staal, heijuit

BOUWJAAR

: 1981

ONTWERP

: Willem Nauta

WERF

: Willem Nauta en Coopers, Rotterdam

LENGTE

: 6.84

BREEDTE

: 2.83

Diepte

: 0.75

ZEILNUMMER

: geen, uit daron

ZEILOPPERVLAK

: 30m² incl. luiken

ZEILMAKER

:

MOTOR

: Yarmen diesel, 13 pk

MAST

: Stijgbeem

BIJZONDERHEDEN

: laag schip, - 1 gang
91 k loop 70000

NAAM	: Lk. 80
THUISHAVEN	: Lk
EIGENAAR	: Piet Brouwer Vertrouwenlaan 45 Lk 0527-1651
BOUWIJZE	: vismen, Alaal
BOUWJAAR	: 1981
ONTWERP	: Coenen, Dijkman
WERF	: ,
LENGTE	: 5.10
BREEDTE	: 2.05
DIEPTE	: 0.50
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	: Drijden, Lk
MOTOR	: Mitsubishi 25 pk diesel
MAST	: Nylbreen
BIJZONDERHEDEN	: 90

9. Jollen van Anton van der Werff uit Stavoren

NAAM	: Enjovis
THUISHAVEN	: Harleem
EIGENAAR	: J. H. C. Hesp Pruizenweg 81 1401 GK Bussum 02159-17569 Nieuw dorp het h dorp : Staal, kaguit : 1964 : type 19 dorp : v.d. Werff, Stavoren
BOUWLIJZE	
BOUWJAAR	
ONTWERP	
WERF	
LENGTE	: 6.20
BREEDTE	: 2.50
DIEPTE	: 0.60
ZEILNUMMER	: geen
ZEILOPPERVLAK	: 35 m ² incl. luiken, botterplu
ZEILMAKER	: Ruven, Stavoren de groot botterplu dorp
MOTOR	: v.s. Allen, benne
MAST	: stijlbeem
BIJZONDERHEDEN	: plog 922 3/89

Verloot / gabel
aan de werf. met '99.

NAAM	: Anjoris
THUISHAVEN	: Stavoren
EIGENAAR	:
BOUWIJZE	: hout, kajuit
BOUWJAAR	: 1964
ONTWERP	:
WERF	:
LENGTE	:
BREEDTE	:
DIEPTE	:
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	:
MAST	:
BIJZONDERHEDEN	:

De 'Ansjovis' is het zusterschip van mijn jol 'Volharding'. Beide jollen zijn op risico door Anton van der Werff gebouwd in 1963. De Ansjovis werd helemaal afgetimmerd, terwijl mijn jol als bijna gereed stalen casco bleef staan. Er kwamen wel veel kijkers, maar er waren geen kopers. Uiteindelijk heeft Hesp uit Bussum de Ansjovis gekocht in 1964. Het casco van het zusterschip kocht ik in augustus 1967.

Het ontwerp komt **niet van Gipon** (zoals eens in een verkoopadvertentie werd vermeld), maar is een eigen ontwerp van Anton van der Werff dat hij in overleg met (oud) vissers uit Stavoren maakte in de winter van 1962-63. Opvallend is dat het een Wildschutmodel is geworden met als enige afwijking dat de spiegel niet mooi hartvormig is, maar wat eenvoudiger en strakker van vorm is. Ook de klik op het roer maakte Van der Werff zoals bij de Wildschutjollen. Bij de (oud)vissers van Stavoren waren in de jaren zestig blijkbaar alleen maar beelden blijven hangen van Wildschutjollen. Dat Douwe Roosjen in de zwarte schuur van de scheepswerf 'Volharding' tot 1906 heel anders gevormde jollen bouwde, konden zij zich in 1963 blijkbaar niet meer herinneren.

De lengte van 6.20 meter gebruikte van der Werff in advertenties, maar was wel inclusief de botteloef. Over de stevens is de jol slechts 5.70 meter lang. De jollen werden gebouwd van 3 mm. staal, niet gestraald, wel behandeld met zinkcompound. In die tijd leek dat goed, maar dat bleek een vergissing.

Als hulpmotor bouwde Van der Werff een 6 pk tweetakt Vire motor in. Die paste voor een flink deel onder de vloer van de zelflozende kuip. Ik vond 6 pk te weinig en liet in de winter 1967/68 een 10 pk Sachs Wankelmotor inbouwen. Eind jaren zeventig kreeg de Ansjovis een 12 pk Renault benzinemotor (dus geen Albin zoals vermeld). In die tijd had mijn jol een 15 pk. Volvo-Penta, benzinemotor. De Wankelmotor liep mooi, met een turbine-achtig geluid, maar had verder kuren van een tweetaktmotor zoals moeilijk starten als hij warm was door vapourlock in de bezinetoevoer.

Het tuig op de foto van de Ansjovis is van bruin Egyptisch katoen, gemaakt door M.F. de Vries in Lemmer (dus niet door Zwaan of De Groot). Hesp nam dat tuig in 1970 van mij over, toen ik een wat flinker dacrontuig op m'n jol zette. Het katoenen tuig was in mijn ogen te krap bemeten. Volgens de tekening 24 m2 met een kluivertje van 6 m2, maar in werkelijkheid minder en te krap voor de lengte van mast en voorstag.

Een bijzonderheid is natuurlijk wel, dat Anton van der Werff als zoon van Auke van der Werff deze jollen bouwde op de voormalige jollenwerf van Roosjen/Strikwerda. In die jaren was de oude, zwart geteerde timmerschuur van Roosjen/Strikwerda nog gewoon in gebruik bij Van der Werff.

Stavoren, scheepsbouwwerf Volharding 1963. Links de Ansjovis, rechts het casco van mijn jol de Volharding. Behalve deze twee jollen heeft Anton nog een derde gebouwd als visserman en overnaads gelast.

Helemaal rechts de westzijde van de zwarte timmerschuur van de jollenwerf van Roosjen/ Strikwerda.

De ST 63 (Ansjoavis) in 2015.

Veluwemeer, 1986. De in 1976 verlengde Volharding met een groter dacron tuig. Lengte 6.50 meter, breedte 2.50 en 30 m² zeil. Vaste kluiverboom van 3 meter lang. (Foto: Dirk Huijzinga)

De Volharding in 1997, zeilend met enkel een halvenwinder (boven) en onder de jol in 2015.

10. Jollen van Lunstroo uit Amsterdam

De jachtarchitect Henk Lunstroo uit Amsterdam bezat vanaf 1961 de Staverse jol 'De Pinas' (zie hfst 4: jollen van de Hollandse kust), waar hij zijn hele leven in is blijven varen. Lunstroo overleed in 2011. Hij noemde zich niet 'jachtontwerper', maar 'jachtarchitect', omdat hij meer wilde dan alleen een ontwerp van een jacht leveren. Hij wilde voor zijn klanten ook zorgen dat het schip geleverd werd zoals de klant het met hem had bedacht. Lunstroo ontwierp vele schepen, waaronder fraaie Lemsteraken, maar bleef zelf vijftig jaren in zijn Pinas varen. Blijkbaar gaf het zeilen met deze jol hem meer bevrediging dan het zeilen in een veel groter jacht.

Lunstroo ontwierp ook enige Staverse jollen. In de registratie van Ria Snijder worden de Bolderik en de Bollejol genoemd.

Henk Lunstroo met rechts boven een foto van de ontwerper in zijn Staverse jol De Pinas

Zestiger jaren met links De Pinas van Lunstroo.

Lunstroo bleef zijn leven lang varen in zijn jol, die hij wel uitgerust had met voorzieningen om op min of meer comfortabele wijze langere tochten te kunnen maken.

NAAM

: *Baderik*

THUISHAVEN

:

EIGENAAR

: *Broere*

Wespa

BOUWWIJZE

: *staal, layuit*

BOUWJAAR

: *1977*

ONTWERP

: *Guus Ho*

WERF

: *Engelen, Beneden Boort*

LENGTE

: *7.50*

BREEDTE

: *3.00*

DIEPTE

: *0.90*

ZEILNUMMER

: *900*

ZEILOPPERVLAK

: *32 m² / 38 m²*

ZEILMAKER

: *Luidenoe, Veldman*

MOTOR

: *Vdu Penta, 13 pk 2 cil. 76.*

MAST

: *Alu-alu*

BIJZONDERHEDEN

: *plag 1116*
v.h. eigen Dida modelbouw
90 verhuurd, waagprijs 75.000

Zelfde ontwerp als de Bolderik, de Staverse jol 'Lara', ontwerp Henk Lunstroo, bouw Tijssen jachtbouw, Zoeterwoude, 1977. Eerdere namen: De Jolige Jol (A.A. de Goede) en Onze Noorderzon (J. Prohn). Vanaf 2007 Lara(R.P.C. Jennen uit Den Bosch en vanaf 2015 Lara van B Dericks-Smit uit Ravenstein.

Lara onder zeil.

NAAM

: Bdeijel

THUISHAVEN

: Harderwijk

EIGENAAR

: N. B. Strik
Puttenweg 69 Ganderen
05776-1757

BOUWIJZE

: karkas, steel

BOUWJAAR

: 1980

ONTWERP

: Gunthoo

WERF

: de Koning

LENGTE

: 7.50

BREEDTE

: 2.95

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: 38 m²

ZEILMAKER

: Schuur, Spalderburg

MOTOR

: Debus 20 pk

MAST

: stijlbaar

BIJZONDERHEDEN

: meer huidige en
lange blauwblauw
7/89

11. Jollen van Pier Piersma uit Heeg

Pier Piersma heeft in 2016 zijn werf overgedaan aan een opvolger: Martijn Perdijk van de werf Wind&Water uit Heeg. Zelf had Pier in 1970 de historische werf van Berend de Jong overgenomen. De werf op 'it Eilân', aan 'it Syl', die vroeger eigendom was van palinghandelaar W.A. Visser uit Heeg. Toen de werfbaas Palsma in 1857 overleed, werd de werf door Visser verhuurd aan **Hendrik de Jong**. Die had tot die tijd bij Palsma gewerkt als scheepstimmerman, evenals Roelof Wildschut. Roelof vertrok in 1857 als werfbaas naar de nieuwe onderhoudswerf van de palinghandelaren Visser in Gaastmeer en zijn collega Hendrik de Jong werd werfbaas op de werf van Visser in Heeg. Toen de palinghandel vanuit Heeg in 1938 ter ziele ging, schakelde De Jong over op jachtbouw. Berend de Jong, de zoon van Hendrik, slaagde erin het bedrijf ook na de oorlog draaiende te houden. Waar Lourens Wildschut in Gaastmeer zijn werf in 1953 sluit, daar krijgt Berend de Jong in 1956 een eerste mooie opdracht om een rond jacht te bouwen. Een tjotter, wat in die tijd heel bijzonder was. Het Stamboek voor Ronde- en Platbodempjachten was nog maar net opgericht en velen dachten dat het niet meer mogelijk was op ambachtelijke wijze een nieuw rond jacht te bouwen. Na deze eerste tjotter kwam er een nieuwe, moeilijke opdracht: de bouw van een kleine boeier, de 'Boreas', in 1962. Toen **Berend de Jong** in 1970 de leeftijd kreeg dat hij wel wilde stoppen met de bouw en reparatie van platbodempjachten, kreeg **Pier Piersma** (de zoon van 'heit' Piersma van de jeugdherberg 'It Beaken' op 'It Eilân' met zijn beroemde tjottervloot) de kans om Berend de Jong op te volgen als werfbaas. De tijden waren ondertussen veranderd. De welvaart nam snel toe en in watersportkringen groeide de belangstelling voor traditionele platbodempjachten. Bij de vele nieuwe platbodempjachten die Pier bouwde, waren ook drie Staverse jollen: de Lytse Bear voor Sicco van Albada in 1979, de Pieter Pier in 1993 en de BU 99 in 1999 die met epoxyhars beschermd is. Alle drie jollen met mooie, harmonische lijnen en een spiegel die het midden houdt van die van Roosjen en van Wildschut. In 2016 nam **Martijn Perdijk** uit Heeg ('Wind en Water') de werf 'De Helling' van Pier Piersma over.

NAAM	: Lydie Bear
THUISHAVEN	: Heeg
EIGENAAR	: J. v. Albeda Land 53 8911 GR Soerendonk
BOUWIJZE	: hout, kagjut
BOUWJAAR	: 1979
ONTWERP	: Pennina, Heeg
WERF	: "
LENGTE	: 7.00
BREEDTE	: 3.00
DIEPTE	:
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	:
MAST	:
BIJZONDERHEDEN	: pag 1171 92

Boven: jol Lytse Bear van Sicco van Albada uit 1979. Onder: de BU 99 uit 1999.

Heeg, 2017. De Lytse Bear in winterberging. De vorm van de kop van deze jol is heel opmerkelijk. De boorden vallen weinig naar binnen, de ronding ligt hoog. Eigenlijk doet dit voorschip denken aan een boeier waarbij de bouwver zich al bouwende bedacht heeft en overschakelde naar een jolmodel. (Foto's: D.H.)

Heeg, 2017. De Staverse jol BU 99 in winterberging. Deze jol is door Piersma van binnen en buiten behandeld met epoxybars, wat het onderhoud van een dergelijk schip zeer kan vereenvoudigen. Bij een halfgedekt schip als een jol in vissermanuitvoering blijkt dat echter ook tegen te kunnen vallen. Het is onvermijdelijk dat er al varende water in het schip komt. Het afsluiten van het eikenhout met epoxybars werkt alleen goed als die afsluiting volledig is en blijft. Dat valt wel eens tegen. Zodra er toch water in het hout kan dringen, ontstaan er problemen met de inkapseling van droog hout met epoxy. Het hout zet uit en trekt de epoxy open.

Onder: de Ulft (HL 53) in restauratie bij Martijn Perdijk.

De jol Pieter Pier uit 1993

12. Jollen van Elsenga, gebouwd in Sneek

Bijna alle jollen van na de oorlog zijn ontworpen op basis van het Wildschutmodel zoals Jaap Gipon dat voor de jachtbouw populair maakte. De slanke, spitse jollen van Roosjen zijn nooit als voorbeeld gebruikt, behalve door de jachtarchitect Johan Elsenga uit Workum. Deze heeft vooral naam gemaakt met het ontwerpen van snelle, zeewaardige jachten, oceaanracers waaronder de bekende 'Tielsa' van Dirk Nauta. Van een ontwerper met die achtergrond mag dus ook een bijzondere Staverse jol worden verwacht. In 1979 werd zijn eerste ontwerp bij Joh.van der Meulen in Sneek gebouwd. Gewoon traditioneel van eikenhout, zoals je bij Van der Meulen mag verwachten.

Sneek, 1980. Geheel rechts de nieuwe Staverse jol Bruinvis voor de werf.

Elsenga kreeg tekeningen, foto's en andere informatie over hoe een jol eruit hoorde te zien van Van der Meulen en ontwierp een schip van 7.50 meter lang. Het meest opvallende aan het ontwerp is de spitse kop met de V-vormige spanten en dus ook V-vormige waterlijn voor. Het is een flinke jol geworden, maar dat was volgens de ontwerper nodig om aan de opvarenden voldoende comfort en ruimte te bieden.

Overigens heeft Elsenga na deze jol nog een grotere ontworpen van 9.50 meter lang, ook met spitse kop, die eveneens bij Van der Meulen is gebouwd. Op deze werf zijn in de loop der jaren ook diverse jollen gerestaureerd.

NAAM	:	Bruinvis
THUISHAVEN	:	
EIGENAAR	:	J. v. d. Meulen Rob en Lieske Boudewijnlaan, Sneek Nabod onbekend
BOUWIJZE	:	hout, keijuit
BOUWJAAR	:	1979
ONTWERP	:	
WERF	:	van der Meulen / Elzinga
LENGTE	:	7.50
BREEDTE	:	3.00
DIEPTE	:	
ZEILNUMMER	:	
ZEILOPPERVLAK	:	
ZEILMAKER	:	
MOTOR	:	
MAST	:	
BIJZONDERHEDEN	:	dog 1199 '88, Nederland

De EH 50 (de 'Bruinvis') van Wim Stolk.

Een jachtjol van 9.50 meter (ontwerp Elsenga) die in 1988 bij Joh. Van der Meulen is gebouwd.

13. Jollen op en van Urk

Voor de afsluiting van de Zuiderzee werden er vissersjollen gebruikt op Urk. Ze lagen afgemeerd in de Westhaven aan de westelijke steiger tot aan 'de Staverse Hoogte', dicht onder de vuurtoren. Op Urk werd door de eeuwen gevestigd met schokkers en in de 19^e eeuw ook met botters. De traditionele vismethode was het lopend want. Achter een of twee (een span) botters werd een kuilnet voort gesleept. In de tweede helft van de 19^e eeuw deed visverwerker Poppe de Rook met zijn zwager, de handelaar Jan Pen, beiden uit De Lemmer, proeven met het gebruik van staand want bij Urk. Toen dat goed uitpakte, organiseerde Jan Pen een nettenbaan in De Lemmer, waarna hij de belangrijkste verkoper van staande netten werd van de Zuiderzee. Hij demonstreerde zijn netten zelfs op de internationale visserijtentoonstellingen in Parijs. Vissen met staand want doe je het gemakkelijkste met een klein schip. De vissers met een botter of een aak sleepten daarom een vlet achter zich aan als ze met staand want gingen vissen. Een visser met een smalle beurs kon zich geen botter of aak veroorloven. Die kocht een kleiner zeilschip waarmee hij wel effectief met staande netten kon vissen: de vissersjol van Stavoren.

Urk, Westhaven, 1928. Jollen aan de 'Staverse Hoogte'.

Tussen vissers bestond niet alleen onenigheid over het gebruik van het staande want of het gaande want, maar ook over de schepen. Veel vissers met een botter vonden dat varen met een jolletje maar niets. Dat nam niet weg, dat met een jol tegen lage kosten flinke vangsten mogelijk waren. Een visser met een jol maakte eerder winst.

Boven: Urk, 1921. De Westhaven met jollen.

Onder: Urk, 1923. Hepkema tilt z'n dochter in een vissersjol vanaf een Scheveningse bomschuit. De jol UK 48 is geheel open, met een strijkbare mast in een koker.

NAAM

: Bollebos

THUISHAVEN

: Dinslaken

EIGENAAR

: Veerland
Dijkshoof 10a 66 Ommerden

BOUWWIJZE

: hout, keijuit

BOUWJAAR

: 1880

ONTWERP

: ?

WERF

: v.s. vnh

LENGTE

: 6.60

BREEDTE

: 2.60

DIEPTE

: 0.80

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: 25 m² / 30 m² / 35 m² incl. kuiken

ZEILMAKER

: J. de Vries, Dordrecht

: G. de Vries, Dordrecht

: J. de Vries, Dordrecht

: J. de Vries

: oorspronkelijke vestermer.

: is in veruit vnl. met geest

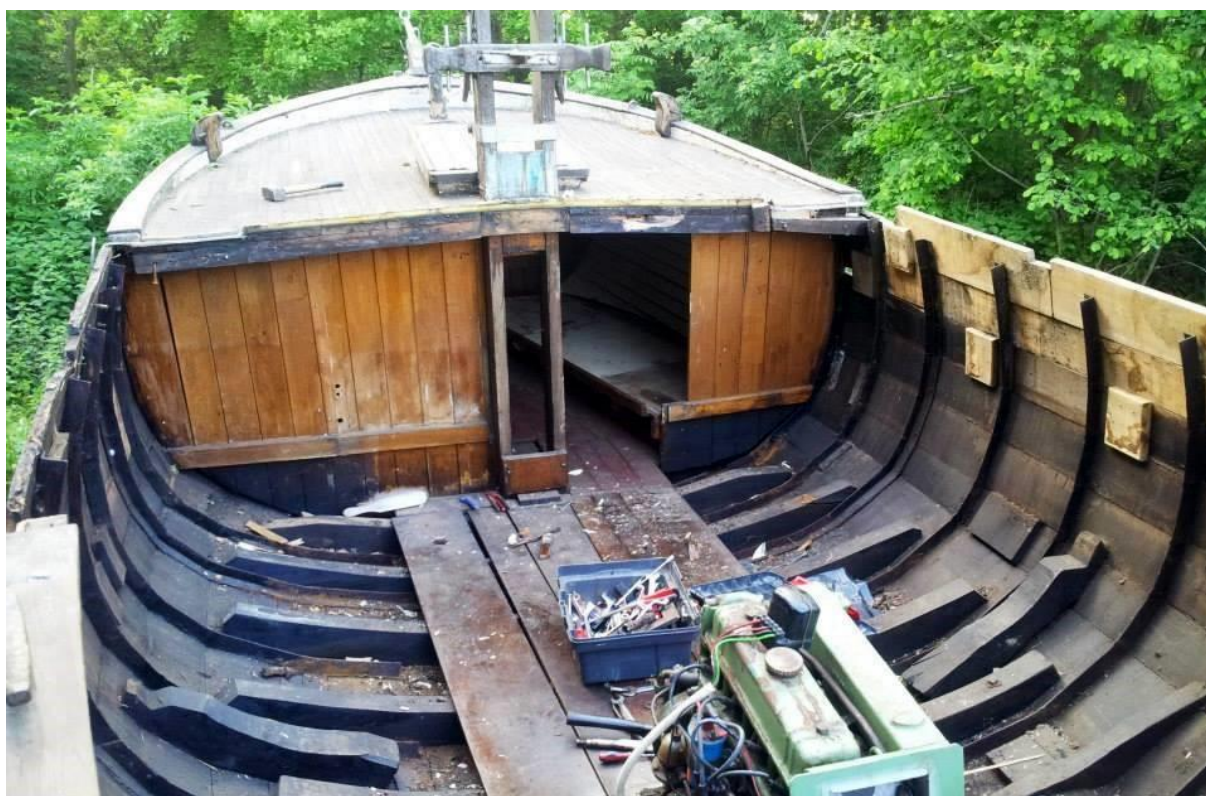
: 90.92

De Bolleboos

Urke, 2015. Sjouke Vink restaureert de Bolleboos. Is de jol ooit gebouwd op Urk bij Metz?

Van de bouw van vissersjollen op Urk is niet veel bekend. Gezegd wordt dat in de Oosthaven op de werf die Metz in 1882 was begonnen, jollen zijn gebouwd voor Urkers. Van de Bolleboos wordt gezegd, dat het een Urker jol is geweest die ook op Urk gebouwd is. Dat zal dan bij Metz zijn geweest.

Urk, 2015. Restauratie van de Bolleboos door Sjouke Vink op Urk.

Workum, 2014. De HL 77 in de blazerhaven na een opknapbeurt. Ook deze jol zou zijn gebouwd bij de scheepswerf van Metz op Urk. Opvallend is de geringe zeeg van deze jol.

NAAM	: Zeerob
THUISHAVEN	: Medenldk
EIGENAAR	: Oet en Twest Vreulhorst Wael Doorniken 30 2111 XD Oetelant
BOUWIJZE	: hout, 1971 loyut
BOUWJAAR	: 1916
ONTWERP	: oetelant
WERF	: W.S. Veth
LENGTE	: 695
BREEDTE	: 265
DIEPTE	: 1.00 diepe vlag
ZEILNUMMER	: geen bruin deelen, onget. uit het sen
ZEILOPPERVLAK	: klein
ZEILMAKER	: Sluutman, Bepelohang
MOTOR	: Universel, benzine
MAST	: stijlkeer
BIJZONDERHEDEN	: 91, v.h. eigen. uit.

De 'Zeerob' was geregistreerd bij de SSRP met als opgegeven bouwjaar 1916. In oktober 2016 lag deze jol te koop in Sneek, bij jachtwerf Joh. van der Meulen.

De Zeerob, waarvan gezegd wordt dat die op Urk gebouwd is.

In 1916 zou op Urk een vissersjol van 7.00 meter lengte gebouwd zijn (7.00 x 2.65 x 0.80) die later als jachtjol de naam 'Zeerob' kreeg. Van de geschiedenis van deze jol is vrijwel niets bekend, behalve dat het een vissersjol van Urk is geweest. In 1916 een vissersjol van 7 meter laten bouwen, is opvallend. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was de afzet van ansjovis naar het buitenland weggefallen en hadden de Zuiderzeevissers het economisch gezien moeilijk. Na de oorlog viel het besluit om de Zuiderzee af te sluiten en werden er vrijwel geen nieuwe schepen meer gebouwd voor de visserij op die binnenzee, vanwege het negatieve perspectief. Pas toen in de dertiger jaren de binnenvisserij op het IJsselmeer aantrekkelijk bleek, gingen overgebleven vissers op aal en snoekbaars vissen met stalen spekbakken en met de rondbouw die ter vervanging van de houten vissersschepen werden gebouwd. Zonder namen van Urker vissers en zonder gemeentelijke visserijregistratie is het moeilijk om zekerheid te krijgen over de mondelinge overdracht dat de Zeerob in 1916 als vissersjol op Urk gebouwd is. Ook over de periode dat dit schip als jachtjol voer, is weinig bekend. In 1991 heeft E.C. de Wit uit Oostknollendam deze jol verkocht aan A.J. Breukhoven uit Aerdenhout. In 2004 werd de jol verkocht aan R. van Renes uit Leeuwarden en in 2018 kwam het scheepje in De Wilgen bij Drachten te liggen. De nieuwe eigenaar, J. Stelwagen, had de jol in 2017/18 laten opknappen bij Joh. van der Meulen in Sneek. In 2020 kwam de jol alweer te koop.

Sneek, 2018. De Zeerob bij Van der Meulen op de werf voor een opknapbeurt. Vervolgens kreeg de jol Drachten als ligplaats.

De Zeerob

14. Een jol van Brandsma uit Rohel

Toen na de Eerste Wereldoorlog de vraag naar houten werkschepen echt voorbij was, ging de scheepsbouwer Brandsma uit Rohel zich richten op de nieuwbouw van houten jachten.

De scheepswerf van Brandsma in Rohel.

In platbodemkringen heeft Brandsma in de loop der jaren een uitstekende naam opgebouwd als bouwer van traditionele, houten schepen. Ook maakte hij fraaie houten motorjachten en motorsailers.

In 1976-1977 kreeg Brandsma de opdracht een voormalige vissersjol die vrijwel geheel verrot was en in het stort zat, te restaureren. Ieder onderdeel van de jol werd nauwgezet opgemeten en vervangen door nieuw eikenhout. Als ‘De Goede Hoop’ kwam dit nieuwe schip in de vaart.

Dertig jaar later, in 2007, was er weer een restauratie nodig aan deze jol. Bij Martijn Perdijk in Heeg werd het vlak vervangen en het kajuitdak vernieuwd. Er was nog enige discussie of je in het geval van De Goede Hoop kunt spreken van een oude jol van zo’n honderd jaar die gerestaureerd is, of van een replica van die jol, omdat er geen oude onderdelen meer overgebleven zijn.

In 1983 heeft Brandsma nog een houten jol gebouwd: de Vrouwezand. Een schip van 7.20 meter lengte, dat qua uiterlijk veel overeenkomsten heeft met De Goede Hoop.

NAAM

: de Goede Hoop

THUISHAVEN

: Heeg

EIGENAAR

: Kappel

Duitland

BOUWWIJZE

: hout, kajuit

BOUWJAAR

: ± 1900 (schepen na de oorlog)

ONTWERP

: Brackema ontwerpen

WERF

: Brackema

LENGTE

: 7.00

BREEDTE

: 3.00

DIEPTE

: 0.90

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: ?

ZEILMAKER

: de Jong, Oude Diering

MOTOR

: Teruyman, 20 pk

MAST

: gresdijnd

BIJZONDERHEDEN

: 1978 Brackema rest.

houten gangen uit één stuk

90

Heeg, 2016. De Goede Hoop voor winterberging bij de werf van Piersma. (Foto: Dirk Huizinga)

Aanvulling door Dirk Huizinga:

De Staverse jol 'De Goede Hoop' werd als een wrak, een oude jol in het stort, bij Brandsma gerestaureerd in de jaren 1976-1977. Ulrich Kappel uit Dinslaken (Dld.) zeilde ermee onder de naam Jolijt, tot hij overstapte op een stalen 8-meterjol van Gipon, die eveneens de naam Jolijt kreeg. In 2007 werd De Goede Hoop bij Martijn Perdijk in Heeg voorzien van een nieuw vlak en een nieuwe kajuit. De Goede Hoop is dus geen ontwerp van Brandsma, maar een gerestaureerde vissersjol.

De Staverse jol 'Vrouwezand' die Brandsma in 1983 bouwde. Het model doet sterk denken aan de door Brandsma gerestaureerde vissersjol.

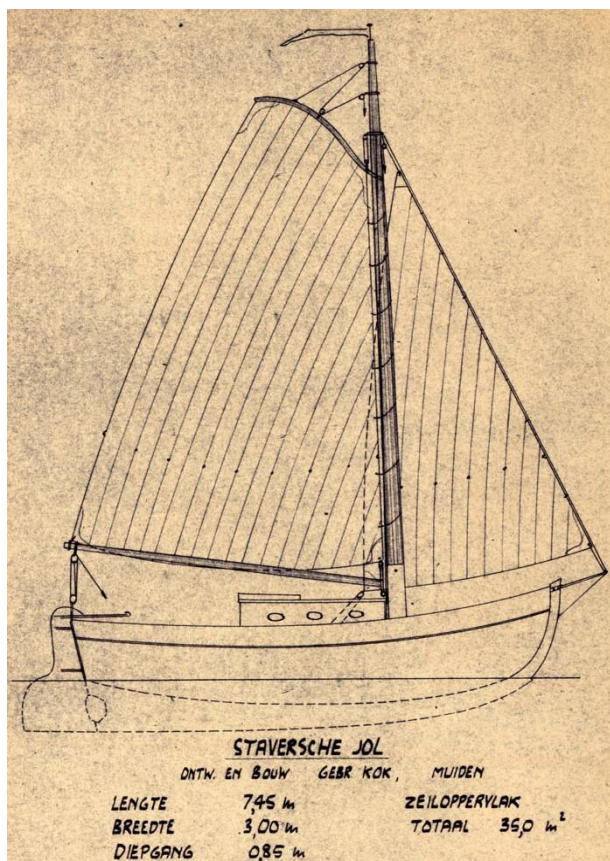
NAAM	: Meenijnd
THUISHAVEN	:
EIGENAAR	:
BOUWWIJZE	: hout
BOUWJAAR	: 1978
ONTWERP	: Brandoma
WERF	: "
LENGTE	: 7.30
BREEDTE	: 2.90
DIEPTE	: 0.90
ZEILNUMMER	: geen
ZEILOPPERVLAK	: blauw
ZEILMAKER	: Jemma de Vries
MOTOR	: Volvo Penta
MAST	: gezeagd
BIJZONDERHEDEN	: 12091145 opbouw naar de goede hoop 3/89 : 87 verkocht, eig. onbekend (v.b. jumbo te eigen)

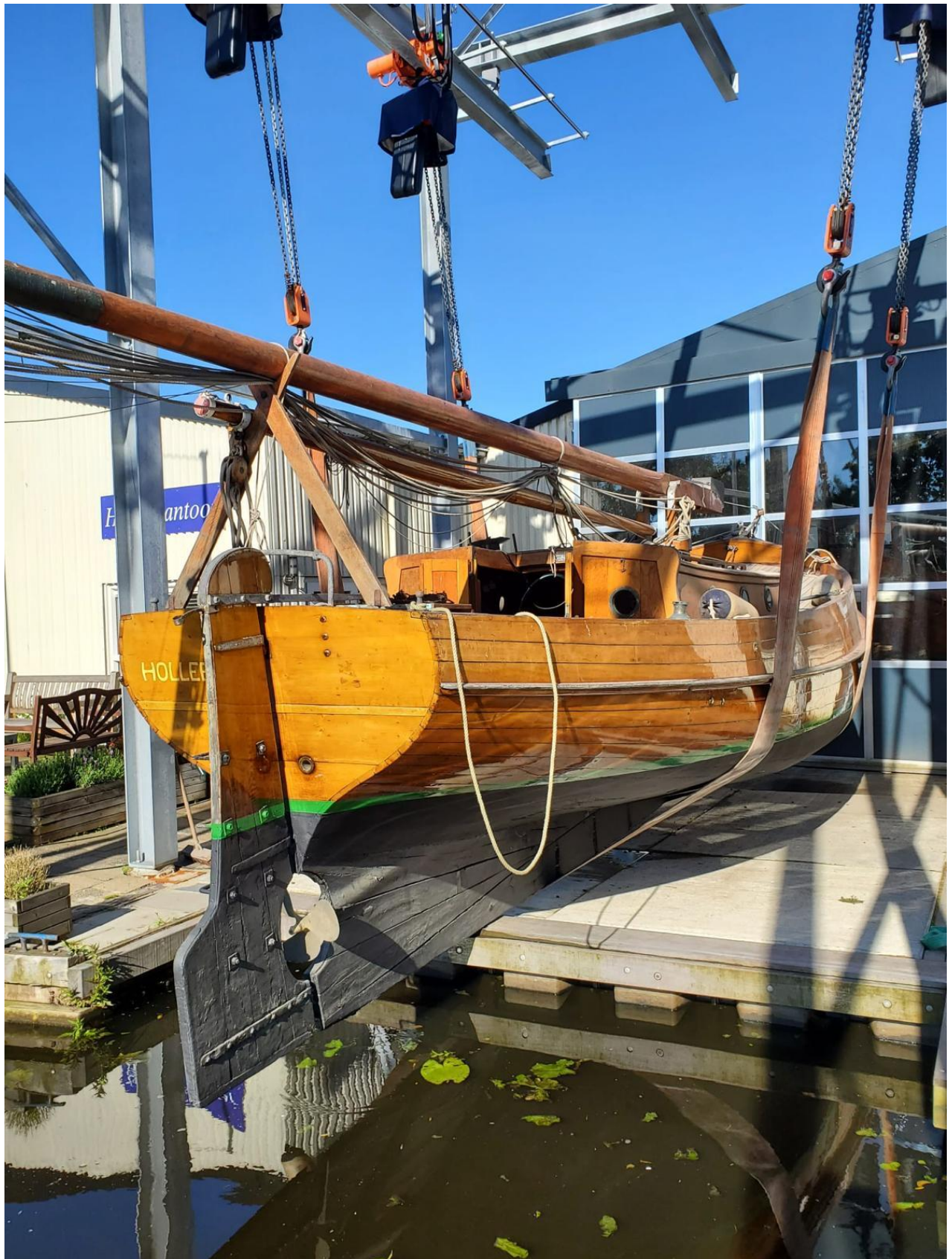
15. Jollen van de Gebroeders Kok uit Muiden

Bij de Gebroeders Kok uit Muiden, niet te verwarren met hun broer Janus Kok, de botterbouwer uit Huizen, zijn omstreeks 1940 ook enige houten jachtjollen gebouwd. Bij Kok hielden ze van jollen met een berghout, met kromme gaffel en met vrijwel rechtop staande boorden. Op die wijze werd geprobeerd van een vreemde vissersjol een normaal zeiljacht te maken.

Twee jollen van jachtwerf Kok uit Huizen. Links de 7.50 meter lange 'Holleblok' uit 1938 en rechts een jolletje van 6.75 meter, eveneens uit 1938, van ontwerper J.P. Goedkoop. Onder: een ontwerp uit 1943.

Warmond, 2024. De Holleblok

16. Een jolletje van Blom uit Hindeloopen

De scheepswerf van Blom in Hindeloopen is vooral bekend geworden door het eigen ontwerp van een authentieke Lemsteraak, waarbij de LE 28 model stond. De visser Blom die viste met de voormalige LE 28 van De Boer, nam de scheepswerf van Wijbrands over waar Douwe Roosjen en Gerben Strikwerda honderd jaar eerder gewerkt hadden als sloepenbouwer. Skipshelling Blom was een van de eerste werven die de gangen van ronde stalen schepen gingen walsen. De laatste jaren is de werf niet alleen bekend om de fraaie casco's die ze leveren, maar ook om de computer gestuurde snijpakketten van allerlei scheepsontwerpen. De werf heeft ook een Staverse jol gebouwd in de kleine maat van 6 meter. Het ontwerp kan desgewenst groter uitgevoerd worden, tot 8 meter en voorzien worden van een roefje.

Stavers jolletje van Blom onder zeil. Afmeting: 6.00 x 2.35 meter. (Foto: Skipshelling Blom)

17. Zelfbouwjollen

Het zelf bouwen van een zeiljacht werd tot omstreeks 1960 altijd sterk afgeraden. Dat kon niet tot wat goeds leiden. De zeiljachten werden toen op jachtwerven gebouwd van hout. Vaak rondspant, soms knikspant. Overnaads of karveel enzovoorts volgens de traditionele bouwtechniek die inderdaad vakmanschap vereist. Vanaf 1960 veranderde dat. Met het watervaste Hechthout konden ook handige doe-het-zelvers aardig uit de voeten. Er waren werven die bouwpakketten leverden met kant en klare onderdelen die alleen nog maar in elkaar gelijmd en geschroefd hoefden te worden. Bij de stalen schepen werden afgelaste casco's geleverd die de enthousiaste watersporter zelf kon gaan betimmeren en inrichten.

In de platbodemwereld is het zelf bouwen altijd minder populair geweest. Stalen grundels en schouwen werden wel als casco geleverd, maar de bouw van houten ronde jachten in massief eikenhout bleef het ambacht van een enkele traditionele scheepsbouwer. Vlak na de oorlog meenden velen zelfs dat dit ambacht uitgestorven was en nooit weer terug zou komen. Sommigen zagen het bouwen van een rond jacht zoals Eeltje Holtrop van der Zee deed in Joure, als een vorm van 'kunst' die je eigenlijk niet kon leren. Maar dat werd in onze tijd gelogenstraft. Het bouwen van een rond jacht op traditionele wijze van massief eikenhout is een vaardigheid, een ambachtelijke 'kunde' die geleerd kan worden.

De toekomst voorspellen is een hachelijke zaak. Het gaat bijna altijd anders dan gedacht. Vijftig jaren later zijn er 'amateurs' die in eigen beheer een stalen Staverse jol maken waarbij niet reeds van verre te zien is dat het een zelfbouwjol is. Ook zijn er liefhebbers die met het nodige geduld en na studie en oefening erin slagen een traditioneel van eikenhout gebouwde jol te bouwen. Toegegeven, niet iedere watersporter die dit zou willen, is daar ook toe in staat. Maar het gebeurt en vaak is het resultaat van dergelijke zelfbouw bewonderingswaardig.

En natuurlijk is er de zelfbouw van jollen van glasvezelversterkt polyesterhars en de hout/epoxy bouw. Heel anders dan de traditionele houtbouw of de luidruchtige staalbouw, maar wel een techniek die door een amateurbouwer technisch goed te doen is en tot een sterk en waterdicht schip leidt.

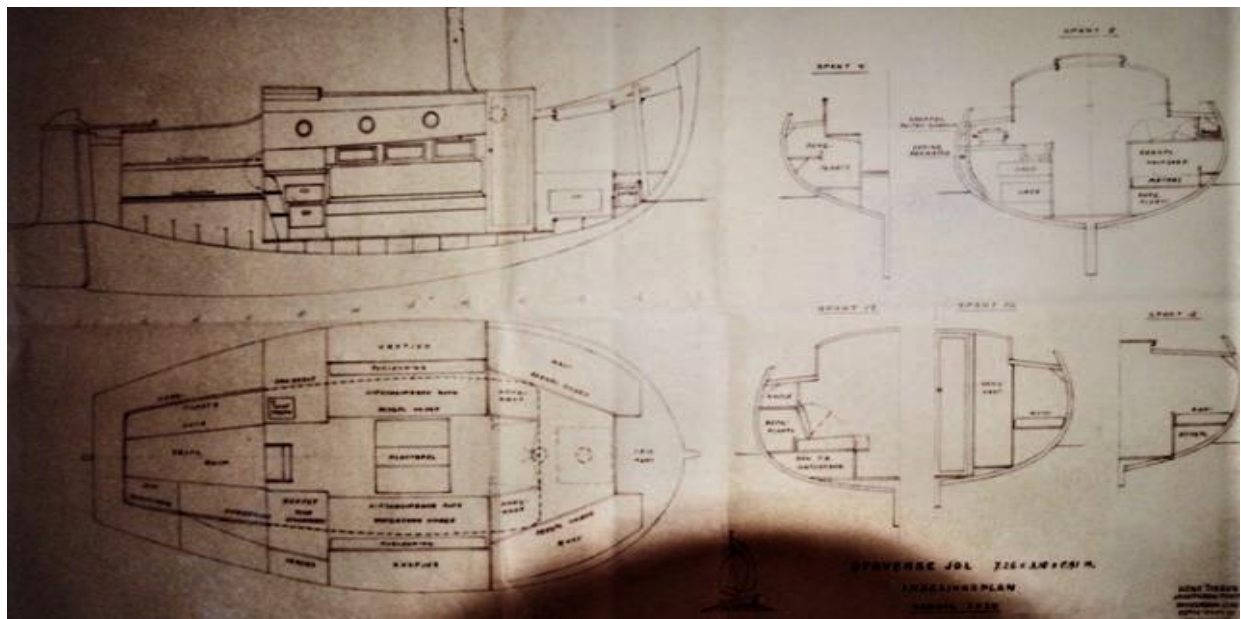
In dit hoofdstuk zijn enige jollen opgenomen van zelfbouwers.

De Bram, ontwerp Henk Tingen, 1947, zelfbouw Cor de graaf uit Haarlem

Opvallend aan de Bram is de vorm van de kiel, als bij een scherp jacht.

NAAM	: 7879
THUISHAVEN	: Zaandam
EIGENAAR	: Ed en Lena Voelering Versterkingsdijk 176 1507 AM Zaandam 075-1664114
BOUWIJZE	: vissersman, hout
BOUWJAAR	: 1979
ONTWERP	: J. van
WERF	: de Vries
LENGTE	: 6.25 in ontkunst
BREEDTE	: 2.65
DIEPTE	: 0.70
ZEILNUMMER	: open
ZEILOPPERVLAK	: 8.50 m ²
ZEILMAKER	: J. de Vries, Deventer
MOTOR	: Perceel diesel 12 pk
MAST	: licht aluminium, maar onderdelen aluminium
BIJZONDERHEDEN	: 89 te koop 52.000 91

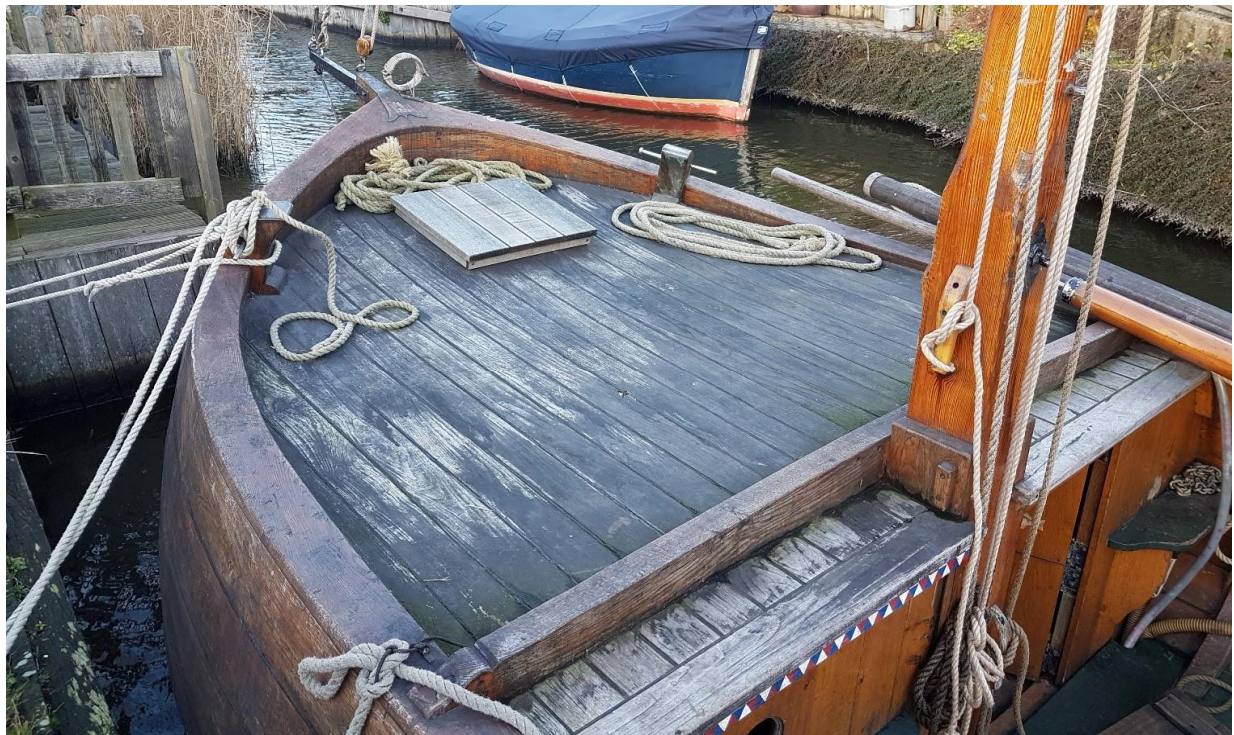
De ZD 79 is weliswaar een zelfbouwjol, maar niet van een amateur. Ed Vogelenzang is zelf een bekwaam scheepstimmerman, die het vak leerde in Amsterdam op de museumwerf 't Kromhout. Dat hij zijn vak verstaat, bewijst hij met de bouw van deze Staverse jol uit 1979. Vogelenzang gebruikte daarvoor een ontwerp van Jaap Gipon. Zijn vakmanschap is zichtbaar in het mooie verloop van de smalle gangen in de kop. Ook valt de robuuste vormgeving van het potdek in de kop op. De liggers en krommers zijn niet gezaagd, maar gelamineerd. De mast scharniert onderdeks en is strijkbaar met een takel. Het schip is nadien onder nummer ST 79 (gebouwd in 1979) eigendom geweest van Van der Werf, de havenmeester/sluiswachter van Makkum (Zie ST 60) en ligt in 2016 te koop bij Ivor van Klink van scheepswerf De Hoop in Workum.

Een jol met veel ruimte aan boord, dankzij de vissermanuitvoering, maar ook door de brede spiegel die Gipon tekende. De Roosjenjollen zijn achter smaller en bieden daarom minder ruimte bij het roer. Het roer zelf is van het Roosjenmodel, terwijl het ontwerp van Gipon op dat van Wildschut lijkt. (Foto: D.H.)

Workum, 2016. De ST 79 voor de kant bij scheepswerf De Hoop. Boven: het fraai verloop van de gangen in de kop. Onder: het forse potdek en de aansluiting bij de voorstevan. (Foto's: Dirk Huijzinga)

NAAM

: Priester

THUISHAVEN

: Eekhuizen Lemmer +

EIGENAAR

: Reine en Landert Westhof
C. Staphorst 9 1602 TC Eekhuizen
09280-18095

BOUWWIJZE

: keijut, Akool

BOUWJAAR

: 1986

ONTWERP

: naar Syron

WERF

: zelfgebouwd

LENGTE

: 6.00

BREEDTE

: 2.44

DIEPTE

: 0.80

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

:

ZEILMAKER

: Deboelen, Volendam

MOTOR

: Fourman, diesel

MAST

: 30gasten

BIJZONDERHEDEN

: 90 92 kloop 93

NAAM	: Pronkjesail
THUISHAVEN	: Noorddam, Nn.
EIGENAAR	: Groeland Houtenmerkwaal 0 4018 Gm Breda 076-210229
BOUWWIJZE	: eiken plank, ledelkasten kloepst
BOUWJAAR	: 1970
ONTWERP	: afgeleide van Eipon
WERF	: particuliere scheepswerf
LENGTE	: 7.50
BREEDTE	: 2.80
DIEPTE	: 1.00
ZEILNUMMER	: geen
ZEILOPPERVLAK	: bruin zeil
ZEILMAKER	: v.d. Bette, Tennewa
MOTOR	: luchtgekoelde Benetton, 9 pk, 1 cil.
MAST	: > hydraulisch
BIJZONDERHEDEN	: gebogen gaffel 3-89 k loop

De stalen jol EB 81 van Wim Quack, vanaf 2016 varend als ST 81

Stavoren, 2015. De EB 81 die Wim Quack eigenhandig voor zichzelf bouwde op basis van een Gíponontwerp en met technisch advies van Wim de Jongh uit Kampen. In 2016 is deze jol verkocht. Ze vaart nu onder het visserijnummer ST 81 (dat historisch nooit gebruikt is). Onder: de EB 81 in aanbouw. Een leerproces: de zandstrook werd te weinig opgetrokken, waardoor de gangen te horizontaal gingen lopen, wat bij overnaadse bouw opvalt. Bij glad laswerk zou het onzichtbaar zijn. (Wim Quack)

NAAM

: Kaatje van Eenmes

THUISHAVEN

: Eenmes

EIGENAAR

: Marin en Huub Maas
Polderkamp 25 3755 JY Eenmes

BOUWWIJZE

: hout, hard gelakt hout

BOUWJAAR

: 1959-1961

ONTWERP

: Quadijg

WERF

: zelfbouw

LENGTE

: 6.90

BREEDTE

: 2.80

DIEPTE

: 0.80

ZEILNUMMER

: geen

ZEILOPPERVLAK

: 140 m²

ZEILMAKER

: oudland

MOTOR

: Renault Meire, 10 pk, 1 cil.

MAST

: stijldoor

BIJZONDERHEDEN

: onderpen is een visser uit Vlaanderen
88 91 te koop 92

NAAM	: Draughtje van Skuizen
THUISHAVEN	: Hoorn
EIGENAAR	: V. Skuizen Tuitlaan 31 1609 GHS Ruessing
BOUWWIJZE	: Noed, kuyuit
BOUWJAAR	: 1982
ONTWERP	:
WERF	: zelfbouw?
LENGTE	: 6.75
BREEDTE	: 2.85
DIEPTE	: 0.75
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	: 30m ² , zonder bluisen
ZEILMAKER	: Ruiter, Ossenvijl
MOTOR	: Yanmar 8 pk
MAST	: stuylen
BIJZONDERHEDEN	: 86

Aan het Zuidlaardermeer is omstreeks 2006 een 7 meter Giponjol in staal gebouwd door de eigenaar Sijtsma. Gewoon in een volkstuintje naast de boerenkool. De fraai gebouwde jol heeft nummer HL 92 gekregen.

Zuidlaren, Sijsma op zijn zelfgebouwde jol. (Foto: collectie Gerard ten Cate, Zuidlaren)

18. Jollen van onbekende herkomst

Strikt genomen is van veel oude, historische jollen de herkomst niet zeker. Van jollen die oorspronkelijk als vissersjol zijn gebruikt, is slechts bij een beperkt aantal met enige zekerheid aan te geven waar zij gebouwd zijn en in welk jaar. Wel is op grond van de wel beschikbare gegevens en het uiterlijk van de jol aannemelijk te maken dat het een jol is van Roosjen of van Wildschut of van elders. Niet alle werven die wel eens een vissersjol hebben gebouwd, zijn op dit moment, honderd jaar nadien, bekend. Het is bijvoorbeeld waarschijnlijk, dat ook in Hindeloopen en in Workum wel eens een vissersjol is gebouwd, zonder dat de werf die dat deed daarmee heel bekend is geworden. Hetzelfde geldt voor scheepswerven aan de Hollandse kust en op Urk.

Dat neemt niet weg, dat van een aantal historische jollen de herkomst voor ons en op dit moment geheel onzeker is. Ook is de kans klein, dat die zekerheid in de toekomst wel gevonden zal worden. Als van een jol niets bekend is, moet er een wonder gebeuren als dat op een later moment wel zo zal zijn, omdat veel eigenaren van deze scheepjes in het verleden hun best al hebben gedaan om de historie van hun jol boven water te krijgen. De kans dat er later alsnog nieuwe informatie boven water komt, wordt steeds kleiner.

NAAM

: de 7de de Halseman?

THUISHAVEN

: Rotterdam

EIGENAAR

: Tielke Wold
Tiberiuslaan 30 3061 B7 Rotterdam
010-4530623

BOUWIJZE

: vissersman, hout

BOUWJAAR

: ± 1900

ONTWERP

: onbekend

WERF

: "

LENGTE

: 6.00

BREEDTE

: 2.40

DIEPTE

: 0.60

ZEILNUMMER

: open, uit

ZEILOPPERVLAK

: 20 m²

ZEILMAKER

: v.d. Graaf, Dinxter

MOTOR

: Dacia Dacia, 7 pk, 1 cil, benzine

MAST

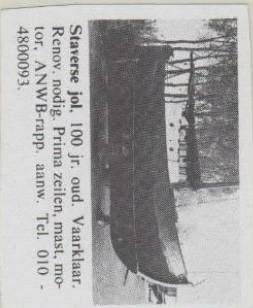
: stuylen

BIJZONDERHEDEN

: vorig eigen. Tussen

91

Slaverse jol, 100 jr. oud. Vaarklaar.
Renov. nodig. Prima zeilen, mast, mo-
tor. ANWB-rapp. aanw. Tel. 010 -
4800093.

NAAM	: K.D. 4
THUISHAVEN	: Roos, Rotterdam
EIGENAAR	: v. Dalen 010-4800093
BOUWWIJZE	: hout met polyester, kruit. Douv. vissen
BOUWJAAR	: 1987
ONTWERP	: onbekend
WERF	: "
LENGTE	: 7.15
BREEDTE	: 2.50
DIEPTE	: 0.70
ZEILNUMMER	: open
ZEILOPPERVLAK	: 20 m ²
ZEILMAKER	:
MOTOR	: b.l.
MAST	: gussijel
BIJZONDERHEDEN	: meermalen opgekluisd 1287 kg lood

Aanvulling door Wim Tasseron:

Deze jol lag recentelijk als wrak in Den Helder.

Hetzelfde schip in betere tijden. (Foto's: collectie Wim Tasseron)

NAAM	: <i>Sabine</i>
THUISHAVEN	: <i>Middelburg</i>
EIGENAAR	: <i>Smijders</i> <i>kindertje 22 Middelburg</i> <i>01180-29110</i>
BOUWWIJZE	: <i>hout, hout</i>
BOUWJAAR	: <i>1900?</i>
ONTWERP	: <i>onbekend</i>
WERF	: <i>haccamer jst?</i>
LENGTE	: <i>7.10</i>
BREEDTE	: <i>3.00</i>
DIEPTE	: <i>0.70</i>
ZEILNUMMER	: <i>open, kruin</i>
ZEILOPPERVLAK	: <i>32 m², ind. kluisenboom</i>
ZEILMAKER	: <i>de Ruyten, Oostvliet</i>
MOTOR	: <i>Volvo Penta 20 pk, 2 cil.</i>
MAST	: <i>stijlbaar</i>
BIJZONDERHEDEN	: <i>smal schip</i> <i>20 j. eigenaar, schip niet ververst.</i> <i>dochter staat Sabine</i> <i>91 te koop 65.000</i>

Wim Tasseron voegt toe:

Deze jol was van Ab Sniijders uit Middelburg. Hij heeft de jol gerestaureerd in iroko. Het schip is nu van iemand uit Almelo.

Dirk H.: Deze jol is van de familie Hondebrink uit Almelo. Zij zijn vaak aanwezig bij Almeloër havendagen. Er staat geen tuig meer op. In gebruik als motorbootje. Rond 2019 is de jol verkocht en opgekapt. Ingeschreven bij de SSRP.

Sabine in Stavoren. Foto's: Wim Tasseron

foto Almeloër havendagen

Heech by de Mar b.v.

De Draei 37 - NL 8621 CZ Heeg
Telefoon (0515) 44 27 50 - Telefax (0515) 44 35 02
Internet: <http://www.heechbydemar.nl>
E-mail: info@heechbydemar.nl

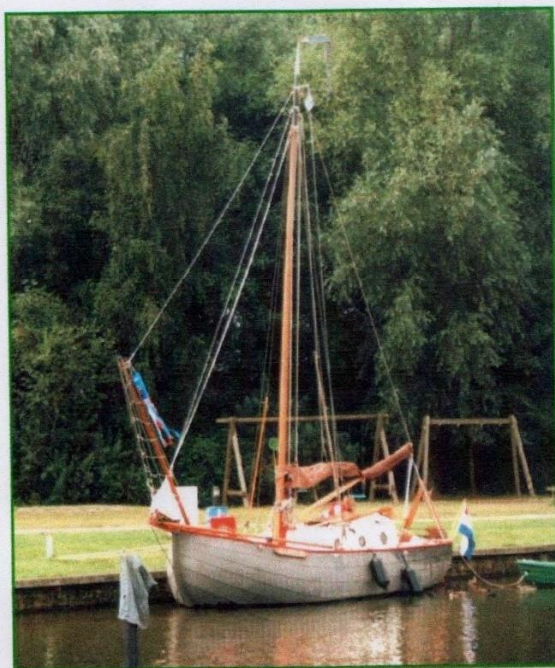
YACHTINFO: STAVERSE JOL 'RAKKER', Vp Hfl. 39.000,--

Afmetingen : 6,20 x 2,75 x 0,70 meter
Werf : Metz
Ontwerper :
Bouwjaar : 1972
Bouwmateriaal : Staal
Motor : Yamaha 9.9 Pk
Tuigage : Gaffelgetuigd
Rondhouten : Oregon
Zeilen : Grootzeil, botterfok en kluiver van katoen.
Lieren : 2 sjorlieren

Kuipbetimm. : Plaatmateriaal
Dek : Staal
Kajuitdak : Staal

Binnenbetimm. : Essen
Stahoogte : 1,40 meter
Kooien: vooronder: 2 x 1 Pers.
kajuit : 2 x 1 Pers.
Kombuis : ja, 2 vlams gaskomfoor
Koelkast : geen
Watertanks : 100 liter aluminium
Toilet : Chemisch
Verwarming : geen
Diversen : in 1995 onderwaterschip gestraald en voorzien van nieuwe epoxy.

Algemeen : Lief jolletje in prima staat.

De Rackert, een stalen charterschip waarbij een vissersjol model stond.

Texel, 2016. De Rackert als avontuurlijk charterschip met met weinig comfort, te huur op Texel. Ligplaats: Oudeschild. De Rackert was oorspronkelijk een houten vissersjol die in het begin van de zeventiger jaren door Van der Meer in Heeg nagebouwd is in staal, waarbij het niet meer te redden origineel als mal diende. De eigenaar chartert met de jol bemanningsleden, geen echte charter, want die gasten hoeven niet te betalen.

NAAM

: de Prene Leeuw

THUISHAVEN

: Monnickendam

EIGENAAR

: P. de Groot
Havenstraat 10a
Monnickendam

BOUWWIJZE

: kark met pdeyeke, karkjuit

BOUWJAAR

: ± 1900

ONTWERP

: onbekend

WERF

: "

LENGTE

: 6.50

BREEDTE

: 3.00

DIEPTE

: 0.75

ZEILNUMMER

:

ZEILOPPERVLAK

:

ZEILMAKER

:

MOTOR

: Yanmar bb.

MAST

: gusegea

BIJZONDERHEDEN

: heeft 2x in bliek gysten
spike kop

90. 93

NAAM	: Sjona
THUISHAVEN	: Monnickendam
EIGENAAR	: Louis Nibbel Zuavenveld 2403 6538 PA Nijmegen 080-45 0780
BOUWIJZE	: hout, stalen karkant
BOUWJAAR	: veldere opgevoerd in Nederland
ONTWERP	: "
WERF	: "
LENGTE	: ?
BREEDTE	: "
DIEPTE	: "
ZEILNUMMER	: bruin karkant
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	:
MAST	: gezegeerd
BIJZONDERHEDEN	: puntige kark 89 te koop

NAAM	: St. 37 v.d. Koning St. 22. Stroom
THUISHAVEN	:
EIGENAAR	: Nieuwenhuis, Markshaven Edhuizen
BOUWIJZE	: vissen, hout
BOUWJAAR	: 1896
ONTWERP	: Rooijen, Stroom
WERF	:
LENGTE	: 5.80
BREEDTE	: 2.45
DIEPTE	: 0.75
ZEILNUMMER	: geen, uit kaken
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	:
MAST	:
BIJZONDERHEDEN	: spanting, lag in vloerplanken Edhuizen 88

Het is onduidelijk gesteld met de herkomst van de jollen van het ZZM. Is dit de oorspronkelijke ST 22 of de ST 37 (die later als replica van staal is gebouwd)? In de tachtiger jaren heeft Erik Slagmoolen een replica gebouwd van de ST 22 die in slechte staat geschonken werd aan het ZZM.

Klaus Roding uit Wanneperveen beweert bovendien dat de ST 37 en de ST 22 dezelfde jol zijn. Dat de stalen ST 37 een kopie is van de houten ST 22 (zie hierna bij ST 37).

Om meer duidelijkheid te krijgen, heb ik met Erik Slagmoolen gebeld. Hij gaf aan dat het jolletje in de schepenhallen, naast de boeier de Sperwer, een herfstjolletje moet voorstellen dat nieuw gebouwd is, zo rond 1956. Het scheepje ligt nu in depot van het ZZM in Hoogwoud. Die jol is dus geen originele visserman geweest.

Bouw van het herfstjolletje door Marchienus de Jonge bij het ZZM in 1956. (Foto: H. Bedijs)

De ST 22 uit 1896 (die in de buitenhaven ligt) heeft Erik gebouwd als replica van de ST 22 die de dominee van Den Briel had verkocht aan het ZZM. De oude ST 22 was in zo miserabele staat, dat restaureren geen zin meer had. Wel zijn er keurig mallen van het scheepje gemaakt die gebruikt zijn bij het maken van de replica. Deze ST 22 heeft inderdaad een bolle kop wat ook volgens Erik niet past bij de Roosjenjollen. Ook volgens Erik is het daarom de vraag wie deze jol echt gebouwd heeft. Het nummer ST 22 zegt niet zoveel. Een visser die een ander schip neemt, zet zijn eigen nummer (ST 22) op het nieuwe schip. Met welke ST 22 hebben we dan 80 jaren later te maken? We weten het niet. Het leek Erik onwaarschijnlijk dat de ST 22 van de werf van Roosjen kwam.

Enkhuizen, schepenhal met het herfstjollekje dat het museum zelf bouwde.

Onder: de replica van de ST 22.

De replica van de ST 22 die Erik Slagmoolen bouwde. Wie was de bouwer van het origineel?

De vissersjol ST 22 is wellicht gemaakt bij Ids Strikwerda op de Stadsfenne

Ids Strikwerda had in de 19^e eeuw een eigen scheepswerfje in Stavoren, helemaal aan de zuidkant op de Stadsfenne, dus ver verwijderd van de scheepswerf van Roosjen bij de sluis. We weten eigenlijk alleen maar van de HL 53 dat die jol bij Strikwerda op de Stadsfenne is gebouwd. Het is natuurlijk goed mogelijk dat Ids Strikwerda nog meer jollen heeft gebouwd, maar we hebben daar geen gegevens over. Wel is het mogelijk dat de bouw van een jol door Strikwerda aannemelijk lijkt. Bijvoorbeeld in het geval van de ST 22 die in 1896 in Stavoren gebouwd is voor de visser H.C. de Boer uit dat stadje. Een kleine jol van 5.80 meter lengte, die reeds in 1904 overging naar de recreatie. Toen kocht dhr. Bekersma uit Zwaag deze jol. In 1904 werd het de vissers duidelijk dat de goede jaren voor de visserij voorbij waren. De periode van slechte vangsten begon in 1903 en zou ruim tien jaren duren. De Boer verkocht reeds in 1904 zijn vissersjol aan een particulier, voor de recreatievaart. In die jaren kwam er dan op de jol een roefje, zoals gebruikelijk. Het scheepje wisselde nog een keer van eigenaar. S.J. van der Veen uit Eernewoude had het en in 1934 werd M. Wiegersma uit Drachten de eigenaar. Later ging Wiegersma wonen in Oranjewoud bij Heerenveen. Hij bleef ermee varen tot in 1951. De jol gaat naar een tandarts in Delfzijl en in 1954 naar C.D. Moulijn, een dominee in Leeuwarden/Den Briel. In 1984 schenkt deze zijn jol aan het Zuiderzeemuseum. Daar zal de jol gerestaureerd worden. Erik Slagmoolen is de restaurateur van het museum. Hij ziet restauratie echter niet zitten, gezien de staat van het scheepje, en besluit een replica van de jol te maken die er weer uit ziet als de originele vissersjol uit 1896. In 1988 is het zover dat hij de oude jol goed heeft opgetekend en de nodige mallen heeft gemaakt. Het oude schip kan nu worden gesloopt en de replica ervan wordt gebouwd. Dat scheepje komt in het haventje van het buitenmuseum te liggen met de toelichting dat het de ST 22 is van De Boer uit Stavoren, een jol die in 1896 is gebouwd bij Ids Strikwerda in Stavoren. Waarom zou dit aannemelijk kunnen zijn? Ten eerste lijkt de jol qua vorm niet op een Roosjenjol. De spiegel wel, maar de kop niet. Ten tweede is de geschiedenis van de jol eenvoudig en overzichtelijk. Er is maar één visser die met dit scheepje acht jaren heeft gevist. Daarna ging de jol over naar de pleziervaart. Er hoeft dus geen misverstand te zijn over de eerste eigenaar en die wist met zekerheid wie zijn jol heeft gebouwd. Dat is daarmee anders dan bij vele andere vissersjollen, waarvan na vijftig jaren vrijwel geen visser in Stavoren meer wist van wie dat scheepje van een pleziervaarder is geweest. Zij bleken in die tijd zelfs niet te weten dat Douwe Roosjen de werfbaas was die jollen bouwde. Zij kenden uit hun herinnering alleen Ids Strikwerda. In het geval van de ST 22 is de opdrachtgever voor de bouw van de jol tevens de enige visser geweest die de jol heeft gebruikt. De particulier Bekersma hoorde dus uit eerste bron wie de bouwer van de ST 22 was. In de periode dat Roosjen werfbaas was op de werf binnen de sluis en Strikwerda werfbaas op zijn werfje op de Stadsfenne (en tevens werkzaam bij Roosjen) kan het stellige antwoord dat de jol bij Strikwerda is gebouwd eigenlijk alleen maar betekenen dat deze jol gebouwd is op de Stadsfenne.

NAAM	: St 37 <i>Penneus</i> kopte St. 22
THUISHAVEN	: Langeveeren
EIGENAAR	:
BOUWIJZE	: <i>in steen</i>
BOUWJAAR	: <i>Staal</i>
ONTWERP	: <i>± 1960</i>
WERF	: <i>Oedemer</i>
LENGTE	: <i>5.75</i>
BREEDTE	: <i>2.45</i>
DIEPTE	: <i>0.75</i>
ZEILNUMMER	: <i>geen, uit zeil</i>
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOTOR	: <i>b.b.</i>
MAST	: <i>?</i>
BIJZONDERHEDEN	: <i>93 N. Beking, uitsloopt st. - p. van buizen</i>

De ST 37 gestraald en in de epoxycoating, klaar om afgebouwd te worden in 2013.

NAAM	: <i>Twee Personen</i>
THUISHAVEN	:
EIGENAAR	:
BOUWWIJZE	: <i>hout</i>
BOUWJAAR	: <i>1896</i>
ONTWERP	:
WERF	: <i>Schaaren</i>
LENGTE	: <i>5.80</i>
BREEDTE	:
DIEPTE	:
ZEILNUMMER	:
ZEILOPPERVLAK	:
ZEILMAKER	:
MOER	:
MAST	:
BIJZONDERHEDEN	:

NAAM

: X Overgenomen schip, nauwkeurig draait,
eigen. Kan open naar open en niet zeilen.

THUISHAVEN

:

EIGENAAR

: Met veld in hand
Kd. 023-290021 na 1800
6012282

BOUWWIJZE

: hout met polijsten, hout

BOUWJAAR

: 1901

ONTWERP

: onbekend

WERF

:

LENGTE

: 7.00

BREEDTE

: 3.00

DIEPTE

: 0.75

ZEILNUMMER

: open, bruin kasten

ZEILOPPERVLAK

: graad en pol : "werk is een kleine hoorn?"

ZEILMAKER

:

MOTOR

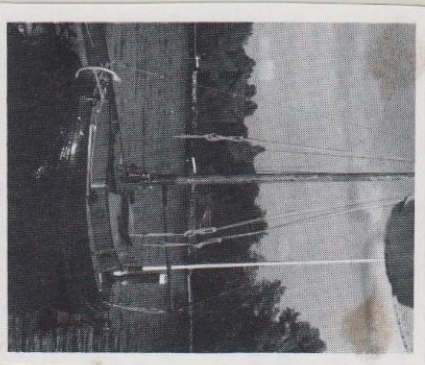
: Volvo Penta b.b.

MAST

: nylleaan

BIJZONDERHEDEN

: 1-91 Kd. komt met new cadu.

Wim Tasseron meldt:

Dit is de onbekend gebleven jol die ik gerestaureerd heb, die in 2010 verkocht is aan Jeen Schirm in Emmeloord. De jol heeft Urk als thuishaven en doet vaak mee met visserijdagen. Het voert het visserijnummer HL 74, wat overigens geen historische betekenis heeft.

Restauratieproject De Bolderik bij Wim Tasseron in Middelburg, 2015

Boven: de Bolderik in de vijftiger jaren. Onder: Wim Tasseron vond de jol in 2014 terug in een weiland bij een boer in Groningen. De geschiedenis van deze jol is niet bekend. Qua vorm lijkt de jol wat op de ST 48.

Tasseron kocht het wrak, liet het in zijn achtertuin zetten en begon de jol te restaureren. (Foto's: W.T.)

Middelburg, 2018. Tasseron biedt de gerestaureerde Bolderik te koop aan tegen zijn onkosten: € 13.000,- Een buitenkans voor kopers. In 2019 koopt Ferry van der Starre de jol die in de museumhaven van Zierikzee een ligplaats krijgt.

Ook geregistreerd bij de SSRP is de ‘Henke’, een flinke jol van 7 meter die eruit ziet alsof er vroeger mee gevist is.

Warga, 2009. De ‘Henke’ van de familie H. Haytema uit Warga. In november 2018 verkochten zij de jol aan Remy van den Dungen uit Kolhorn. Deze jol is in het midden van de zeventiger jaren bij de Roggebroek in Stavoren in het polyester is gezet door de fam. Duzijn uit Apeldoorn die de jol Boecop noemden. Van 1954 – 1960 was J.C.H. Brouwer eigenaar van de Henke. (Foto’s: Wim Tasseron)

Warga, 2015. De Henke is gezonken, nadat de jol schade opliep door een voorbij varende sleepboot. Na bijna 40 jaren is het houten binnenwerk er niet beter op geworden. De dunne polyester schil om het schip biedt te weinig stevigheid tegen zware belasting. De jol staat sindsdien op de kant. (Foto: W. Tasseron)

Kolborn, 2018. In november 2018 is de Henke gekocht door Remy van den Dungen uit Kolborn, die het schip wil restaureren. Van den Dungen noemt de jol weer de Boecop. Bij de verwijdering van de polyester huis en het blik bleek de Boecop als vissersjol te hebben gevaren vanuit Broekerhaven als BC 15.

Broekerhaven, ca. 1915. Aan de steiger ligt de jol BC 15, de latere Boecop. (Foto: ZZM)

Verkrijgbaarheid van dit boek:

Om dit boek te bestellen, kunt u mijn website raadplegen: www.dirkhuizinga.com. Mijn boeken zijn als ebook gratis te downloaden vanaf deze site.

Van de vele foto's in dit boek heb ik geprobeerd tenminste de naam van de maker van de foto te achterhalen en uit te zoeken of er rechten op de publicatie van een foto rusten. Dat is mij niet in alle gevallen gelukt. Het is dus mogelijk dat ik een fotograaf of een instantie niet heb kunnen traceren en met publicatie van de foto onrecht heb aangedaan. Neem indien nodig daarover contact met mij op: www.dirkhuizinga.com